

Τ.Ε.Ι. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

**ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ, ΤΗΣ ΔΥΝΑΜΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ. ΜΕΛΕΤΗ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ.**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : *Μαγγανά Αγγελική*
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : *Νίκας Ιωάννης*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
Ευχαριστίες	4
Περίληψη	5
Synopsis	6
Εισαγωγή	7
Κεφάλαιο 1ο . Τουρισμός	8
1.1 Το εννοιολογικό περιεχόμενο του Τουρισμού	8
1.2 Ο Τουρισμός στην Ελλάδα.	11
1.2.1 Ιστορική αναδρομή.	12
1.2.2 Ο Τουρισμός σήμερα.	13
1.3 Η συμβολή του τουρισμού στην εθνική οικονομία	15
Κεφάλαιο 2^ο: Η τρέχουσα κατάσταση στην ελληνική τουριστική εκπαίδευση.	18
2.1 Εκπαίδευση και κατάρτιση σε τουριστικά επαγγέλματα.	18
2.2 Η δομή της τουριστικής εκπαίδευσης.	19
2.3 Χαρακτηριστικά Τουριστικής Εκπαίδευσης.	20
2.4 Ανάπτυξη Τουριστικής Εκπαίδευσης.	21
2.5 Η στάση των εργοδοτών στα τουριστικά επαγγέλματα.	22
Κεφάλαιο 3^ο: Η τριτοβάθμια Τουριστική Εκπαίδευση στην Ελλάδα.	24
3.1 Η δομή και οι στόχοι της ελληνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.	24
3.2 Οι προϋποθέσεις εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.	26
3.3 Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.	28
3.4. Προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών.	30
3.5 Μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών των ελληνικών Α.Ε.Ι. & Τ.Ε.Ι.	37
3.5.1 Α.Ε.Ι.	37
3.5.2 Τ.Ε.Ι.	37
3.6 Ανώτερη, τριτοβάθμια και μεταπτυχιακή Τουριστική Εκπαίδευση.	38
3.7. Πρόγραμμα σπουδών Τ.Ε.Ι. και Α.Σ.Τ.Ε.	41
3.7.1. Τ.Ε.Ι.	41
3.7.2. Α.Σ.Τ.Ε.	49
3.7.2.1. Πρόσβαση αποφοίτων Α.Σ.Τ.Ε. στα Τ.Ε.Ι.	51
3.8 Μεταπτυχιακές σπουδές	52
3.8.1 Πανεπιστήμιο Αιγαίου	52
3.8.2 Πανεπιστήμιο Πειραιώς	53
3.8.3 Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο	53
3.9 Κινητικότητα σπουδαστών Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδος	54
3.9.1 Ο θεσμός της Πρακτικής Άσκησης Σπουδαστών των ΤΕΙ	54
3.9.2 Πρόγραμμα Socrates Erasmus	56
3.9.3 Τ.Ε.Ι. Πάτρας και πρόγραμμα Socrates Erasmus	57

3.9.4 Το πρόγραμμα για ανταλλαγή φοιτητών για πρακτική άσκηση της AIESEC	58
Κεφάλαιο 4^ο: Μελέτη περίπτωσης, Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων, Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας.	59
Επίλογος – Συμπεράσματα	70
Βιβλιογραφία – Πηγές	71

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με αφορμή την παρακάτω εργασία θέλω να ευχαριστήσω τους γονείς μου, για όσα μου έχουν προσφέρει, στη διάρκεια των σπουδών μου και στη ζωή μου γενικά.

Επίσης, θέλω να ευχαριστήσω τον καθηγητή μου, κ. Νίκα Ιωάννη, για την άψογη συνεργασία και την βοήθεια που μου πρόσφερε για την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε την τουριστική εκπαίδευση στην Ελλάδα, τη δομή, την οργάνωση της και το ρόλο που διαδραματίζει στον τουρισμό της χώρας.

Γνωρίζουμε ότι ο τουρισμός είναι η βαριά βιομηχανία της χώρας μας αγγίζοντας το 16,4% του ΑΕΠ. Σκεπτόμενοι την υφιστάμενη οικονομική κατάσταση, τα έσοδα από τον τουρισμό είναι πιο απαραίτητα από ποτέ. Για να βρίσκεται η Ελλάδα στη 17 θέση της παγκόσμιας κατάταξης στη ζήτηση τουριστικών προορισμών, ένα μικρό αλλά σημαντικό ρόλο σίγουρα έχει παίξει και η τουριστική εκπαίδευση του προσωπικού που εργάζεται στις τουριστικές επιχειρήσεις της χώρας.

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη της ελληνικής τουριστικής εκπαίδευσης για να μπορέσουμε εντοπίσουμε τα δυνατά και αδύνατα της σημεία, να αντιληφθούμε σε τι ποσοστό επηρεάζει τον τουρισμό της χώρας, και τι πρέπει να γίνει ώστε να έχουμε καλύτερα αποτελέσματα.

Στον πρώτο κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με το τουρισμό στη Ελλάδα ξεκινώντας από την ιστορική αναδρομή, γιατί ο τουρισμός δεν ξεκίνησε τον 20^ο αιώνα, θα συνεχίσουμε να παρατηρούμε την εξέλιξη του σε νούμερα αφίξεων και επισκεπτών και παράλληλα την συμβολή του στην εθνική οικονομία.

Ακολουθεί το δεύτερο κεφάλαιο το οποίο αναφέρεται στην παρούσα τουριστική εκπαίδευση στην Ελλάδα όπου γίνεται λόγος για τη δομή, τα χαρακτηριστικά και την ανάπτυξη της.

Στο επόμενο κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με την τριτοβάθμια τουριστική εκπαίδευση, μελετώντας τη δομή και τους στόχους της. Θα καταγράψουμε τα εκπαιδευτικά ιδρύματα με τα προγράμματα σπουδών τους για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε το έργο που επιτελείται σ' αυτά και αν αυτό είναι επαρκές.

Η μελέτη περίπτωσης θα αφορά το Τμήμα Τουριστικών επιχειρήσεων του Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας όπου θα μελετήσουμε τα στοιχεία από διάφορους σπουδαστές με σκοπό να αναλύσουμε τα στατιστικά στοιχεία όπως τη διάρκεια σπουδών, τη διάρκεια εκπόνησης πτυχιακής εργασίας και πρακτικής άσκησης.

SYNOPSIS

In the present thesis we will try to analyse the tourist education in Greece, the structure, the organisation and the role that plays in the tourism of country.

We know that the tourism is the main industry of our country. The tourism is upon 16,4% of GNP. Regarding the existing economic situation, the income from the tourism is more necessary than ever. The reason that Greece is found in the 17th place of world classification in demand of tourist destinations, a small but important role sure has played also the tourist education of personnel that works in the tourist enterprises of country.

The objective of present work is the study of Greek tourist education in order to locate its strengths and weaknesses to see the percentage of its influence in the tourism of the country, and what should be done to have better results.

In the first chapter we will deal with the tourism in Greece presenting a historical retrospection, since the tourism did not begin the 20th century we will continue observing its development in figures of arrivals and visitors and at the same time its contribution in the national economy.

In the second chapter is reported in the present tourist education in Greece is reported and its structure, characteristics and growth are referred.

In the next chapter we will deal with the third degree tourist education, studying the structure and its objectives. We will check the educational institutions and their programs of study in order to comprehend the work that is carried out in and if this is sufficient.

The case study concerns the Department of Tourist Management of Technological Institution of Western Greece where we will study the data from various students in order to analyse statistically variables as duration of study, duration of development of final thesis and practical exercise

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η σημασία της Τουριστικής Εκπαίδευσης έγκειται στο γεγονός ότι η παιδεία καθενός που απασχολείται στον τομέα του τουρισμού προβάλλει και διαφημίζει όχι μόνο την τουριστική μονάδα που απασχολείται αλλά και την τουριστική εικόνα της χώρας διεθνώς. Ο μη επαγγελματισμός ή ο ημιεπαγγελματισμός εκείνου που απασχολείται στον τομέα του τουρισμού θα αποφέρει κακά αποτελέσματα για τον τουρισμό της χώρας με αποτέλεσμα την δυσφήμιση της χώρας στην παροχή τουριστικών υπηρεσιών και αγαθών, καθώς επίσης και οικονομικά προβλήματα που θα απορρέουν από την μη έλευση των τουριστών.

Ο τουρισμός αποτελεί σήμερα μια γιγάντια οικονομική δραστηριότητα. Η Ελλάδα κατέχει μια εξαιρετικά προνομιούχα θέση με μοναδικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα.

Ο τουρισμός κατατάσσεται σήμερα μεταξύ των πλέον σημαντικών βιομηχανιών διεθνώς, με ταχείς ρυθμούς αύξησης του κύκλου εργασιών του, με ουσιαστική συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη, στην απασχόληση και στις περισσότερες χώρες με σημαντική εισροή συναλλάγματος.

Σύμφωνα με τον Σύνδεσμο Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ) η Ελλάδα, έχει χαρακτηριστεί κατ' εξοχήν τουριστική χώρα με υψηλή συμμετοχή των τουριστικών δραστηριοτήτων στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.), με μεγάλη απασχόληση εργατικού δυναμικού και με υψηλές συναλλαγματικές εισπράξεις. Η συμβολή της τουριστικής οικονομίας στο ΑΕΠ μετά την πρόσφατη αναθεώρησή του ανέρχεται στο 16,4%¹.

Σήμερα γίνεται λόγος για τουριστική εκπαίδευση, ως μια δραστηριότητα που μπορεί να καλύπτει και την απόκτηση συγκεκριμένων επαγγελματικών προσόντων, τα οποία χρειάζεται ο τουριστικός τομέας, η απόκτηση των οποίων συμβάλλει στη δημιουργία αποδοτικότερου ανθρώπινου δυναμικού για τον τομέα και την ανάπτυξή του. Ο τουριστικός τομέας κυριαρχείται από μικρές επιχειρήσεις που διοικούνται από αυτοδημιούργητους ανθρώπους χωρίς επίσημη τουριστική εκπαίδευση ή κατάρτιση και οι οποίοι ως εκ τούτου μπορεί να μην αναγνωρίζουν την ανάγκη υποστήριξης των προγραμμάτων τουριστικών σπουδών και την βελτίωση του γενικού επιπέδου επαγγελματισμού στον τομέα.

Στην Ελλάδα η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση χωρίζεται σε Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση, η οποία παρέχεται στα πανεπιστήμια (ΑΕΙ), και σε Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση, η οποία παρέχεται στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΤΕΙ). Επιπλέον, από το ακαδημαϊκό έτος 1997/98 θεσμοθετήθηκε το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ).

¹ Πηγή: http://sete.gr/GR/TOYRISMOS/I_Simasia_tou_Tourismoy_stin_Ellada/I_simasia_tou_tourismoy_2012/

Κεφάλαιο 1^ο: Τουρισμός

1.1 Το εννοιολογικό περιεχόμενο του Τουρισμού

Η λέξη τουρισμός προέρχεται από τη γαλλική λέξη tour και την αγγλική touring, που σημαίνουν γύρος, περιήγηση. Η ρίζα και των δύο αυτών λέξεων είναι λατινική λέξη tornus. (Βαρβαρέσος, 1998: 26)

Έχουν γίνει πολλές προσπάθειες για να δοθεί ένας ακριβής ορισμός για τον τουρισμό, ο οποίος θα είναι πειστικός και αποδεκτός κοινωνικά και επιστημονικά αλλά μέχρι στιγμής δεν κατέστη δυνατό. (Έξαρχος & Καραγιάννης, 2004:3). Η δυσκολία αυτή οφείλεται στην εναλλαγή του περιεχομένου του ανάλογα με το κοινωνικό – πολιτιστικό, οικονομικό, πολιτικό και φυσικό περιβάλλον. Μπορούμε να φέρουμε σαν παράδειγμα τον τουρισμό στην Ιταλία και στη Γαλλία. Στηρίζεται κυρίως στα εστιατόρια πολυτελείας και τις ακριβές αγορές τους, γεγονός που διαφέρει από το τουρισμό που προσφέρουν οι άλλες χώρες (Lickorish & Carson, 2004).

Ενδεικτικά και για να γίνει πιο ξεκάθαρο το περιεχόμενο του τουρισμού αναφέρονται οι παρακάτω ορισμοί:

- Η Διεθνής Ακαδημία του Τουρισμού (A.I.T. – Monte Carlo) όρισε ότι «τουρισμός είναι το σύνολο των ανθρώπινων μετακινήσεων και των δραστηριοτήτων που προκύπτουν από αυτές. Αυτές υποκινούνται, σε διαφορετικό βαθμό και ένταση, από τον πόθο της απόδρασης που ενυπάρχει στα άτομα».

- Μια από τις πρώτες προσπάθειες σύστασης ενός διεθνούς συστήματος ταξινόμησης των ταξιδιωτών επιχείρησε η Επιτροπή Στατιστικών Ειδικών της Λεγεώνας των Εθνών (League of Nations Committee of Statistical Experts) το 1937, η οποία όρισε ως τουρίστα «κάθε άτομο που επισκέπτεται μία χώρα και στην οποία παραμένει τουλάχιστον για 24 ώρες», ενώ ως εκδρομέα χαρακτήρισε «τους ανθρώπους που παραμένουν σε μία χώρα για λιγότερες από 24 ώρες. Ο ορισμός αυτός, θεωρείται ως ο πρόδρομος του ορισμού και των δυο βασικών κατηγοριών που διακρίνουν την έννοια του «επισκέπτη» ο οποίος διατυπώθηκε στην Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών «περί Ταξιδιού και Τουρισμού» στην Ρώμη το 1963 και υιοθετήθηκε από την Παγκόσμια Ένωση Ταξιδιωτικών Οργανισμών το 1968 (International Union of Official Travel Organizations - IUOTO - ο πρόδρομος του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού).

- Στα πλαίσια των προσπαθειών συγκρότησης μιας ευρύτερης θεωρητικής προσέγγισης του τουρισμού, ο ορισμός που για πρώτη φορά έχαιρε ευρείας αποδοχής διατυπώθηκε από τους Hunziger W. & Krapf K. (1942 & 1965).

Πρόκειται για έναν ολιστικό ορισμό ο οποίος έπειτα από ορισμένες τροποποιήσεις έλαβε την εξής μορφή:

«τουρισμός είναι το σύνολο των φαινομένων και των σχέσεων που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια ταξιδιού και παραμονής των ξένων σε ένα τόπο, ο οποίος είναι άλλος από τον τόπο μόνιμης κατοικίας τους, και δεν ασκείται κάποια κερδοσκοπική δραστηριότητα.»

Το βασικό στοιχείο του ορισμού αυτού είναι ότι είδε τον τουρισμό ως ένα σύνθετο φαινόμενο το οποίο εμπεριέχει ένα ευρύ φάσμα σχέσεων που δημιουργούνται ανάμεσα στους ταξιδιώτες και τον τοπικό πληθυσμό. Ο ορισμός αυτός δεν αναφέρεται μόνο στις οικονομικές αλληλεπιδράσεις που εμπεριέχει ο τουρισμός, αλλά αφορά το «σύνολο των σχέσεων και των φαινομένων» που δημιουργούνται από την μετακίνηση και την προσωρινή παραμονή ενός ατόμου όπως κοινωνικές σχέσεις, θέματα υγείας, πολιτικές κ.α. Ο συγκεκριμένος ορισμός αν και εισήγαγε έννοιες που συνδέονται με την κοινωνική φύση του τουρισμού όπως «κίνητρο» και «μετακίνηση», δεν επιτρέπει τεχνικές διαφοροποιήσεις στον όρο του επισκέπτη, έτσι ώστε να χρησιμοποιηθεί από τις τουριστικές στατιστικές.

- Την μετακίνηση ως βασικό στοιχείο τόνισαν και οι Mathieson A. & Wall G. (1982:1), οι οποίοι προσδιόρισαν τον τουρισμό ως

«την προσωρινή μετακίνηση των ατόμων σε προορισμούς που δεν αποτελούν τον τόπο κατοικίας και εργασίας τους, και κατά τη διάρκεια της παραμονής τους απασχολούνται με διαφορετικές δραστηριότητες από τις συνηθισμένες και διαμένουν σε διάφορους τύπους εγκαταστάσεων που κατασκευάστηκαν με κύριο σκοπό να καλύψουν τις τουριστικές ανάγκες.»

Ο συγκεκριμένος ορισμός εισάγει τον παράγοντα των επιπτώσεων που προκαλούν οι ταξιδιώτες στην οικονομική, φυσική και κοινωνική ευημερία του τοπικού πληθυσμού. Ο ορισμός αυτός έχει τον χαρακτήρα του ολιστικού ορισμού καθώς συνδυάζει τα κίνητρα και τις εμπειρίες των τουριστών με τις προσδοκίες και τις προσαρμογές που πραγματοποιούνται από τους κατοίκους του τόπου-υποδοχής και τους ρόλους που αναλαμβάνουν οι διάφοροι θεσμοί και υπηρεσίες που μεσολαβούν μεταξύ αυτών. Με άλλα λόγια, εμπεριέχει την συνιστώσα τόσο της ζήτησης όσο και της προσφοράς, αλλά δεν αναλύει τις σχέσεις αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης που δημιουργούνται ανάμεσα στον τόπο προέλευσης, με τους ενδιάμεσους σταθμούς και τον τόπο προορισμού και δεν προσδιορίζει τα συστατικά στοιχεία που, τελικά, επενεργούν για την

ικανοποίηση της επιθυμίας του τουρίστα να πραγματοποιήσει ένα ταξίδι αναψυχής.

Όπως είναι εμφανές υπήρξε ιδιαίτερη δυσκολία στην εύρεση και υιοθέτηση ενός κοινά αποδεκτού ορισμού του τουρισμού. Βασική αιτία του γεγονότος αυτού είναι η πολυτομεακή μορφή της τουριστικής δραστηριότητας. Πιο συγκεκριμένα, ο τουρισμός δεν είναι από μόνος του ένας τομέας, αλλά αποτελεί μια οικονομική δραστηριότητα που απαρτίζεται από πολλούς και ετερογενείς επιμέρους τομείς. Αποτέλεσμα αυτού είναι η δυσκολία οριοθέτησης, κατηγοριοποίησης, ορισμού και διαχείρισης της τουριστικής δραστηριότητας. Για να αποφευχθούν τα προβλήματα αυτά, το 1993, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού έδωσε έναν ορισμό, που μέχρι και σήμερα είναι ο πιο ευρέως αποδεκτός.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού² όρισε τον τουρισμό ως

«το φαινόμενο που προκύπτει από τις προσωρινές επισκέψεις ή παραμονές ατόμων εκτός του μόνιμου τόπου κατοικίας τους, για οποιοδήποτε λόγο πέρα από την απασχόληση τους με αμοιβή από τον τόπο επίσκεψής τους»

και τους τουρίστες ως

«τα άτομα που ταξιδεύουν και μένουν σε μέρη διαφορετικά από το συνηθισμένο περιβάλλον τους, για διάστημα όχι μεγαλύτερο ενός συνεχούς έτους, για αναψυχή, εργασία και άλλους λόγους, που όμως δε σχετίζονται με την εξάσκηση οποιασδήποτε δραστηριότητας αμείβεται από τον τόπο επίσκεψής τους».

Από τα κύρια χαρακτηριστικά του τουρισμού, πέντε μπορούν να εξακριβωθούν εννοιολογικά και συγκεκριμένα τα εξής:

- Ο τουρισμός είναι αποτέλεσμα μεμονωμένης ή ομαδικής μετακίνησης ανθρώπων σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς και η διαμονή τους σε αυτούς τουλάχιστον επί ένα 24ωρο με σκοπό την ικανοποίηση των τουριστικών αναγκών ή επιθυμιών τους.
- Οι διάφορες μορφές τουρισμού, όποιες κι αν είναι αυτές, περιέχουν απαραίτητα δύο βασικά στοιχεία: το ταξίδι στον τουριστικό προορισμό και τη διαμονή σε αυτόν με την ευρύτερη έννοια του όρου, δηλαδή συμπεριλαμβανομένης και της διατροφής.

² <http://www2.unwto.org/>

- Το ταξίδι και η διαμονή λαμβάνουν χώρα εκτός του τόπου της μόνιμης διαμονής των ανθρώπων που αποφασίζουν να μετακινηθούν για τουριστικούς λόγους.
- Η μετακίνηση ανθρώπων σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς είναι προσωρινού και βραχυχρόνιου χαρακτήρα, που σημαίνει ότι η πρόθεσή τους είναι να επιστρέψουν στο τόπο της μόνιμης διαμονής τους μέσα σε λίγες ημέρες, εβδομάδες ή μήνες.
- Οι άνθρωποι επισκέπτονται διάφορους τουριστικούς προορισμούς για τουριστικούς σκοπούς άλλους από εκείνους της μόνιμης διαμονής τους ή της επαγγελματικής απασχόλησής τους.

1.2 Ο Τουρισμός στην Ελλάδα.

Ο τουρισμός αποτελεί σήμερα μια γιγάντια οικονομική δραστηριότητα. Η Ευρώπη είχε πάντα τη μερίδα του λέοντος στην παγκόσμια τουριστική κίνηση με ποσοστό γύρω στο 64%, το οποίο προβλέπεται να διατηρήσει, έστω και ελαφρά μειωμένο, τα επόμενα χρόνια. Μέσα στο έντονα αυτό ανταγωνιστικό περιβάλλον, η Ελλάδα κατέχει μια εξαιρετικά προνομιούχα θέση με μοναδικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα.

Τα κυριότερα από αυτά είναι:

- Η πολύ υψηλή και θετική αναγνωρισιμότητα. Η Ελλάδα ως χώρα είναι γνωστή και ευμενώς αποδεκτή σε μεγάλο ποσοστό κατοίκων του πλανήτη.
- Οι μοναδικές ιστορικές και πολιτισμικές καταβολές της, που ασκούν παγκόσμια γοητεία.
- Οι εξαιρετικές φυσικές ομορφιές και το ήπιο, φιλικό στον άνθρωπο, μεσογειακό κλίμα.
- Τέλος, η παρουσία της μέσα στην Ευρώπη, τον κύριο προορισμό του παγκόσμιου τουρισμού, και η άμεση γειτνίαση της με άλλες χώρες ιδιαίτερου τουριστικού ενδιαφέροντος, π.χ. Τουρκία.

Πίνακας 1. Ελλάδα και Ανταγωνιστές: Θέση στην παγκόσμια κατάταξη, 2012³

Θέση στις Αφίξεις Rank in Arrivals		Θέση στις Εισπράξεις Rank in Receipts		Θέση στην Ανταγωνιστικότητα Rank in Competitiveness	
Ισπανία Spain	 4	Ισπανία Spain	 2	Ισπανία Spain	 4
Τουρκία Turkey	 6	Τουρκία Turkey	 12	Κύπρος Cyprus	 29
Ελλάδα Greece	 17	Ελλάδα Greece	 23	Ελλάδα Greece	 32
Αίγυπτος Egypt	 22	Αίγυπτος Egypt	 32	Κροατία Croatia	 35
Κροατία Croatia	 26	Κροατία Croatia	 33	Τουρκία Turkey	 46
Κύπρος Cyprus	 >50	Κύπρος Cyprus	 >50	Αίγυπτος Egypt	 85

1.2.1 Ιστορική αναδρομή.

Από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα η Ελλάδα ήταν ένας από τους πιο δημοφιλείς προορισμούς των τουριστών. Η φυσική ομορφιά, το κλίμα, ο πολιτισμός και η γεωγραφική της θέση τη βοήθησαν να αναπτυχθεί τουριστικά.

Οι πρώτες μετακινήσεις του ανθρώπου για λόγους τουριστικούς άρχισαν να εμφανίζονται στην περίοδο της αρχαίας Ελλάδας. Η μετακίνηση σε άλλους προορισμούς μακριά από το τόπο της μόνιμης κατοικίας τους, πραγματοποιείτο για λόγους εμπορικούς, θρησκευτικούς, αθλητικούς και ικανοποίησης της έμφυτης περιέργειας του ανθρώπου για το άγνωστο. Στην αρχαία Ελλάδα το αίσθημα της μετακίνησης, ήταν έντονα αναπτυγμένο. Αυτό παρατηρείται σε πολλά γραπτά αρχαίων συγγραφέων όπου οι αναφορές για ταξίδια είναι πάρα πολλές. Ο Ηρόδοτος έκανε περιηγήσεις στις ελληνικές πόλεις, ταξίδεψε στη Σικελία, στην Αίγυπτο και σε άλλες χώρες για να γνωρίσει τα ήθη και τα έθιμα τους, τα ιστορικά μνημεία, τον πολιτισμό τους κτλ.

Τουριστικές περιοχές γνωστές της εποχής εκείνης, χαρακτηρίζονται η Ολυμπία, οι Δελφοί, η Επίδαυρος, η Αιδηψός. Δηλαδή περιοχές που αποτελούσαν πόλο έλξης των ταξιδιωτών λόγω των διαφόρων γεγονότων, π.χ. αθλητικές ή θρησκευτικές εκδηλώσεις, αποκατάσταση της υγείας κτλ. (Κολτσιδόπουλος, 2001: 19)

Αξίζει να αναφέρουμε ότι από τη δεκαετία του '50 και μετά, σημαντικό και πρωτεύοντα ρόλο στην ανάπτυξη του ελληνικού τουρισμού έπαιξαν ο Ν. Δούκας και ο Δ. Παπαευστρατίου οι οποίοι διετέλεσαν γενικοί γραμματείς του Ε.Ο.Τ.. Η προσφορά τους είναι πρωτοποριακή αφού είναι αυτοί οι θεμελιωτές του μεγάλου τουριστικού έργου.

³ Πηγή: ΣΕΤΕ, επεξεργασία στοιχείων Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού και Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ (Ελληνικός Τουρισμός: Στοιχεία και Αριθμοί: Έκδοση 2013)

Εικόνα 1. Αρχαία Ολυμπία⁴

Με το σλόγκαν «ο τουρισμός δίνει ψωμί σε πληθυσμούς περιοχών που στερούνται πλουτοπαραγωγικών πηγών», η Ελλάδα, με τον ανεκμετάλλευτο μέχρι τότε τουριστικό της πλούτο, προσδοκούσε σε υψηλούς στόχους οι οποίοι είχαν ευεργετικές επιδράσεις στη μεταμόρφωση της χώρας, καθώς η τουριστική ανάπτυξη κατάφερε να αλλάξει τη ζωή στις πιο φτωχές περιοχές της και προσέδωσε ανεκτίμητη υπεραξία στη γη στις μέχρι τότε άγονες παραλιακές εκτάσεις και στις βραχώδεις παραλίες. (Κολτσιδόπουλος, 2001: 22)

1.2.2 Ο Τουρισμός σήμερα.

Ο τουρισμός σήμερα αποτελεί το δυναμικότερο και ανταγωνιστικότερο κλάδο της ελληνικής οικονομίας σε διεθνές επίπεδο. Η αντίληψη της οικονομικής φύσης του τουριστικού φαινομένου και της άμεσης και έμμεσης συνεισφοράς του στο εθνικό προϊόν, το εθνικό εισόδημα και την απασχόληση είναι καθοριστική για τη χάραξη της τουριστικής πολιτικής της Ελλάδας και τη διατήρηση και ενίσχυση της τουριστικής ανάπτυξης της χώρας. Για να γίνει κατανοητό το μέγεθος του τουρισμού στην Ελλάδα ακολουθεί στον πίνακα 1.1 μία παρουσίαση των διαφόρων διαστάσεων του τουριστικού φαινομένου, βασισμένη σε στατιστικά στοιχεία και αριθμητικά δεδομένα της τελευταίας πενταετίας (από το 2007 και μετά).

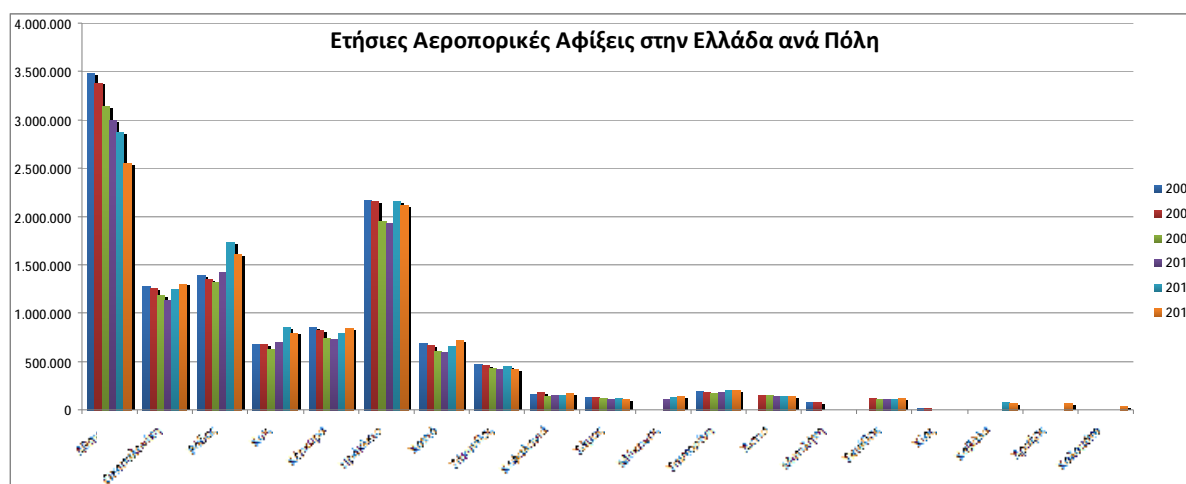
Πίνακας 1. Αφίξεις Αλλοδαπών Τουριστών Αεροπορικώς Ιανουάριος - Σεπτέμβριος						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Αθήνα	3.479.680	3.384.958	3.140.811	2.996.573	2.871.524	2.555.355
Θεσσαλονίκη	1.267.562	1.262.113	1.187.233	1.133.704	1.251.433	1.307.537
Ρόδος	1.393.405	1.352.219	1.315.479	1.421.955	1.734.418	1.606.843
Κως	683.380	675.244	627.120	695.937	851.489	802.760
Κέρκυρα	849.215	816.921	740.798	729.604	789.546	839.759

⁴ <http://www.epsmso.gr/2009/images/olympia2b.jpg>

Ηράκλειο	2.163.559	2.155.533	1.952.074	1.930.155	2.161.577	2.113.501
Χανιά	685.698	672.053	608.693	593.228	656.791	717.249
Ζάκυνθος	476.097	461.123	430.218	420.284	447.885	423.698
Κεφαλονιά	158.528	182.363	143.298	148.935	148.858	168.496
Σάμος	133.504	133.554	115.639	108.882	118.274	108.151
Μύκονος	0	0	0	111.136	130.974	140.131
Σαντορίνη	192.018	181.780	170.090	181.746	202.139	200.271
Άκτιο	0	152.886	147.402	143.597	144.058	142.027
Μυτιλήνη	76.792	74.149	0	0	0	0
Σκιάθος	0	113.698	108.855	106.619	113.125	117.989
Χίος	13.210	16.058	0	0	0	0
Καβάλα	0	0	0	0	79.651	67.933
Άραξος	0	0	0	0	0	60.467
Καλαμάτα	0	0	0	0	0	35.585
Σύνολο	11.572.648	11.634.652	10.687.710	10.722.355	11.701.742	11.407.752

* Συνολικές πτήσεις εξωτερικού.

Πηγή: Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, Διευθύνσεις Αερολιμενικού Ελέγχου Αεροδρομίων

Η Ελλάδα κατατάχθηκε ανάμεσα στους καλύτερους 10 τουριστικούς προορισμούς για το 2010 σύμφωνα με τη Lonely Planet⁵ και επίσης βρίσκεται στη δεύτερη θέση σύμφωνα με τα Telegraph Travel Awards 2008 της Αγγλίας στην κατηγορία της Καλύτερης Ευρωπαϊκής Χώρας⁶. Επίσης, Η Αθήνα κατατάχθηκε ανάμεσα στους καλύτερους 10 χειμερινούς προορισμούς για το 2012-2013⁷. Σήμερα, το 70% των επισκέψεων λαμβάνει χώρα κατά την περίοδο μεταξύ Μαΐου και Οκτωβρίου, ενώ οι επισκέπτες συγκεντρώνονται κυρίως στην Κρήτη (21% των συνολικών κλιών), στα Δωδεκάνησα (17%), στα Επτάνησα (12%), στην Αττική (9%), στη Χαλκιδική (6,5%) και στις Κυκλάδες (6%)⁸.

⁵ <http://www.lonelyplanet.com/el-salvador/travel-tips-and-articles/15809>

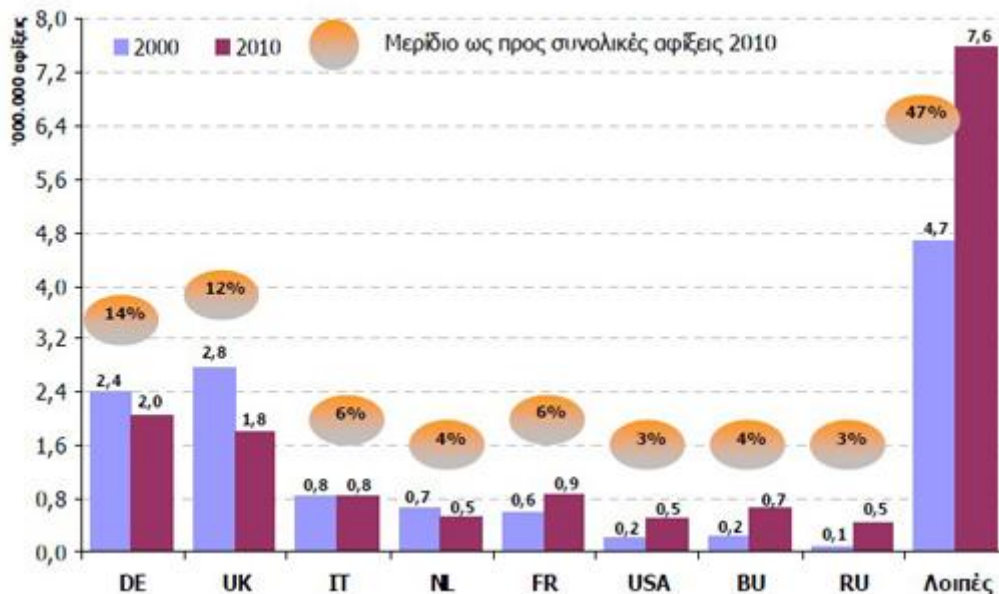
⁶ <http://www.telegraph.co.uk/travel/3520170/Telegraph-Travel-Awards-2008-the-winners.html?image=10>

⁷ <http://www.lonelyplanet.com/greece/travel-tips-and-articles/77540>

⁸ <http://www.investingreece.gov.gr/default.asp?pid=36§orID=37&la=2>

Παρατηρούμε μία μείωση στις αφίξεις των βασικών χωρών, Γερμανία και Αγγλία, που αποτελούν τους βασικούς τουρίστες της χώρας μας αλλά παράλληλα βλέπουμε αύξηση στις αφίξεις άλλων νέων τουριστών π.χ. αυτών από τη Ρωσία.

Παρ' όλες όμως αυτές τις ευνοϊκές προβλέψεις, η Ελλάδα βρίσκεται και αυτή αντιμέτωπη με την παγκόσμια οικονομική κρίση που ξεκίνησε το 2008.

Διάγραμμα 1. Αφίξεις ξένων επισκεπτών στην Ελλάδα μεταξύ 2000 και 2010⁹

1.3 Η συμβολή του τουρισμού στην εθνική οικονομία

Η σχέση της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης με την εθνική οικονομία και με τις ανάγκες της κοινωνικής διαχείρισης και παρέμβασης είναι περίπλοκη και συνεχώς αναπροσδιοριζόμενη, ανάλογα με τις ανάγκες και τις συνθήκες που επικρατούν. Συχνά ο τουρισμός δεν αναγνωρίζεται από το κράτος ως τομέας μελέτης που χρήζει υψηλά επίπεδα χρηματοδότησης, εφ' όσον σε μακροοικονομικό επίπεδο οι εκάστοτε κυβερνήσεις φέρουν την ευθύνη για την κατανομή πόρων σε συγκεκριμένους τομείς εκπαίδευσης. (Jafari, Ritchie, 1981:4-13)

Ο τουρισμός κατατάσσεται σήμερα μεταξύ των πλέον σημαντικών βιομηχανιών διεθνώς, με ταχείς ρυθμούς αύξησης του κύκλου εργασιών του, με ουσιαστική συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη, στην απασχόληση και στις περισσότερες χώρες με σημαντική εισροή συναλλάγματος. Ο τουριστικός τομέας αποτελεί τον μεγαλύτερο εργοδότη στις περισσότερες χώρες,

⁹ Πηγή: <http://www.paskedi.gr/index.jsp?CMCCCode=24&CMRCCode=1781NRJ4I>

εξασφαλίζοντας εργασία σε 101 εκατομμύρια άτομα σε παγκόσμια κλίμακα ή σε έναν ανά 16 εργαζομένους. Στις ΗΠΑ ο τουρισμός αποτελεί τον μεγαλύτερο εργοδότη μετά το τομέα υγείας και απασχολεί περισσότερους εργαζόμενους απ' ό,τι η γεωργία, η βιομηχανία αυτοκινήτων, ηλεκτρονικών, χάλυβα και κλωστοϋφαντουργίας μαζί.

Ο αριθμός των εσωτερικών τουριστών έχει υπολογιστεί ότι ξεπερνά τα 2 δισεκατομμύρια και οι προβλέψεις μιλούν για μια σημαντική αύξηση του στο μέλλον. Το ίδιο ισχύει και για τον αριθμό των διεθνών τουριστών, που έχει υπολογιστεί ότι ξεπερνά τα 600 εκατομμύρια. Σύμφωνα με εκτιμήσεις του Παγκοσμίου Οργανισμού Τουρισμού (Π.Ο.Τ.), ο αριθμός αυτός των διεθνών τουριστών θα συνεχίσει να αυξάνει και στο μέλλον, όπως θα αυξάνουν και τα έσοδα από το διεθνή τουρισμό. Γι' αυτό και ο τουρισμός αποτελεί όχι μόνο τυπικά αλλά και ουσιαστικά τη μεγαλύτερη βιομηχανία στον κόσμο: τη τουριστική βιομηχανία. (Ηγουμενάκης, 1999:77)

Σύμφωνα με τον Σύνδεσμο Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ) η Ελλάδα, έχει χαρακτηριστεί κατ' εξοχήν τουριστική χώρα με υψηλή συμμετοχή των τουριστικών δραστηριοτήτων στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.), με μεγάλη απασχόληση εργατικού δυναμικού και με υψηλές συναλλαγματικές εισπράξεις.

Η συμβολή της τουριστικής οικονομίας στο ΑΕΠ μετά την πρόσφατη αναθεώρησή του ανέρχεται στο 16,4%. Με βάση τη μέση κατά κεφαλήν δαπάνη των τουριστών, η χώρα μας κατατάσσεται στην 10η θέση, ενώ στη γενική κατάταξη ανταγωνιστικότητας βρίσκεται στην 24η θέση (2005).

Επίσης, σημαντική είναι η συμβολή του τουρισμού στην απασχόληση. Για κάθε θέση άμεσης απασχόλησης στον τουριστικό τομέα δημιουργείται σχεδόν άλλη μια στην οικονομία συνολικά. Η συνολική απασχόληση στην τουριστική οικονομία (688.800 θέσεις εργασίας) αντιστοιχεί στο 18,3% των απασχολούμενων κατά το 2012.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό των θέσεων εργασίας στον τουριστικό τομέα είναι ότι αυτές σε σημαντικό ποσοστό καταλαμβάνονται από γυναίκες, νέους, οικονομικούς μετανάστες, καθώς και άτομα με χαμηλότερο επίπεδο εξειδίκευσης. Το γεγονός αυτό οφείλεται στον υψηλό βαθμό εποχικής απασχόλησης και στις ευέλικτες συνθήκες εργασίας.

Βασικά Μεγέθη του Ελληνικού Τουρισμού, 2012

Συμμετοχή στο ΑΕΠ Contribution to GDP	16,4%
Συμμετοχή στην Απασχόληση Contribution to Employment	18,3%
Απασχολούμενοι Employment	688.800
Διεθνής Ταξιδιωτικές Εισπράξεις International Tourism Receipts	10 δις. €/ bi. €
Διεθνείς Τουριστικές Αφίξεις International Tourism Arrivals	15,5 εκατ. / mi.
Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη Average per Capita Tourism Expenditure	646 €
Μερίδιο Ευρωπαϊκής Αγοράς European Market Share	2,9%
Μερίδιο Παγκόσμιας Αγοράς World Market Share	1,50%
Συγκέντρωση Προσφορών Ξενοδοχείων Concentration of Hotel Supply	66% των κλινών σε Κρήτη, Δωδεκάνησα, Μακεδονία και Στερεά Ελλάδα. of beds in Crete, Dodecanese, Macedonia & central Greece
Ξενοδοχειακό Δυναμικό Hotel Capacity	9670 ξενοδοχεία / hotels 771.271 κλίνες / beds

Πηγή: <http://www.slideshare.net/setegreece>

Οι κύριες αφετηρίες των τουριστικών ρευμάτων προς την Ελλάδα παραμένουν οι χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Επίσης ο βαθμός προτίμησης για την Ελλάδα των τουριστών με προέλευση τις χώρες της ανατολικής Ευρώπης είναι υψηλότερος έναντι των λοιπών ευρωπαϊκών μεσογειακών χώρων. Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του ελληνικού τουρισμού είναι η έντονη εποχικότητα και υψηλή εξάρτηση από τους ταξιδιωτικούς πράκτορες (tour operators). Αναφορικά με το επίπεδο των προσφερομένων υπηρεσιών και τις τεχνικές υποδομές, ιδίως τις υποδομές πρόσβασης και τοπικής κυκλοφορίας και στάθμευσης διαπιστώνεται ότι υπάρχουν πολλά περιθώρια βελτίωσης¹⁰.

¹⁰ http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_economy_1_31/12/2008_29769

Κεφάλαιο 2^ο: Η τρέχουσα κατάσταση στην ελληνική τουριστική εκπαίδευση.

Η διάκριση μεταξύ εκπαίδευσης και κατάρτισης, σε ό, τι αφορά τις διαδικασίες και τις πρακτικές ενίσχυσης και εμπλουτισμού του ανθρώπινου κεφαλαίου, έχει επικρατήσει, όχι μόνο για το τουρισμό αλλά και γενικότερα.

Σε σχέση με τις ανάγκες ενός κλάδου οικονομικής δραστηριότητας σε εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό, ο όρος εκπαίδευση αναφέρεται συνήθως σε προγράμματα στα οποία η διδακτέα ύλη περιλαμβάνει δυο κατηγορίες μαθημάτων. Πρώτη, τα μαθήματα που συνδέονται στενά με κάποιο επάγγελμα ή ειδικότητα και αποβλέπουν στην εκμάθηση ειδικών γνώσεων ή στην απόκτηση δεξιοτεχνιών που δεν είναι χρήσιμες ή έχουν περιορισμένη χρησιμότητα έξω από τα όρια του επαγγέλματος ή της ειδικότητας. Δεύτερη, μαθήματα γενικότερης παιδείας, τα οποία δεν έχουν άμεση σχέση με ένα επάγγελμα αλλά κρίνεται ότι καθώς συνδέονται με καταξιωμένα γνωστικά πεδία των βασικών επιστημών, των γραμμάτων και των τεχνών, εξυψώνουν τη στάθμη της παιδείας ενός ατόμου και το καθιστούν αποδοτικότερο στην εργασία του. Όπως αναφέρεται επιγραμματικά η πρώτη κατηγορία μαθημάτων αποσκοπεί να διδάξει στο άτομο «πώς να κάνει κάτι» ενώ η δεύτερη αποσκοπεί περισσότερο στο να διδάξει το άτομο «πώς να σκέφτεται». (Αθανασίου, 2004: 39)

Ο όρος κατάρτιση αναφέρεται συνήθως σε προγράμματα, στα οποία, αν όχι το σύνολο, πάντως το μεγαλύτερο μέρος της διδακτέας ύλης συνδέεται στενά με την άσκηση ενός επαγγέλματος ή μιας ειδικότητας και αποβλέπει στην προετοιμασία του καταρτιζόμενου για την άσκηση του επαγγέλματος ή της ειδικότητας αυτής, ανεξάρτητα απ' το αν οι αποκτώμενες γνώσεις μπορεί να είναι και γενικότερα χρήσιμες. Έτσι λ.χ. το περιεχόμενο των προγραμμάτων εκμάθησης ξένων γλωσσών, που αποτελούν βασικό τμήμα της διδακτέας ύλης για πολλά τουριστικά επαγγέλματα, μπορεί να διαφοροποιείται ανάλογα με το αν ο σκοπός είναι η γενική παιδεία ή η εξυπηρέτηση αλλοδαπών τουριστών από έναν μελλοντικό επαγγελματία του κλάδου. (Αθανασίου, 2004: 40)

2.1 Εκπαίδευση και κατάρτιση σε τουριστικά επαγγέλματα.

Η τουριστική εκπαίδευση παρατηρείται ως σχετικά νέο φαινόμενο, με τον χαρακτήρα, τους στόχους και το περιεχόμενό τους να τελούν ακόμα υπό διαμόρφωση. Είναι ακόμα αρκετές οι χώρες στις οποίες οι καθαυτό τουριστικές σπουδές – σε αντιδιαστολή με τις ξενοδοχειακές ή τις στενά επαγγελματικές – είναι ακόμα σε νηπιακό στάδιο (π.χ. Καναδάς, Η.Π.Α.) (Αθανασίου, 2004:41) Έχει νόημα να γίνεται λόγος για τουριστική εκπαίδευση, ως μια δραστηριότητα που μπορεί να καλύπτει και την απόκτηση συγκεκριμένων επαγγελματικών

προσόντων, τα οποία χρειάζεται ο τουριστικός τομέας, η απόκτηση των οποίων συμβάλλει στη δημιουργία αποδοτικότερου ανθρώπινου δυναμικού για τον τομέα και την ανάπτυξή του.

2.2 Η δομή της τουριστικής εκπαίδευσης.

Η επαγγελματική κατάρτιση έχει μεγάλη προϋστορία και ικανοποιούσε ανάγκες του ξενοδοχειακού κλάδου, που υπήρχαν ανέκαθεν σε όλες τις οικονομίες. Όμως σε χώρες όπου η επαγγελματική κατάρτιση σε ειδικότητες φιλοξενίας και εστίασης ήταν καλής ποιότητας, η αίσθηση της ανάγκης για τουριστικές σπουδές ήταν λιγότερο έντονη. Σε κάποιες χώρες υπάρχει επίσης παράδοση σε ξενοδοχειακές σπουδές όπου παρέχεται εκπαίδευση ικανή να δημιουργήσει ξενοδοχειακά στελέχη.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η Ελβετία αλλά και οι Ηνωμένες Πολιτείες όπου π.χ. η σχολή ξενοδοχειακών σπουδών του πανεπιστημίου Cornell¹¹ θεωρείται περιωπής, έχει πολύ υψηλές απαιτήσεις από την άποψη των προσόντων των εισαγομένων και η οποία προσελκύει αριθμό υποψηφίων υπερπολλαπλάσιο των διαθέσιμων θέσεων (Cooper, 1996: 141).

Έχει νόημα να γίνεται λόγος για τουριστική εκπαίδευση, ως μια δραστηριότητα που μπορεί να καλύπτει και την απόκτηση συγκεκριμένων επαγγελματικών προσόντων, τα οποία χρειάζεται ο τουριστικός τομέας, όπως λ.χ. του ξενοδοχειακού στελέχους ή του γλωσσομαθή, αλλά εκτείνεται πολύ πέρα από αυτήν, αν κανείς πιστεύει ή δέχεται ότι υπάρχει σώμα γνώσεων για τον τουρισμό, η απόκτηση των οποίων συμβάλλει στη δημιουργία αποδοτικότερου ανθρώπινου δυναμικού για τον τομέα και την ανάπτυξή του (Αθανασίου, 2004 :41).

Οι πιο τολμηροί κάνουν λόγο για την ύπαρξη τουριστικής επιστήμης σε νηπιακό ή ακόμη πιο αρχικό στάδιο (Cooper, 1996: 14-16) δηλαδή ότι ο τουρισμός αποτελεί ξεχωριστό γνωστικό πεδίο, που διανύει τα πρώιμα του στάδια και παραλληλίζουν το στάδιο που διανύουν σήμερα οι τουριστικές σπουδές με το στάδιο που διάνυαν πριν 30 χρόνια οι σπουδές διοίκησης επιχειρήσεων οι οποίες σήμερα αποτελούν ξεχωριστό γνωστικό πεδίο. Επικρατέστερη όμως φαίνεται να είναι η άποψη ότι ο τουρισμός δεν αποτελεί ακόμη ξεχωριστή επιστήμη, με την έννοια ενός σώματος ικανοποιητικά αρθρωμένης θεωρίας, αλλά περισσότερο ένα διεπιστημονικό, θεματικό πεδίο σπουδών, με συμβολή από όλες σχεδόν τις κοινωνικές επιστήμες (Cooper, 1996:14, Fayos Sola, 1997: 16). Άρα μπορούμε να πούμε ότι η τουριστική εκπαίδευση αντλεί κυρίως από τις εξής επιστήμες: Οικονομικά, Κοινωνιολογία, Ανθρωπολογία, Ψυχολογία, Γεωγραφία, Νομικά, Οικολογία, Στατιστική, Παιδαγωγική και Διοίκηση Επιχειρήσεων. Δηλαδή για την αύξηση της αποτελεσματικότητας στον τουριστικό τομέα χρειάζεται μίγμα γνώσεων από άλλα πεδία.

¹¹ <http://www.cornell.edu/>

Σύμφωνα με τον Fayos Sola (1997), πρόγραμμα όπου ο κάθε διδάσκων επιχειρεί να μεταδώσει ορισμένες γνώσεις από το δικό του επιστημονικό πεδίο με την αντίστοιχη μέθοδο, χωρίς σύνδεση με την υπόλοιπη ύλη και χωρίς την αναγκαία έμφαση στην τουριστική οπτική, δεν είναι δυνατόν να οδηγήσει σε ικανοποιητικής ποιότητας τουριστική εκπαίδευση.

2.3 Χαρακτηριστικά Τουριστικής Εκπαίδευσης.

Η έρευνα και η αναζήτηση γύρω από το τουριστικό κλάδο πρωτοεμφανίστηκε στην Ελβετία την δεκαετία του 1940, αλλά το ενδιαφέρον για την τουριστική εκπαίδευση σε τριτοβάθμιο επίπεδο εκδηλώνεται την δεκαετία του 1980. Τα προγράμματα πολλαπλασιάζονται και εμπλουτίζονται και οι αριθμοί των σπουδάζοντων αυξάνονται με γρήγορους ρυθμούς. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι στο Ηνωμένο Βασίλειο ο αριθμός των προγραμμάτων των τουριστικών σπουδών σε τριτοβάθμιο επίπεδο αυξήθηκε το 1986 από 2 σε 23 το 1993 και 110 περίπου σπουδαστές στην αρχή σε 1400. Στο μεταδευτεροβάθμιο επίπεδο η αύξηση υπήρξε ακόμη ταχύτερη και υπολογίζεται ότι στη χώρα αυτή το 1993 προσέφεραν προγράμματα μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε τουριστικά θέματα περισσότερα από 500 ιδρύματα με αριθμό αποφοίτων ετήσια που υπερέβαινε τις 25.000 (Cooper, 1996: 36).

Η ταχύτατη εξάπλωση της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε τουριστικά επαγγέλματα τείνει να οδηγήσει σε υπερπροσφορά αποφοίτων σε αρκετές χώρες (Cooper, 1996: 187, 204). Για το Βέλγιο π.χ. αναφέρεται ότι οι απόφοιτοι μιας και μόνο σχολής ξενοδοχειακών στελεχών, από τις πολλές που λειτουργούν, αυτής του Mechelen, αρκούν για να καλύψουν την εκτιμώμενη συνολική ζήτηση (Langenhove, Lowyck, 1993: 123). Ισχυρές τάσεις υπερπροσφοράς αποφοίτων παρατηρούνται επίσης και στην Αυστραλία (Wilson, Worland, 1993: 100). Για την Ολλανδία αναφέρεται μεγάλης έκτασης υπερπροσφορά αποφοίτων από σχολές τουριστικών σπουδών «με 10.000 αποφοίτους κατ' έτος στα πρόσφατα χρόνια σε μια αγορά που με δυσκολία θα μπορούσε να απορροφήσει το 1/10 αυτού του αριθμού». (Holloway, 1993: 102). Άλλη συνέπεια της υπερπροσφοράς είναι η τάση εκτοπισμού ατόμων με χαμηλότερα τυπικά προσόντα από άτομα με υψηλότερα (π.χ. εκτοπισμός αποφοίτων μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από αποφοίτους της τριτοβάθμιας) (Cooper, 1996: 204).

Αποτέλεσμα της εξάπλωσης της τουριστικής εκπαίδευσης είναι η πολύ μεγάλη ποικιλία και ανομοιογένεια προγραμμάτων σπουδών. Για τις Η.Π.Α. και τον Καναδά π.χ. αναφέρεται ότι ενώ το 1982 στο τριτοβάθμιο επίπεδο υπήρχαν δύο προγράμματα σπουδών για αντίστοιχες ειδικότητες, το 1992 αυτά έφτασαν τα δώδεκα με τάση περαιτέρω αύξησης. Αυτό τείνει να αποπροσανατολίσει τους

εργοδότες και τους υποψήφιους σπουδαστές και δυσχεραίνει την υιοθέτηση κοινών προτύπων κατά τις διαδικασίες πιστοποίησης και την αμοιβαία αναγνώριση τίτλων (Fayos Sola 1997: 20-21). Τα προβλήματα αυτά οξύνονται και από τις μεγάλες αποκλίσεις που παρουσιάζονται μεταξύ ιδρυμάτων και προγραμμάτων σχετικά με την ποιότητα των σπουδών (Cooper, 1996: 204).

Αποτέλεσμα αυτών των συνθηκών και τάσεων είναι το χαμηλό επίπεδο σπουδών. Χαρακτηριστικά, ο Eduardo Fayos-Sola (1997) ισχυρίζεται ότι τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και οι πρωτοβουλίες από την πλευρά των επιχειρήσεων και του δημοσίου σε θέματα τουριστικής εκπαίδευσης στηρίζονται περισσότερο στην διαίσθηση, επηρεάζονται περισσότερο από τις δυνάμεις αδράνειας και δεν λαμβάνουν ακριβώς υπ' όψη τις πραγματικές συνθήκες και τρέχουσες και προβλεπόμενες ανάγκες του τουριστικού τομέα.

Οι αρμόδιοι διεθνείς οργανισμοί, φορείς του τουριστικού τομέα και εκπαίδευσης προκειμένου να δημιουργήσουν και ύστερα να δοθούν τίτλοι σπουδών ικανοί να ανταποκριθούν στην αγορά εργασίας και βελτιώνοντας έτσι το επίπεδο των τουριστικών σπουδών, επικεντρώθηκαν σε θέματα όπως:

- Τη δημιουργία ενός κοινού πυρήνα διδακτέας ύλης και διδακτικών μεθόδων, η οποία θα μπορούσε να συμβάλει στον περιορισμό της ανομοιογένειας των σπουδών για την οποία έγινε λόγος.
- Τη δημιουργία συστημάτων πιστοποίησης με βάση κοινά αποδεκτά πρότυπα, η οποία θα μπορούσε να συμβάλει στην κατοχύρωση του κύρους των τίτλων τουριστικών σπουδών, στην ευρύτερη αποδοχή τους από την εργοδοσία και την αμοιβαία τους αναγνώριση.
- Τη προώθηση της οργάνωσης των σπουδών σε διακριτές ενότητες για να γίνουν έτσι ευκολότερα προσιτές σε περισσότερους ενδιαφερόμενους και να καθίσταται ευκολότερη η μεταφορά προσόντων μεταξύ σχολών και τέλος
- Τη προώθηση της μεταφοράς προσόντων μεταξύ σχολών με τον τρόπο που μόλις αναφέρθηκε και με άλλους για την διευκόλυνση των σπουδαστών και τη βελτίωση της ποιότητας.

2.4 Ανάπτυξη Τουριστικής Εκπαίδευσης.

Σε όλες τις φάσεις της, η ανάπτυξη της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης δεν προήλθε τόσο από απαιτήσεις της εργοδοσίας του τομέα αλλά περισσότερο από κρατικό ενδιαφέρον ή πρωτοβουλίες του εκπαιδευτικού τομέα, δημόσιου και ιδιωτικού (Theobald, 1998: 449).

Στα κράτη όπου η οικονομία τους βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στον τουρισμό, δημιουργήθηκε η ανάγκη να επενδύσουν στο ανθρώπινο δυναμικό δίνοντας

βάση στην εκπαίδευση. Μέσω της εκπαίδευσης, ενισχύεται η ανταγωνιστικότητα και αναβαθμίζεται η ποιότητα του παρεχόμενου προϊόντος. Γενική αντίληψη χωρών με τέτοια χαρακτηριστικά είναι πως έτσι δημιουργείται μια αγορά στην οποία απευθύνεται το εκπαιδευτικό προϊόν τους. Δίνοντας λοιπόν βάση στην εκπαίδευση, ενός ανερχόμενου οικονομικά τομέα τόσο περισσότερη προέλευση υπάρχει στα δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα και κατ' επέκταση έδαφος για επένδυση από τους εκπαιδευόμενους.

Σύμφωνα με τους Dale & Robinson, (2001), εάν η τουριστική εκπαίδευση θα πρέπει να συμμετάσχει στις συνεχώς αναπτυσσόμενες και διαφοροποιημένες ανάγκες της παγκόσμιας τουριστικής βιομηχανίας, τότε τα προγράμματα σπουδών θα πρέπει να διαμορφώνουν πτυχιούχους με διοικητικές δεξιότητες ικανούς να δημιουργήσουν προστιθέμενη αξία και να παρεμβαίνουν λειτουργικά στο τουριστικό περιβάλλον.

Κατ' επέκταση υποστηρίζεται ότι διαμορφώνονται τρία πεδία στη τριτοβάθμια τουριστική εκπαίδευση τα οποία παρέχουν:

- **Generic Degrees (Γενικά Πτυχία)**, προγράμματα τα οποία προσφέρουν διεπιστημονικές δεξιότητες για μια ευρεία κατανόηση της βιομηχανίας τουρισμού.
- **Functional Degrees (Λειτουργικά Πτυχία)**, προγράμματα τα οποία προσφέρουν στο σπουδαστή τη λειτουργική πείρα σε ένα ιδιαίτερο τομέα του τουρισμού, λόγω της προσανατολισμένης προς τις υπηρεσίες της βιομηχανίας τουρισμού. Συχνά οι ειδικές δεξιότητες απαιτούνται σε τομείς μάρκετινγκ, προγραμματισμού.
- **Market/Product Degrees (Πτυχία για την Αγορά/Πτυχία ως προϊόν)**, προγράμματα τα οποία εστιάζουν στη φύση και την ανάπτυξη των ιδιαίτερων προϊόντων και των αγορών θέσεων που απαιτούν τις ειδικές γνώσεις και την πείρα για την αποτελεσματική διαχείριση τους. (Dale C. & Robinson N., 2001)

2.5 Η στάση των εργοδοτών στα τουριστικά επαγγέλματα.

Ο Cooper (1996) λέει ότι στον τουριστικό τομέα η έμφαση εξακολουθεί να δίνεται στην εμπειρία. Η νοοτροπία στον τομέα αυτό δεν στρέφεται προς τα εκπαιδευτικά προσόντα. Δυστυχώς η στάση της εργοδοσίας είναι εξίσου αρνητική και αντιμετωπίζει την τουριστική εκπαίδευση με δισταγμούς. Η στάση αυτή προέρχεται από τα παρακάτω:

Ο τουριστικός τομέας κυριαρχείται από μικρές επιχειρήσεις που διοικούνται από αυτοδημιούργητους ανθρώπους χωρίς επίσημη τουριστική εκπαίδευση ή κατάρτιση και οι οποίοι ως εκ τούτου μπορεί να μην αναγνωρίζουν την ανάγκη υποστήριξης των προγραμμάτων τουριστικών σπουδών και την βελτίωση του γενικού επιπέδου επαγγελματισμού στον τομέα (Cooper, 1996: 48). Μέχρι τώρα έχει αποδειχθεί πως η αποδοτικότητα σε κάθε τομέα προκύπτει από την ενεργή επαγγελματική κίνηση και ότι οι πτυχιούχοι στην έναρξη της σταδιοδρομίας τους έχουν αρκετές ελλείψεις γι' αυτό και αντιμετωπίζονται με τόση επιφύλαξη από τους εργοδότες.

Μεγάλη μερίδα των τουριστικών επιχειρήσεων εντάσσεται στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Στην πλειοψηφία τους δεν διαθέτουν την οικονομική άνεση για εργαζόμενους οι οποίοι θα κατέχουν κάποιο τίτλο σπουδών γιατί βάσει αυτού θα απαιτούν την ανάλογη οικονομική απολαβή.

Τα προγράμματα σπουδών που παρέχονται στην εκπαίδευση θεωρούνται ανεπαρκή και αδύναμα διότι υπάρχουν αρκετές αμφιβολίες απ' τον εργοδοτικό τομέα όσον αφορά την ποιότητα των μεθόδων διδασκαλίας κατά τη διάρκεια των σπουδών, την εμπειρία που αποκτούν οι σπουδαστές μέσω της πρακτικής τους άσκησης καθώς και την ποιότητα των διδασκόντων.

Τα τουριστικά επαγγέλματα έχουν μια ιδιότροπη φύση. Δε συνδέονται τόσο με ειδικές τεχνικές γνώσεις, αλλά με ιδιότητες της προσωπικότητας των εργαζομένων όπως είναι η συνέπεια, η υπευθυνότητα, η επιμέλεια κτλ.. Ιδιότητες δηλαδή που δεν αποκτούνται μέσα από οποιαδήποτε εκπαίδευση.

Για παράδειγμα, η τριτοβάθμια τουριστική εκπαίδευση στην Αγγλία έχει κατηγορηθεί ότι παρέχει γενικές γνώσεις και πολυδιάσπαση προγραμμάτων σπουδών, π.χ. επιχειρησιακές μελέτες, οικονομικά, ενώ η τουριστική βιομηχανία επιδιώκει να προσλαμβάνει άτομα με προσωπικές δεξιότητες, όπως επικοινωνία, προσαρμοστικότητα, ηγεσία. Ειδικότερα επισημαίνεται ότι οι εργοδότες μικρών τουριστικών επιχειρήσεων προτιμούν την εργασιακή εμπειρία από τα ακαδημαϊκά προσόντα (CEDEFOP, 1991). Συνέπεια αυτής της δυσαρμονίας είναι η τάση σε μερικές χώρες, όπως και στην Αγγλία, οι εργοδότες να στρατολογούν εργατικό δυναμικό, πτυχιούχους άλλων γνωστικών αντικειμένων (Middleton & Ladkin, 1996), απλά γιατί διαθέτουν δεξιότητες και ικανότητες για τη διαχείριση των προϊόντων τουρισμού, θεωρώντας ότι ένα μεγάλο ποσοστό πτυχιούχων δεν έχουν τα κατάλληλα προσόντα.

Κεφάλαιο 3^ο: Η τριτοβάθμια Τουριστική Εκπαίδευση στην Ελλάδα.

3.1 Η δομή και οι στόχοι της ελληνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Στην Ελλάδα η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση χωρίζεται σε Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση, η οποία παρέχεται στα πανεπιστήμια (ΑΕΙ), και σε Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση, η οποία παρέχεται στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΤΕΙ). Επιπλέον, από το ακαδημαϊκό έτος 1997/98 θεσμοθετήθηκε το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ). Με διάταξη του Συντάγματος, η επαγγελματική και η ειδική εκπαίδευση παρέχονται επίσης και στις σχολές της Ανώτερης Βαθμίδας Εκπαίδευσης. Τα παραπάνω αποτελούν ουσιαστικά τους **εκπαιδευτικούς οργανισμούς** τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, η δομή της Ελληνικής Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης έχει ως εξής:

Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση: Η Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση έχει ως αποστολή την υψηλή θεωρητική και σφαιρική κατάρτιση του μελλοντικού επιστημονικού δυναμικού της χώρας. Στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση ανήκουν τα πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία, η Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Στην Ελλάδα λειτουργούν 21 πανεπιστήμια, σε διάφορες πόλεις της χώρας, τα οποία αποτελούνται από σχολές, οι οποίες με τη σειρά τους διαιρούνται σε τμήματα και αυτά σε αντίστοιχους τομείς.

Η φοίτηση στα πανεπιστήμια διαρκεί τέσσερα έτη, εκτός από ορισμένες σχολές όπου η φοίτηση μπορεί να διαρκέσει πέντε ή έξι έτη. Το ακαδημαϊκό έτος στα ελληνικά πανεπιστήμια διαιρείται σε δύο εξάμηνα των 13 πλήρων εβδομάδων διδασκαλίας και τριών εβδομάδων εξετάσεων. Οι φοιτητές περατώνουν τις σπουδές τους με την πάροδο των τεσσάρων ετών και εφόσον έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς την παρακολούθηση και εξέταση των υποχρεωτικών μαθημάτων, καθώς και των μαθημάτων επιλογής. Ο τίτλος σπουδών στα ελληνικά πανεπιστήμια είναι το πτυχίο ή το δίπλωμα ανάλογα με τη σχολή φοίτησης. Τα πανεπιστήμια παρέχουν τίτλους σπουδών στα εξής επιστημονικά πεδία:

- Ανθρωπιστικές, Νομικές και Κοινωνικές Επιστήμες.
- Θετικές Επιστήμες.
- Επιστήμες Υγείας.
- Τεχνολογικές Επιστήμες.
- Επιστήμες Οικονομίας και Διοίκησης.

Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση: Η Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση έχει ως ρόλο να συμβάλει στην αναπτυξιακή διαδικασία της χώρας και στην πρόοδο της επιστήμης και της εφαρμοσμένης έρευνας. Η εκπαίδευση είναι προσανατολισμένη στην αφομοίωση και μεταφορά των δεδομένων της επιστήμης στην παραγωγή. Οι σπουδές στους **εκπαιδευτικούς οργανισμούς** των ΑΤΕΙ σε σύγκριση με αυτές στα πανεπιστήμια έχουν περισσότερο εφαρμοσμένο χαρακτήρα. Στην Ελλάδα υπάρχουν 13 ΤΕΙ μετά το σχέδιο Αθηνά, τα οποία αποτελούνται από δύο τουλάχιστον σχολές, που περιλαμβάνουν δύο ή περισσότερα τμήματα. Τα ΑΤΕΙ λειτουργούν σε διάφορες πόλεις της χώρας, ενώ μερικά έχουν και ανεξάρτητα παραρτήματα, δηλαδή ανεξάρτητα τμήματα σε άλλη πόλη. Στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση υπάγεται και η Ανωτάτη Σχολή Παιδαγωγικής Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ), η οποία αντικατέστησε πρόσφατα (Ν. 3027/2002) τη Σχολή Εκπαιδευτικών Λειτουργών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΣΕΛΕΤΕ). Στην ΑΣΠΑΙΤΕ ανήκει το Γενικό Τμήμα Παιδαγωγικών Μαθημάτων (ΓΤΠΜ), το οποίο πήρε τη θέση της Παιδαγωγικής Τεχνικής Σχολής (ΠΑΤΕΣ) και καλύπτει μεγάλο μέρος της παιδαγωγικής επιμόρφωσης των υποψηφίων εκπαιδευτικών ΤΕΕ.

Η φοίτηση στα ΑΤΕΙ διαρκεί τέσσερα έτη. Διαιρείται σε οκτώ εξάμηνα που περιλαμβάνουν τα προγράμματα διδασκαλίας και το εξάμηνο εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας, κατά τη διάρκεια του οποίου είναι δυνατό να πραγματοποιείται και η καθοδηγούμενη και αξιολογούμενη άσκηση στο επάγγελμα. Ο τίτλος σπουδών στα ΑΤΕΙ είναι το πτυχίο. Τα ΑΤΕΙ παρέχουν συνολικά 81 εξειδικεύσεις στους τομείς των:

- Γραφικών Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών.
- Διοίκησης και Οικονομίας (**Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων**)
- Επαγγελματών Υγείας και Πρόνοιας.
- Τεχνολογικών Εφαρμογών.
- Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής.
- Τεχνολογίας Γεωπονίας.
- Μουσικής Τεχνολογίας.

Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο: Αποστολή του Ε.Α.Π. είναι η εξ αποστάσεως παροχή προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, με την ανάπτυξη και αξιοποίηση κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού και μεθόδων διδασκαλίας. Στους σκοπούς του Ε.Α.Π. εντάσσεται η προαγωγή της επιστημονικής έρευνας, καθώς και η ανάπτυξη τεχνολογίας και μεθοδολογίας στο πεδίο της μετάδοσης της γνώσης από απόσταση.

Το Ε.Α.Π. είναι το 19ο ελληνικό Α.Ε.Ι. Όπως και τα άλλα Α.Ε.Ι., είναι Ν.Π.Δ.Δ., αυτοτελές και αυτοδιοικούμενο. Η λειτουργία του καθορίζεται από το Ν.2552/97 (όπως τροποποιήθηκε από το αρθ. 14 του Ν.2817/2000, από το αρθ. 3 του Ν.3027/2002, από το αρθ. 13 του Ν.3260/2004, από το αρθ. 19 του Ν.3577/2007 και από το άρθ.36 του Ν.4115/2013).

Η λειτουργία του καθορίζεται από το Ν. 2552/1997 και λειτουργεί από το 1998 και εδρεύει στην Πάτρα¹².

Ανώτερη Εκπαίδευση: υπάγονται διάφορες σχολές που παρέχουν επαγγελματική ειδίκευση σε συγκεκριμένους τομείς που αφορούν τη θρησκεία, τη τέχνη, το τουρισμό, το ναυτικό, το στρατό και τη δημόσια τάξη. Συγκεκριμένα, στις σχολές αυτές περιλαμβάνονται οι Ανώτερες Εκκλησιαστικές Σχολές, οι Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού, οι Ανώτερες Σχολές Χορού και Δραματικής Τέχνης, οι Ανώτερες Σχολές Τουριστικής Εκπαίδευσης, οι Ανώτερες Σχολές Υπαξιωματικών του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης και η Ανώτερη Σχολή Αστυφυλάκων.

Η επίσημη γλώσσα διδασκαλίας είναι η Ελληνική. Ωστόσο προσφέρονται εξειδικευμένα προγράμματα σπουδών προπτυχιακού ή μεταπτυχιακού επιπέδου σε ξένη γλώσσα. Επιπλέον, η γνώση μιας ή περισσοτέρων ξένων γλωσσών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εισαγωγή και παρακολούθηση των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών. Η φοίτηση, ως επί το πλείστον, είναι δωρεάν με κάποιες εξαιρέσεις που αφορούν κυρίως ορισμένα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών και τις σπουδές στο Ε.Α.Π.

Οι απόφοιτοι Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν σε Κατατακτήριες Εξετάσεις για να εισαχθούν σε άλλα Τριτοβάθμια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα¹³.

3.2 Οι προϋποθέσεις εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

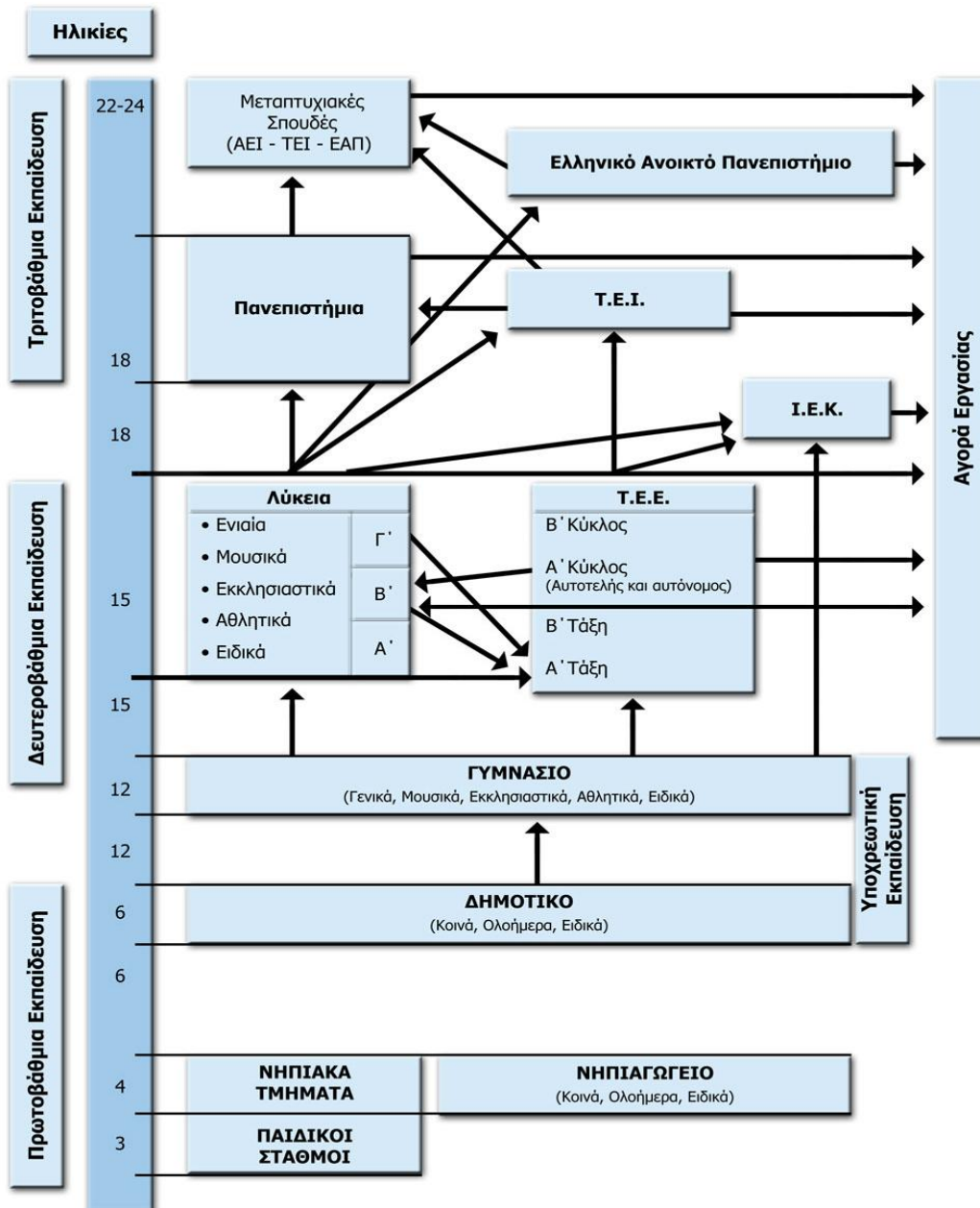
Βασική προϋπόθεση για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (πανεπιστήμιο) είναι η κατοχή του απολυτηρίου του Ενιαίου Λυκείου, ενώ ο αριθμός των φοιτητών που εισάγονται σε κάθε τμήμα των πανεπιστημίων και των ΤΕΙ καθορίζεται από το υπουργείο Παιδείας σε ετήσια βάση.

Η διαδικασία εισαγωγής στο πανεπιστήμιο βασίζεται στην επίδοση των μαθητών στην Γ' Λυκείου σε έξι μαθήματα γενικής παιδείας και κατεύθυνσης, που εξετάζονται σε θέματα πανελλαδικού επιπέδου, συμπεριλαμβανομένης της προφορικής βαθμολογίας κατά 30% και της γραπτής βαθμολογίας κατά 70%.

¹² <http://www.eap.gr/view.php?artid=1172>

¹³ <http://www.look4studies.com/ekpaideutikoi-organismoi.html>

Δικαίωμα εισαγωγής σε ορισμένο αριθμό θέσεων των ΤΕΙ έχουν και οι απόφοιτοι των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑΛ). Δυνατότητα εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, χωρίς εξετάσεις, έχουν και όσοι έχουν υπερβεί το 23ο έτος της ηλικίας τους μέσω των εναλλακτικών μορφών Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης του ΕΑΠ.

Εικόνα 2. Δομή του Ελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος¹⁴

Όσον αφορά τις Σχολές Ανώτερης Εκπαίδευσης, σε ορισμένες από αυτές δεν απαιτείται η συμμετοχή στις γενικές εξετάσεις, αλλά ακολουθούν ειδικό σύστημα εισαγωγής.

¹⁴ Πηγή: http://www.look4studies.com/files/σχεδιάγραμμα_ελλάδα.jpg

Τέλος, αλλοδαποί απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του εξωτερικού μπορούν να εισαχθούν στα ελληνικά πανεπιστήμια (Τριτοβάθμια Εκπαίδευση) με βάση τον βαθμό του απολυτηρίου της χώρας τους. Η εισαγωγή τους, βέβαια, εξαρτάται από τον αριθμό των προσφερόμενων θέσεων των ελληνικών πανεπιστημίων για φοιτητές εξωτερικού και την πιστοποίηση για τη γνώση της ελληνικής γλώσσας μέσω ειδικών εξετάσεων που διοργανώνονται από τα Πανεπιστήμια Αθηνών και Θεσσαλονίκης.

Οι πολίτες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαλλάσσονται από οικονομικές υποχρεώσεις για σπουδές στα ΤΕΙ, χρειάζεται όμως να ανταποκριθούν σε συγκεκριμένες οικονομικές υποχρεώσεις εάν επιθυμούν να σπουδάσουν σε κάποιο από τα ελληνικά πανεπιστήμια. Οι απόφοιτοι σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν σε κατατακτήριες εξετάσεις για να εισαχθούν σε άλλα Τριτοβάθμια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Προϋποθέσεις εισαγωγής στα ανώτατα και τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα όπου απαιτείται εξέταση σε ειδικό μάθημα είναι ο γραπτός βαθμός του ειδικού μαθήματος να είναι πάνω από 10.

Τα ειδικά μαθήματα είναι τα ακόλουθα:

- Ξένη Γλώσσα: Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά, Γερμανικά, Ισπανικά
- Σχέδιο: Ελεύθερο, Γραμμικό
- Για τα τμήματα που σχετίζονται με τις Μουσικές Σπουδές και απαιτείται η εξέταση σε ειδικό μάθημα, οι υποψήφιοι εξετάζονται στην Αρμονία και στον Έλεγχο Μουσικών Ακουστικών Ικανοτήτων
- ΤΕΦΦΑ: Επιτυχής εξέταση σε τρία από τα παρακάτω αγωνίσματα: Δρόμος 400μ για αγόρια και ΔΡΟΜΟΣ 200μ για κορίτσια, Άλμα σε μήκος, Σφαιροβολία 6κ για αγόρια και 4κ για κορίτσια και τέλος 50μ Κολύμβησης ελεύθερο¹⁵.

3.3 Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) καλούνται τα ελληνικά Πανεπιστήμια, αυτοτελή Πολυτεχνεία, και από το 2001 τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) και η Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε) (με τον Νόμο 2916/2001, που συμπληρώθηκε και ανανεώθηκε με τον Νόμο 3549/2007 ο οποίος σήμερα έχει αντικατασταθεί μερικώς από τους νόμους 4009/2011 και 4071/2012 και 4076/2012).

¹⁵ <http://www.look4studies.com/eisagwgi-sta-panepistimia.html>

Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα είναι ιδρύματα τα οποία προσφέρουν τριτοβάθμια εκπαίδευση που προσδιορίζεται ως το ανώτατο στάδιο εκπαίδευσης, τουλάχιστον τεσσάρων ετών για τα ελληνικά δημόσια ιδρύματα, που μπορεί να παρακολουθήσει ένας πτυχιούχος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στην Ελλάδα από το 2001 η ανώτατη εκπαίδευση χωρίζεται σε δύο παράλληλους και ισοδύναμους κλάδους-τομείς, τον πανεπιστημιακό (Πανεπιστήμια, Πολυτεχνεία) και τον τεχνολογικό (Τ.Ε.Ι., Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.). Ως τότε ο όρος Α.Ε.Ι. αναφερόταν μόνο στην πρώτη ομάδα ιδρυμάτων. Η εισαγωγή στα Α.Ε.Ι. μπορεί να γίνει με πανελλήνιες εξετάσεις (ή με κλήρωση, στην ειδική περίπτωση του Ανοικτού Πανεπιστημίου).

Κατάλογος πανεπιστημίων και πολυτεχνείων στην Ελλάδα

1. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
2. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (Ε.Μ.Π)
3. Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
4. Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
5. Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
6. Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών
7. Πανεπιστήμιο Πειραιώς
8. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
9. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
10. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
11. Πανεπιστήμιο Πατρών
12. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
13. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
14. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
15. Πανεπιστήμιο Κρήτης
16. Πολυτεχνείο Κρήτης
17. Πανεπιστήμιο Αιγαίου
18. Ιόνιο Πανεπιστήμιο
19. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
20. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
21. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
22. Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος

Κατάλογος Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

1. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας
2. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Δυτικής Μακεδονίας
3. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ηπείρου
4. Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης
5. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Στερεάς Ελλάδας με συγχώνευση των ΤΕΙ Λαμίας και ΤΕΙ Χαλκίδας

6. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλίας
7. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ιόνιων Νήσων
8. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
9. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πελοποννήσου
10. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης
11. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Δυτικής Ελλάδας με συγχώνευση των ΤΕΙ Πατρών και ΤΕΙ Μεσολογγίου
12. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά
13. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κεντρικής Μακεδονίας
14. Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης

Καταργηθέντα¹⁶

1. Πανεπιστήμιο Στερεάς Ελλάδας
2. Πανεπιστήμιο Δυτικής Ελλάδας

Ε.Α.Π.: Το πρόγραμμα σπουδών στο ΕΑΠ βασίζεται στη μέθοδο της εξ' αποστάσεως διδασκαλίας. Οι φοιτητές χρειάζεται να οργανώσουν κατάλληλα τον χρόνο τους ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της μελέτης που επιβάλλει αυτή η διδακτική μέθοδος. Το ΕΑΠ παρέχει πτυχίο ισότιμο με το πτυχίο των «παραδοσιακών» πανεπιστημίων. Οργανώνει προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, καθώς και προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ή μετεκπαίδευσης που οδηγούν σε πιστοποιητικά παρακολούθησης ή επιμόρφωσης.

3.4. Προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών.

Ο όρος Μεταπτυχιακές Σπουδές αναφέρεται σε προγράμματα μετεκπαίδευσης ή και εξειδίκευσης των αποφοίτων της ανώτατης εκπαίδευσης στα επιστημονικά πεδία που τους ενδιαφέρει, με τελικό στόχο την προώθηση της έρευνας και της τεχνολογίας. Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται στη χώρα μας μια συνεχής αύξηση της ζήτησης μεταπτυχιακών σπουδών από πτυχιούχους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ αυξάνεται και ο αριθμός των εργοδοτικών φορέων που επιθυμούν ή και απαιτούν την κατοχή ενός μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ως τυπική απόδειξη επιθυμητών ικανοτήτων, εμπειριών και εξειδικευμένων επιστημονικών γνώσεων.

Οι τάσεις αυτές κάνουν επιτακτική την ανάγκη πληροφόρησης για τις δυνατότητες μεταπτυχιακών σπουδών, ώστε οι ενδιαφερόμενοι πτυχιούχοι να μπορούν να επιλέξουν τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, που

¹⁶ http://el.wikipedia.org/wiki/Ανώτατα_εκπαιδευτικά_ιδρύματα_στην_Ελλάδα

ανταποκρίνονται στο επίπεδο γνώσεων, τα ενδιαφέροντα και τις επαγγελματικές προσδοκίες τους¹⁷.

Ένας μεγάλος αριθμός **μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα**, προσφέρεται τα τελευταία χρόνια στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, δίνοντας τη δυνατότητα στους πτυχιούχους να αποκτήσουν επιπλέον γνώσεις και περισσότερα εφόδια στη προσπάθεια εξεύρεσης εργασίας. Τα προγράμματα αυτά, παρότι δεν έχουν (εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων) πολλά χρόνια ζωής, εξελίσσονται και αυξάνονται με εκπληκτικούς ρυθμούς.

Στην πλειονότητά τους, τα μεταπτυχιακά προγράμματα διοργανώνονται από τμήματα των πανεπιστημίων, είτε καθένα ξεχωριστά, είτε με τη συνεργασία κι άλλων τμημάτων του ίδιου ή άλλου πανεπιστημίου της Ελλάδας ή του εξωτερικού (διατμηματικά προγράμματα).

Σύμφωνα με το Νόμο 2327/95 (άρθρο 16, παρ.1), οι πτυχιούχοι ΤΕΙ έχουν τη δυνατότητα πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών στα ελληνικά πανεπιστήμια. Επιπλέον, ένα χρόνο μετά την ένταξη των ΤΕΙ στην ανώτατη εκπαίδευση, υλοποιήθηκε μια από τις πιο σημαντικές διατάξεις του νέου νόμου, που προβλέπει τη σύμπραξη των ΤΕΙ στη λειτουργία μεταπτυχιακών σε πανεπιστήμια με τη συμμετοχή εκπαιδευτικού προσωπικού των ΤΕΙ ή με τη διάθεση χώρων, εγκαταστάσεων και εργαστηρίων των Τεχνολογικών Ιδρυμάτων. Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το νόμο, τους τίτλους των μεταπτυχιακών σπουδών θα τους χορηγούν τα πανεπιστήμια, επομένως θα είναι επίσημα αναγνωρισμένοι από το κράτος. Στα ΤΕΙ επίσης, δίνεται η δυνατότητα να συμπράττουν στη λειτουργία μεταπτυχιακών, που οργανώνονται και πραγματοποιούνται σε ομοταγή πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Τίτλοι Σπουδών, Διάρκεια, Δίδακτρα & Δικαιολογητικά

Τα Μεταπτυχιακά Προγράμματα διακρίνονται σε:

- Μεταπτυχιακές σπουδές ειδίκευσης, οι οποίες οδηγούν στην απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.)
- Διδακτορικές σπουδές, οι οποίες οδηγούν στην απόκτηση του Διδακτορικού Διπλώματος.

Ανάλογα με τον κλάδο σπουδών, η διάρκεια κάθε προγράμματος κυμαίνεται από έως δύο έτη (3 έτη τουλάχιστον για το διδακτορικό). Επίσης, αρκετά προγράμματα μεταπτυχιακών δίνουν τη δυνατότητα μερικής παρακολούθησης.

¹⁷ <http://www.μεταπτυχιακεςσπουδες.com/>

Όσον αφορά στα δίδακτρα, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι κάποια μεταπτυχιακά προγράμματα στην Ελλάδα προσφέρονται ενώ για όσα απαιτούνται δίδακτρα, το ύψος τους συναρτάτε κατά κύριο λόγο με τον τομέα ειδίκευσης, κατά συνέπεια μπορεί να παρατηρηθούν σημαντικές διακυμάνσεις. Πρέπει να σημειωθεί πως, για τα προγράμματα σύμπραξης ξένων πανεπιστημίων και ΤΕΙ, τα δίδακτρα είναι αντίστοιχα με αυτά που θα πλήρωνε κανείς στην ξένη χώρα.

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την εισαγωγή σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα διαφοροποιούνται ανάλογα με τις προϋποθέσεις που θέτει το τμήμα διεξαγωγής του προγράμματος, αλλά και ανάλογα με τον κλάδο σπουδών. Σε γενικές γραμμές, απαιτούνται τα παρακάτω δικαιολογητικά:

- αίτηση προς το τμήμα
- βιογραφικό σημείωμα
- πτυχίο με αναλυτική βαθμολογία και ισοτιμία από τον ΔΟΑΤΑΠ (“νέο” ΔΙΚΑΤΣΑ) όταν αυτό έχει αποκτηθεί στο εξωτερικό
- συστατικές επιστολές
- αποδεικτικά επαγγελματικής εμπειρίας
- τα τεστ TOEFL/GMAT/GRE, σε περιπτώσεις που στο πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνονται μαθήματα ή σεμινάρια στην αγγλική γλώσσα

Η γενική συνέλευση του κάθε τμήματος καθορίζει με σχετική απόφαση τις λεπτομέρειες εφαρμογής των κριτηρίων αυτών, τον ορισμό συμπληρωματικών κριτηρίων ή την πιθανή εξέταση του υποψηφίου σε ορισμένα μαθήματα, το αποτέλεσμα της οποίας συνεκτιμάται με την επιλογή. Πέρα από τα παραπάνω, συνήθως οι υποψήφιοι καλούνται και για προσωπική συνέντευξη από τους καθηγητές του προγράμματος¹⁸.

Κύρια Κριτήρια Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών:

Στις περισσότερες περιπτώσεις, η επιλογή υποψηφίων που έχουν καταθέσει **αίτηση για μεταπτυχιακό πρόγραμμα**, γίνεται από επιτροπή που αποτελείται από μέλη του διδακτικού προσωπικού του εκάστοτε τμήματος. Για τις επιτροπές επιλογής υποψηφίων στα μεταπτυχιακά προγράμματα υπάρχουν κάποια βασικά κριτήρια που περιλαμβάνουν:

Βασικό Πτυχίο

Η συνάφεια των προπτυχιακών σπουδών με το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σε πολλές περιπτώσεις αποτελεί βασικό κριτήριο επιλογής, αλλά όχι απαραίτητο. Συνήθως, μπορείτε να κάνετε αίτηση για μεταπτυχιακά, χωρίς να έχετε πάρει ακόμα το πτυχίο σας εφόσον βρίσκεστε στο τελευταίο εξάμηνο των

¹⁸ <http://www.μεταπτυχιακεςσπουδες.com/μεταπτυχιακές-σπουδές-στην-ελλάδα>

προπτυχιακών σπουδών σας και δηλώσετε την αναμενόμενη ημερομηνία αποφοίτησης.

Μέσος Όρος Πτυχίου

Διαφέρει από σχολή σε σχολή, αλλά συνήθως ζητείται τελικός βαθμός πτυχίου μεγαλύτερος του 6 στα 10. Αρκετές φορές οι επιτροπές δέχονται φοιτητές κάτω του ελάχιστου αποδεκτού βαθμού, υπό ορισμένες συνθήκες.

Αίτηση

Συνήθως η αίτηση για μεταπτυχιακό απαιτεί μια έκθεση, όπου με συντομία πρέπει να δώσετε πληροφορίες για τις σπουδές, τις γνώσεις σας και τους λόγους για τους οποίους επιλέγετε το συγκεκριμένο μεταπτυχιακό πρόγραμμα. Η επιτροπή μπορεί να κρίνει μέσω αυτής της γραπτής δήλωσης τις ικανότητές σας στο γραπτό λόγο και στη σύντομη παρουσίαση ιδεών.

Βαθμολογία Των Τεστ: TOEFL, TSE, GRE, GMAT

Για την εισαγωγή σε τμήματα μεταπτυχιακών σπουδών χρειάζεται η εξέταση των υποψηφίων σε τεστ γλώσσας και ακαδημαϊκών γνώσεων. Για κάθε μεταπτυχιακό πρόγραμμα ξεχωριστά καθορίζεται ποιο η ποια από αυτά τα τεστ θεωρούνται απαραίτητα, όπως επίσης και το κατώτερο όριο βαθμολογίας. Τα τεστ είναι:

TOEFL (*Test of English as a Foreign Language*)

Οι εξετάσεις του TOEFL είναι ειδικές εξετάσεις για όσους σκοπεύουν να παρακολουθήσουν αγγλόφωνα μεταπτυχιακά στην Ελλάδα, ή να συνεχίσουν τις σπουδές στο εξωτερικό και πιστοποιούν το επίπεδο γνώσεων του υποψηφίου στην αγγλική γλώσσα.

TSE (*Test of Spoken English*)

Οι εξετάσεις TSE μετρούν την επίδοση στον προφορικό λόγο. Σε πολλές περιπτώσεις είναι απαραίτητες για τους υποψηφίους που θέλουν να εργαστούν στο πανεπιστήμιο ως βοηθοί καθηγητών.

GRE (*Graduate Record Examinations*)

Οι εξετάσεις GRE είναι ειδικές εξετάσεις για όσους σκοπεύουν να παρακολουθήσουν αγγλόφωνα μεταπτυχιακά προγράμματα πανεπιστημίων της Ελλάδας και του εξωτερικού.

GMAT (*Graduate Management Admission Test*)

Οι εξετάσεις GMAT απευθύνονται σε όσους σκοπεύουν να παρακολουθήσουν τις μεταπτυχιακές σπουδές τους στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, στην αγγλική γλώσσα, στο τομέα της Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Ο υποψήφιος πρέπει να γνωρίζει τα εξής όσον αφορά τα ανωτέρω τεστ:

Η εξέταση στα τεστ, εκτός του TSE, είναι σε ηλεκτρονική μορφή, χωρίς όμως να χρειάζονται ειδικές γνώσεις ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Τα επίσημα αποτελέσματα των τεστ ταχυδρομούνται από το ETS απευθείας σε πανεπιστήμια που έχει επιλέξει ο υποψήφιος.

Συνέντευξη

Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να σας ζητηθεί να δώσετε συνέντευξη. Σε αυτή την περίπτωση πρέπει να προετοιμαστείτε να απαντήσετε σε ερωτήσεις όπως:

1. Ποιοί είναι οι στόχοι σας για επαγγελματική καριέρα;
2. Πόσες ώρες την εβδομάδα μελετάτε;
3. Ποια μαθήματα προτιμάτε και γιατί;
4. Μιλήστε για τον εαυτό σας.
5. Γιατί επιλέξατε το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό ίδρυμα;
6. Πώς θα ανταπεξέλθετε στις οικονομικές απαιτήσεις του προγράμματος, αν δεν υπάρχει δυνατότητα για υποτροφία;
7. Τί θα κάνετε αν δεν επιλεγείτε σε αυτό το πρόγραμμα;

Σκοπός σας είναι να δώσετε μια αίτηση για μεταπτυχιακό όσο το δυνατόν πιο ενδιαφέρουσα και περιεκτική σε πληροφορίες, για αυτό συμπεριλάβετε και άλλο υλικό, όπως βιογραφικό σημείωμα. Το προσωπικό του Γραφείου Διασύνδεσης μπορεί να σας βοηθήσει στη σύνταξη του βιογραφικού σας¹⁹.

Το δυσκολότερο κομμάτι που έχει να αντιμετωπίσει ο σπουδαστής είναι η επιλογή του προγράμματος. Παρακάτω θα δούμε τις παραμέτρους που θα πρέπει να λάβει υπ' όψιν του για την καλύτερη δυνατή επιλογή.

Τύπος και τόπος των σπουδών

Αιτήσεις για μεταπτυχιακά στην Ελλάδα ή μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό; Με ποιο στόχο πτυχίου; Πλήρους ή μερικής απασχόλησης; Με διδασκαλία ή με έρευνα;

Προϋποθέσεις επιλογής υποψηφίων

Πόσο ανταγωνιστική είναι η υποψηφιότητα για αίτηση στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα; Τί ποσοστό υποψηφίων γίνεται δεκτό; Πόσο σημαντικό θεωρείται το κριτήριο του τελικού βαθμού του πτυχίου; Ποια άλλα κριτήρια θεωρούνται σημαντικά για την επιλογή των υποψηφίων;

¹⁹ <http://www.μεταπτυχιακεςσπουδες.com/αιτηση-για-μεταπτυχιακο/>

Περιεχόμενο μεταπτυχιακού προγράμματος και ερευνητικές κατευθύνσεις

Είναι ευέλικτη η δομή προγράμματος σπουδών; Υπάρχουν ευκαιρίες εργασίας φοιτητών σε ερευνητικά προγράμματα; Οι κατευθύνσεις του προγράμματος ευνοούν την πρωτότυπη έρευνα ή την πρακτική εφαρμογή γνώσεων;

Διδακτικό προσωπικό

Πόσους καθηγητές διαθέτει το τμήμα; Τί είδους ερευνητική εργασία ή άρθρα έχουν δημοσιευτεί από το τμήμα πρόσφατα; Αυτό το στοιχείο θα σας δώσει κάποια ιδέα για το αν τα ερευνητικά ενδιαφέροντα του διδακτικού προσωπικού είναι σχετικά με τα δικά σας.

Επίπεδο ιδρύματος

Ποια είναι η άποψη που επικρατεί για το επίπεδο του ιδρύματος γενικά αλλά και ιδιαίτερα του τμήματος στο οποίο θα ενταχθείτε;

Φήμη σχολής – τμήματος

Είναι αναγνωρισμένο σε επίπεδο εθνικό ή διεθνές; Είναι ήδη καθιερωμένα ή νέα;

Τί θα κάνετε 2-5 χρόνια αφού ολοκληρώσετε τις μεταπτυχιακές σπουδές σας; Είναι καλό να πληροφορηθείτε σχετικά με τις τάσεις της αγοράς εργασίας σε σχέση με την ειδικότητα που προσφέρει το μεταπτυχιακό πρόγραμμα. Τι ποσοστό των αποφοίτων επιτυγχάνει να βρει εργασία;

Κόστος προγράμματος, υποτροφίες

Ποιο είναι το κόστος σπουδών; Τί είδους υποτροφίες είναι διαθέσιμες από το τμήμα και για πόσους υποψήφιους φοιτητές; Το ίδρυμα παρέχει οικονομική βοήθεια; Δυνατότητα παραμονής σε φοιτητική εστία;

Τοποθεσία πανεπιστημίου

Λάβετε υπόψη σας το πολιτικό/κοινωνικό επίπεδο της χώρας που βρίσκεται το πανεπιστήμιο, καθώς επίσης τις καιρικές συνθήκες! Να θυμάστε θα περάσετε αρκετό καιρό σπουδάζοντας στο τόπο που θα επιλέξετε.

Αναγνώριση τίτλων σπουδών

Είναι ο τίτλος του προγράμματος αναγνωρισμένος και από ποιόν φορέα;

Γλώσσα

Για σπουδές στο εξωτερικό, το πρώτο πράγμα που θα χρειαστεί να μεριμνήσετε είναι η γλώσσα στην οποία πραγματοποιούνται οι μεταπτυχιακές σπουδές. Όπως είναι προφανές, οι μεταπτυχιακές σπουδές από τη φύση τους απαιτούν πολύ καλή γνώση της γλώσσας στην οποία γίνονται. Όσο περισσότερο

προετοιμασμένοι είσαστε στη συγκεκριμένη γλώσσα, τόσο περισσότερο χρόνο, απογοητεύσεις, κόπο και χρήμα θα γλιτώσετε²⁰.

Η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας, τα αυξανόμενα ποσοστά ανεργίας νέων πτυχιούχων αλλά και οι ιδιόζουσες συνθήκες που αντιμετωπίζουν οι απόφοιτοι των Τεχνολογικών Ιδρυμάτων της χώρας μας επιβάλλουν την περαιτέρω εξειδίκευσή τους.

Σχετικά με τις δυνατότητες των πτυχιούχων ΤΕΙ για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα και το εξωτερικό αντίστοιχα ισχύουν τα παρακάτω:

Στην Ελλάδα δίνεται η δυνατότητα με τον Νόμο 2327/95 οι πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι. να γίνονται δεκτοί στα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών των Α.Ε.Ι. Τα κριτήρια επιλογής καθορίζονται από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του κάθε Μ.Π.Σ. Δυστυχώς τα κριτήρια επιλογής και οι επιβαλλόμενες δοκιμασίες για τους αποφοίτους Τ.Ε.Ι. είναι σε πολλές περιπτώσεις αποθαρρυντικές.

Στο εξωτερικό δεν υπάρχει ενιαίος τρόπος αντιμετώπισης των αποφοίτων Τ.Ε.Ι.. Υπάρχει διαφοροποίηση μεταξύ των χωρών ακόμη και των μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρόλα αυτά οι πτυχιούχοι ΤΕΙ γίνονται δεκτοί σε πολλές περιπτώσεις, χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα, το αποκτώμενο όμως πτυχίο πρέπει να αναγνωρίζεται από το ΔΟΑΤΑΠ.

²⁰ <http://www.μεταπτυχιακεςσπουδες.com/μεταπτυχιακά-προγράμματα>

3.5 Μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών των ελληνικών Α.Ε.Ι. & Τ.Ε.Ι.

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας, ακολουθεί η λίστα με τα Πανεπιστήμια και Τ.Ε.Ι., όπου πραγματοποιούνται Μεταπτυχιακές Σπουδές:

3.5.1 Α.Ε.Ι.

- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών
- Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
- Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
- Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
- Ιόνιο Πανεπιστήμιο
- Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Πανεπιστήμιο Αιγαίου
- Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
- Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
- Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Πανεπιστήμιο Μακεδονίας & Κοινωνικών Επιστημών
- Πανεπιστήμιο Πατρών
- Πανεπιστήμιο Πειραιώς
- Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
- Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών
- Πολυτεχνείο Κρήτης
- Χαροκόπειο Α.Ε.Ι. Οικιακής Οικονομίας

3.5.2 Τ.Ε.Ι.

- ΤΕΙ Αθήνας
- ΤΕΙ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
- ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας
- ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας
- ΤΕΙ Ηπείρου
- ΤΕΙ Θεσσαλίας
- ΤΕΙ Θεσσαλονίκης
- ΤΕΙ Ιονίων Νήσων
- ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας
- ΤΕΙ Κρήτης
- ΤΕΙ Πειραιά
- ΤΕΙ Πελοποννήσου
- ΤΕΙ Στερεάς Ελλάδας

3.6 Ανώτερη, τριτοβάθμια και μεταπτυχιακή Τουριστική Εκπαίδευση.

Στοιχεία για τα Ιδρύματα που προσφέρουν Ανώτερη, Τριτοβάθμια και Μεταπτυχιακή τουριστική εκπαίδευση ή κατάρτιση δίδονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 2. Ανώτερη, τριτοβάθμια και μεταπτυχιακή Τουριστική Εκπαίδευση στην Ελλάδα²¹

Βαθμίδα	Ειδικότητα ή Αντικείμενο	Φορέας
Μεταπτυχιακή	- Στρατηγική Τουριστικής Ανάπτυξης - Διοίκηση Φιλοξενίας (Hospitality)	Πανεπιστήμιο Αιγαίου
	- Διοίκηση Επιχειρήσεων - Μάνατζμεντ Τουρισμού	Πανεπιστήμιο Πειραιά
	- Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων	Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Α.Ε.Ι.	Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων	
Τ.Ε.Ι.	Τουριστικές Επιχειρήσεις	ΤΕΙ Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Δυτ. Ελλάδος, Θεσσαλίας, Ηπείρου & Κρήτης
Ανώτερη Εκπαίδευση	Τουριστική Εκπαίδευση	Ανώτερες Σχολές Τουριστικής Εκπαίδευσης Ρόδου & Αγ. Νικολάου Κρήτης

Στις ΣΤΕ λειτουργούν δύο Ανώτερες Σχολές Τουριστικής Εκπαίδευσης στη Ρόδο και στον Αγ. Νικόλαο Κρήτης. Η διάρκεια σπουδών είναι τριετής και η εισαγωγή των υποψηφίων στηρίζεται σε εξετάσεις. Τα προγράμματα σπουδών είναι έντονα προσανατολισμένα σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης για τον τουριστικό τομέα, ιδιαίτερα η Σχολή στη Ρόδο, συγκεντρώνει πολύ αξιόλογη παράδοση και είναι και η παλαιότερη. Δίνεται αφενός έμφαση στην πρακτική εξάσκηση και αφετέρου στη διαπαιδαγώγηση των σπουδαστών και την εξοικείωση τους με τη φύση και τα χαρακτηριστικά του τουριστικού επαγγέλματος, έτσι ώστε να τους καλλιεργείται και η κατάλληλη επαγγελματική

²¹ Πηγές:

<http://www.eap.gr/dte.php>,

http://www.unipi.gr/akad_tmhm/org_dioik_epix/metapt/pms/org_dioik_epix_metapt_pms_index.html,

<http://tourism-pms.aegean.gr/default.asp?pid=24>

συνείδηση η οποία συμβάλλει τα μέγιστα στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και την αποδοτικότητα των εργαζομένων.

Τα Τ.Ε.Ι. έχουν εξελιχθεί στον κυριότερο φορέα τουριστικής εκπαίδευσης στο τριτοβάθμιο επίπεδο, με προγράμματα σπουδών ο προσανατολισμός των οποίων δεν είναι τόσο πρακτικός όσο στις Ανώτερες Σχολές Τουριστικών Επαγγελματιών, αλλά περιέχει ουσιαστικά στοιχεία πρακτικής εξάσκησης και εξοικείωσης με τη ζώσα πραγματικότητα του τουριστικού τομέα. Παρά τα στοιχεία όμως αυτά είναι σαφές ότι οι απόφοιτοι των τμημάτων τουριστικών σπουδών των Τ.Ε.Ι. δεν προορίζονται για την άσκηση τουριστικών επαγγελματιών καθαυτά, αλλά μάλλον για την πλήρωση θέσεων διοικητικών στελεχών σε τουριστικές επιχειρήσεις.

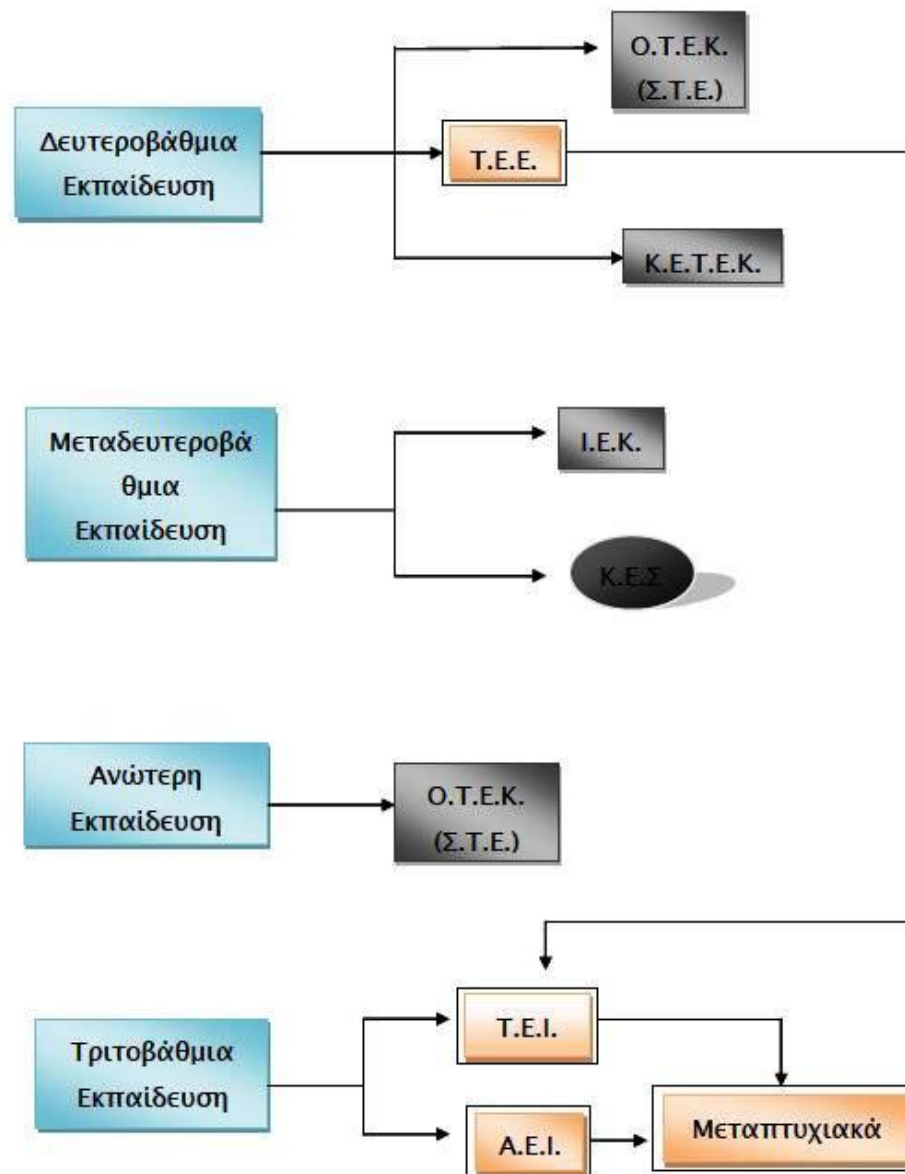
Η ποσοτική σημασία των Α.Ε.Ι. σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο είναι ακόμη περιορισμένη τόσο διότι τα σχετικά προγράμματα έχουν τεθεί σε εφαρμογή πολύ πρόσφατα όσο και διότι οι δυνατότητες απορρόφησης στελεχών σε αυτά τα επίπεδα σπουδών είναι περιορισμένες.

Αναλυτικότερα, από τα Α.Ε.Ι. μόνο το Πανεπιστήμιο Αιγαίου προσφέρει από το 1996 τη δυνατότητα στους φοιτητές του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων να επιλέξουν την κατεύθυνση Τουρισμού για το τρίτο και τέταρτο έτος σπουδών, ενώ το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας έχει εντάξει το μάθημα «Τουριστικό Μάνατζμεντ» στο πρόγραμμα σπουδών του τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων. Επιπλέον, το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πατρών προσφέρει τομείς εξειδίκευσης, τους οποίους μπορούν να επιλέξουν οι φοιτητές μετά το πέμπτο εξάμηνο και στους οποίους περιλαμβάνει ο τομέας Διοίκησης Υπηρεσιών που καλύπτει τα εξής γνωστικά αντικείμενα: Τουριστική Διοίκηση, Διοίκηση Υγείας, Διοίκηση Πολιτισμικών Δραστηριοτήτων και Φορέων.

Σε Μεταπτυχιακό επίπεδο προσφέρονται τα ακόλουθα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών:

- «Μάνατζμεντ Τουρισμού» στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς, όπου το πρόγραμμα διαρκεί τρία (3) εξάμηνα για φοιτητές πλήρους απασχόλησης και απαιτείται η καταβολή διδάκτρων.
- «Στρατηγική Τουριστικής Ανάπτυξης & Διοίκηση Φιλοξενίας (Hospitality)» στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου όπου η διάρκεια του κύκλου σπουδών είναι και αυτή τρία (3) εξάμηνα.
- «Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων» στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, όπου είναι υποχρεωτική η παρακολούθηση τεσσάρων (4) Θεματικών Ενοτήτων και η εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας.

Σχηματική εικόνα των κατηγοριών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που προσφέρουν τουριστική εκπαίδευση και κατάρτιση κατά εκπαιδευτική βαθμίδα σύμφωνα με τα πιο πάνω δίνεται και στο παρακάτω Διάγραμμα 2.

Διάγραμμα 2. Κατηγορίες εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που προσφέρουν τουριστική εκπαίδευση²²

Στο διάγραμμα αυτό σε διπλό πλαίσιο τοποθετούνται οι κατηγορίες των επίσημα αναγνωρισμένων από το κράτος ιδρυμάτων, που αποτελούν συνιστώσες του βασικού εκπαιδευτικού συστήματος. Σε απλό πλαίσιο του ίδιου σχήματος οι κατηγορίες των ιδρυμάτων που τυγχάνουν κάποιου βαθμού αναγνώρισης από το κράτος και σε κυκλικό πλαίσιο εκείνες που δεν αναγνωρίζονται καθόλου από το κράτος.

²² Πηγή: Αθανασίου, 2004. Τουριστική εκπαίδευση και κατάρτιση

3.7. Πρόγραμμα σπουδών Τ.Ε.Ι. και Α.Σ.Τ.Ε.

Η ύλη των μαθημάτων στη τριτοβάθμια τουριστική εκπαίδευση αντλείται από επιστήμες όπως: Κοινωνιολογία, Ψυχολογία, Marketing & Management, Οικονομία, Στατιστική, Διοίκηση Επιχειρήσεων κτλ για την καλύτερη δυνατή οργάνωση, διοίκηση και λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων. Γι' αυτό και τα προγράμματα σπουδών στα Τ.Ε.Ι. και στις Σ.Τ.Ε. της χώρας προσαρμόζονται βάσει αυτών των ειδικοτήτων.

3.7.1. Τ.Ε.Ι.

Τα τμήματα Τουριστικών Επιχειρήσεων ανήκουν στη κατηγορία των Σχολών Διοίκησης και Οικονομίας και είναι ο μοναδικός εκπρόσωπος τουριστικής εκπαίδευσης στις Ανώτατες Σχολές, με διάρκεια φοίτησης οκτώ (8) εξαμήνων. Σκοπός των τμήματος είναι να δημιουργήσει στελέχη Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων ικανά να αφομοιωθούν άμεσα από την ελληνική και διεθνή τουριστική και ταξιδιωτική βιομηχανία, υποστηρίζοντας το δυναμικότερο κλάδο της οικονομίας μας. Επιμέρους σκοποί των τμήματος είναι:

- Να εκπαιδεύει επαρκώς τους σπουδαστές σε τουριστικά θέματα ώστε να τους φέρει σε ένα επίπεδο ουσιαστικής προσφοράς στην προώθηση της τουριστικής βιομηχανίας της χώρας μας.
- Να παρέχει επιστημονικές και οργανωτικές συμβουλές στις τουριστικές επιχειρήσεις και να παρουσιάζει νέα δεδομένα, διαδικασίες, τρόπους προώθησης κλπ. σε όλο το γίγνεσθαι του τουριστικού προϊόντος.
- Να αναλαμβάνει προγράμματα εφαρμογής τουριστικών αντικειμένων στις ελληνικές επιχειρήσεις τουριστικού εν γένει ενδιαφέροντος.

Το πρόγραμμα σπουδών διαφέρει ανά τμήμα πανελλαδικά αλλά δεν παύουν να ακολουθούν την ίδια κατευθυντήρια γραμμή η οποία αποτελείται περιληπτικά από ένα σύνολο θεωρητικών και πρακτικών μαθημάτων προσφέροντας εκπαίδευση με ρεαλιστικό προσανατολισμό. Βασικό πλεονέκτημα των τμημάτων είναι τα σύγχρονα εργαστήρια εφαρμογής πρακτικών μαθημάτων αφού διαθέτουν μαγειρεία, εστιατόριο, μπαρ αλλά και εργαστήρια εφαρμογών νέων τεχνολογιών (Galileo, Ερμής κλπ.).

Σε ένα κλάδο που διαθέτει το χαμηλότερο συντελεστή ανεργίας αποφοίτων, το Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων αναβαθμίζεται διαρκώς με στόχο την αδιάκοπη αναπροσαρμογή στη δυναμική της αγοράς. Βασικά αντικείμενα διδασκαλίας, μελέτης καθώς και ερευνητικά ενδιαφέροντα του τμήματος αφορούν στα παρακάτω:

- Οργάνωση και Διοίκηση Ξενοδοχειακών Μονάδων
- Διοίκηση και Σχεδιασμός Επισιτιστικών Μονάδων
- Διαχείριση Ανθρωπίνων Πόρων Τουριστικών Επιχειρήσεων
- Οργανωσιακή Συμπεριφορά στις τουριστικές Επιχειρήσεις και Διοίκηση της Αλλαγής
- Νέες Τεχνολογίες και Τουρισμός
- Λογιστικά Πρότυπα και Ανάλυση Στρατηγικών Τιμολόγησης
- Οργάνωση και Διοίκηση Τουριστικών Γραφείων
- Τουριστική Οικονομία
- Τουριστικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη

Τα παραπάνω στοιχεία προέκυψαν συμπερασματικά από τα αντίστοιχα προγράμματα σπουδών των τμημάτων.

Σήμερα στην Ελλάδα λειτουργούν τμήματα Τουριστικών Επιχειρήσεων στις εξής περιοχές ²³:

- Τ.Ε.Ι. Αθήνας
- Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης
- Τ.Ε.Ι. Πειραιά (Σπέτσες)
- Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας
- Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας
- Τ.Ε.Ι. Κρήτης (Ηράκλειο)

Τα περισσότερα από αυτά τα τμήματα λειτουργούσαν παλαιότερα ως Κ.Α.Τ.Ε.Ε. και αναβαθμίστηκαν στη σημερινή τους μορφή, με τους νόμους 1404/83 και 2916/01.

Αυτά τα τμήματα έχουν πλέον μεταβατικό χαρακτήρα και θα λειτουργούν έως και το 2018. Επιπλέον, αυτά αντικαταστάθηκαν με κατευθύνσεις στα νέα τμήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων καθώς και από τα δύο νέα τμήματα στην Άμφισσα και τον Πύργο με τίτλο: Διοίκησης, Οικονομίας και Επικοινωνίας Πολιτιστικών και Τουριστικών Μονάδων

²³ <http://www.minedu.gov.gr/>

Παρακάτω αναφέρεται ενδεικτικά το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι. Πάτρας και ο Οδηγός Σπουδών²⁴.

ΕΞΑΜΗΝΟ Α	ΩΡΕΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΜΗΝΟΥ		ΕΞΑΜΗΝΟ Β	ΩΡΕΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΜΗΝΟΥ			
	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Κ.Μ.	Θ	Ε	Φ.Ε.		Δ.Μ.	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Κ.Μ.	Θ	Ε	Φ.Ε.	Δ.Μ.
ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	ΔΟΝΑ	4			156	5	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	ΔΟΝΑ	4			162	5
ΑΡΧΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΜΓΥ	3			122	4	ΑΡΧΕΣ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ	ΜΓΥ	4			162	5
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	ΜΓΥ	4			180	6	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	ΜΕΥ	4			180	6
ΑΡΧΕΣ ΧΡΗΜΑΤ. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	ΜΓΥ	2		2	120	4	ΔΙΟΙΚΗ. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΞΕΝ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ.	ΜΓΥ	2		4	120	4
ΔΙΟΙΚ. ΕΠΙΣΤΙΤΙΣΜΟΥ & ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑΣ Ι	ΜΕΥ	3		4	195	7	ΔΙΟΙΚ. ΕΠΙΣΤΙΤΙΣΜΟΥ & ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑΣ ΙΙ	ΜΕ	3		3	195	7
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ & ΚΟΙΝ. ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	ΔΟΝΑ	3			122	4	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΛΗΡΟΡΙΚΗΣ					45	3
ΣΥΝΟΛΟ/ΕΞΑΜΗΝΟ					895	30	ΣΥΝΟΛΟ/ΕΞΑΜΗΝΟ					864	30

ΕΞΑΜΗΝΟ Γ	ΩΡΕΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΜΗΝΟΥ		ΕΞΑΜΗΝΟ Δ	ΩΡΕΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΜΗΝΟΥ			
	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Κ.Μ.	Θ	Ε	Φ.Ε.		Δ.Μ.	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Κ.Μ.	Θ	Ε	Φ.Ε.	Δ.Μ.
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΜΓΥ	4			162	5	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΥΝΕΔΡ. & ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	ΜΕΥ	3			122	4
ΕΙΔΙΚΕΣ & ΕΝΑΛΛ. ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡ.	ΜΕΥ	3			135	5	ΧΡΗΜΑΟΙΚ. ΑΝΑΛ. & ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣ.	ΜΓΥ	4			156	5
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΔΟΝΑ	3			122	4	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΜΕΥ	4			156	5
ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΛΕΙΤ. ΤΑΞΙΔ. ΒΙΟΜΗΧ. Ι	ΜΕΥ	3		4	195	7	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΜΕ	3			122	4
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΜΓΥ	2		2	120	4	ΒΑΣΕΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	ΜΓΥ	3		2	147	5
ΔΙΟΙΚ. ΑΝΘΡΩΠΙΝ. ΠΟΡΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡ	ΔΟΝΑ	4			162	5	ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΛΕΙΤ. ΤΑΞΙΔ. ΒΙΟΜΗΧ. ΙΙ	ΜΕ	3		4	195	7
ΣΥΝΟΛΟ/ΕΞΑΜΗΝΟ					896	30	ΣΥΝΟΛΟ/ΕΞΑΜΗΝΟ					898	30

²⁴ Πηγή: http://tour.teipat.gr/Files/Eggrafa/odigos_spoudwn_2010_2011.pdf

ΕΞΑΜΗΝΟ Ε	ΩΡΕΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΜΗΝΟΥ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΤ	ΩΡΕΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΜΗΝΟΥ			
	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Κ.Μ.	Θ	Ε	Φ.Ε.		Δ.Μ.	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Κ.Μ.	Θ	Ε	Φ.Ε.	Δ.Μ.
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΜΕ	4			180	6	ΔΙΟΙΚ. ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜ.	ΜΕΥ	4			180	6
ΔΙΟΙΚ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ Ι	ΜΕΥ	3	4		195	7	ΔΙΟΙΚ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΙΙ	ΜΕ	3	4		195	7
ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ	ΜΕΥ	4			180	6	ΗΛΕΚΤΡ. ΕΠΙΧΕΙΡ. ΣΤΗ ΤΟΥΡ. ΒΙΟΜ.	ΜΕ	3	2		165	6
ΠΛΗΡΟΦ. ΣΥΣΤΗΜ. ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ	ΜΕΥ	3	3		180	6	Κατ' επιλογή υποχρεωτικό μάθημα (δύο από τα τέσσερα)						
Κατ' επιλογή υποχρεωτικό μάθημα (ένα από τα δύο)							ΔΙΑΧΕΙΡ. ΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΞΕΝ. & ΤΟΥΡ. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	ΜΕΥ	4			180	6
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚ. & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ	ΜΓΥ	2	3		135	5	ΔΙΟΙΚ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	ΜΕΥ	4			180	6
ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ	ΜΓΥ	2	3		135	5	ΣΥΜΠΕΡ. ΚΑΤΑΝΑΛ. ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ	ΜΕΥ	4			156	5
ΣΥΝΟΛΟ/ΕΞΑΜΗΝΟ					870	30	ΕΠΙΚΟΙΝ. & ΔΗΜΟΣ. ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥ	ΜΕΥ	4			156	5
							ΣΥΝΟΛΟ/ΕΞΑΜΗΝΟ						876

ΕΞΑΜΗΝΟ Ζ	ΩΡΕΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΜΗΝΟΥ		ΕΞΑΜΗΝΟ Η	ΩΡΕΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	
	Κ.Μ.	Θ	Ε	Φ.Ε.	Δ.Μ.		Κ.Μ.	Θ	Ε	Φ.Ε.	Δ.Μ.
ΜΑΘΗΜΑΤΑ						ΜΑΘΗΜΑΤΑ					
ΣΧΕΔΙΑΣΜ. & ΔΙΑΧ. ΤΟΥΡ. ΠΡΟΟΡΙΣΜ.	ΜΕ	4		180	6	ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ				500	20
ΜΕΘΟΔ. & ΤΕΧΝΙΚ. ΕΡΕΥΝ. ΣΤΟΝ ΤΟΥΡ	ΜΕ	3	3	180	6	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ				250	10
ΣΤΡΑΤΗΓ. ΜΑΡΚΕΤ ΣΤΗΝ ΞΕΝΟΔΟΧ & ΤΟΥΡ. ΒΙΟΜΗΧΑΝ.	ΜΕ	4		180	6						
ΑΓΓΛΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤ. ΟΡΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΥ	3	2	165	6						
Κατ' επιλογή υποχρεωτικό μάθημα (ένα από τα δύο)											
ΓΑΛΛΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤ. ΟΡΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΥ	3	2	165	6						
ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤ. ΟΡΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΥ	3	2	165	6						
ΣΥΝΟΛΟ/ΕΞΑΜΗΝΟ				870	30	ΣΥΝΟΛΟ/ΕΞΑΜΗΝΟ				750	30

Σύνολο μαθημάτων: 39

Σύνολο ωρών διδασκαλίας: 176

Σύνολο ωρών διδασκαλίας θεωρητικών μαθημάτων: 126, 71,6%

Σύνολο ωρών διδασκαλίας εργαστηριακών μαθημάτων: 50, 28,4%

Αξίζει να αναφέρουμε ότι σε όλα τα προγράμματα σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα για την παρακολούθηση και εξέταση κάποιων άλλων, οι λεγόμενες «αλυσίδες». Αυτό είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές, αφού πολλές φορές είναι η «αιτία» για παράταση των σπουδών τους πέραν των τεσσάρων χρόνων. Π.χ. στο ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών που αναφέρθηκε, το μάθημα «Μικροοικονομία» είναι προαπαιτούμενο του μαθήματος «Μακροοικονομία», δηλαδή αν ο σπουδαστής δεν εξεταστεί επιτυχώς σε αυτό, δε μπορεί να δηλώσει το επόμενο. Αυτό λοιπόν τον εμποδίζει στην ελευθερία να επιλέξει μόνος τους την αλληλουχία των μαθημάτων και πλέον είναι αναγκασμένος να εξετάζεται σε αυτά με συγκεκριμένη σειρά. Από την άλλη πλευρά όμως πρέπει να αναφέρουμε ότι δεν μπορεί κάποιος να παρακολουθήσει Μακροοικονομία αν δεν έχει αποκτήσει τις απαιτούμενες γνώσεις από την Μικροοικονομία. Οι «αλυσίδες» μπορεί να δημιουργούν κάποιο πρόβλημα το οποίο όμως μπορεί να λυθεί με την εντατικοποίηση της προσπάθειας των φοιτητών για καλύτερα αποτελέσματα.

ΤΕΙ Πάτρας – Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων Οδηγός Σπουδών

Απονεμόμενος Ακαδημαϊκός Τίτλος:

Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τ.Ε.Ι. Πάτρας (ΦΕΚ 169/16-6-1989).

Προϋποθέσεις Εισαγωγής:

Σπουδαστές του τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων καθίσταται όσοι εγγράφονται σε αυτό: (α) μετά από εισαγωγικές εξετάσεις, μεταξύ των οποίων οι υποψήφιοι σπουδαστές εξετάζονται και σε μια ξένη γλώσσα (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά ή Ιταλικά) (β) μετά από μετεγγραφή και (γ) μετά από κατάταξη, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Σύμφωνα με το Κανονισμό Σπουδών ΤΕΙ Πάτρας ο σπουδαστής υποχρεούται ανά εξάμηνο σε ανανέωση εγγραφής. Η ανανέωση εγγραφής γίνεται πριν από την έναρξη των μαθημάτων του εξαμήνου.

Εκπαιδευτικοί & Επαγγελματικοί Στόχοι:

Η γενικότερη πολιτικοοικονομική και πρακτική αντιμετώπιση του τουριστικού φαινομένου που κατακλύζει και διαχέεται στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας απαιτεί μία ευρύτατη στις διαστάσεις της εκπαίδευση, ικανή να ανταπεξέλθει τόσο στην αναγκαία πλέον συνεχή κριτική θεώρηση και αντιμετώπιση του τουρισμού ως βασικού συντελεστή της βιωσιμότητας της ελληνικής οικονομίας όσο και στην αποτελεσματική παραγωγή και διάθεση της ετήσιας τουριστικής κατανάλωσης, δηλαδή του

τουριστικού προϊόντος, από καθαρά επιχειρηματική πλευρά. Η αντίληψη και αποδοχή της ζωτικής σημασίας του τουρισμού στην ελληνική οικονομία και κοινωνία, και η υιοθέτηση μιας ευρύτερης διεπιστημονικής προσέγγισης υπήρξε καθοριστική για την διαμόρφωση του προσφάτως αναθεωρημένου Προγράμματος Σπουδών, το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο του ΤΕΙ.

Ο σκοπός του Προγράμματος Σπουδών συνίσταται στο να παρέχει οργανωμένες προπτυχιακές σπουδές στη διοίκηση του τουρισμού και των τουριστικών επιχειρήσεων σε μικρο και μακρο ανάλυση, μέσα από μια διεπιστημονική εκπαίδευση συνδυάζοντας την θεωρία με την πρακτική / τεχνολογία και τη διδασκαλία με την έρευνα. Συγκεκριμένα, οι δυο βασικοί στόχοι του Προγράμματος Σπουδών είναι:

- i) η εκπαίδευση και ανάπτυξη στελεχών τουριστικής βιομηχανίας με εξειδικευμένο προφίλ επιστημονικών γνώσεων και τεχνολογικών δεξιοτήτων στην διοίκηση τουριστικών επιχειρήσεων και
- ii) η εκπαίδευση στελεχών του ευρύτερου δημόσιου τομέα (π.χ. Υπουργεία, ΝΠΔΔ), της τοπικής αυτοδιοίκησης (γραφεία περιφερειών, νομαρχιών, δήμων και κοινοτήτων) καθώς επίσης συμβούλων αναπτυξιακών εταιρειών και μελετητικών γραφείων σε θέματα σχεδιασμού, τουριστικής πολιτικής και ανάπτυξης

Οι απόφοιτοι του Τμήματος είναι επιστήμονες του τουρισμού και έχουν όλες τις απαραίτητες επιστημονικές και τεχνολογικές γνώσεις και δεξιότητες, που απαιτούνται προκειμένου:

- i) να υιοθετούν συστηματικές προσεγγίσεις, να αναλύουν προβλήματα στη λήψη των αποφάσεων και να μετατρέπουν διάφορες πληροφορίες, σε χρήσιμες κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη του τουρισμού και τη διοίκηση τουριστικών επιχειρήσεων και
- ii) να δραστηριοποιούνται επαγγελματικά σε όλους τους τομείς του γνωστικού τους αντικείμενου, και ειδικότερα:

- στο σχεδιασμό και τη διοίκηση ολόκληρης της τουριστικής επιχείρησης διαφόρων μεγεθών, εφαρμόζοντας επιστημονικές μεθόδους στην οργάνωση και λειτουργία της.
- στο σχεδιασμό, τη δημόσια διοίκηση, και τη πολιτική τουρισμού σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.
- στη διαχείριση, εκπαίδευση και ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων τουριστικών επιχειρήσεων και οργανισμών.
- στον τομέα παραγωγής ξενοδοχειακού προϊόντος, και ιδίως τη διαχείριση, οργάνωση και λειτουργία δωματίων, ορόφων, συνεδριακών χώρων, καθώς και τμημάτων άθλησης και ψυχαγωγίας πελατών.
- στον τομέα παραγωγής ξενοδοχειακού προϊόντος, και ιδίως τον εφοδιασμό και τη διαχείριση υλικών και ποτών των επισιτιστικών τμημάτων και μονάδων.

- στη προώθηση και πώληση προϊόντων στους καταναλωτές, απευθείας από τους παροχείς τουριστικών υπηρεσιών και προϊόντων.
- στην εφαρμογή επιχειρησιακών και διεθνών πληροφοριακών συστημάτων συγκέντρωσης, επεξεργασίας και προώθησης στοιχείων και πληροφοριών των τουριστικών επιχειρήσεων και οργανισμών.
- στην εφαρμογή των νέων τεχνολογιών της πληροφορικής και των επικοινωνιών και ιδιαίτερα των τεχνολογιών του διαδικτύου στους κλάδους της τουριστικής βιομηχανίας.
- στο τομέα marketing και ιδίως τη δημιουργία, τιμολόγηση, προβολή (διαφήμιση, δημόσιες σχέσεις, προώθηση) και διάθεση τουριστικών υπηρεσιών και προϊόντων.
- στην σύνταξη μελετών για την ίδρυση, την λειτουργία και τον εκσυγχρονισμό τουριστικών επιχειρήσεων και οργανισμών.
- στον συλλογικό σχεδιασμό και εφαρμογή προγραμμάτων για την ανάπτυξη διαφόρων μορφών τουρισμού, καθώς και την έρευνα και ανάπτυξη νέων τουριστικών προϊόντων σε υφιστάμενους ή νέο-αναδυόμενους τουριστικούς προορισμούς.
- στη διασφάλιση ποιότητας παροχής τουριστικών υπηρεσιών και συμμόρφωσης του τελικού τουριστικού προϊόντος με τα σχετικά πρότυπα (π.χ. HACCP, ISO).

Συγκεκριμένα, τα κατοχυρωμένα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων του Τμήματος (Π.Δ. 356, ΦΕΚ 160/16-6-1989, τεύχος Α') τους επιτρέπουν να απασχοληθούν στους ακόλουθους επαγγελματικούς τομείς:

1. Τροφοδοσία ξενοδοχείων και γενικότερα επισιτιστικών μονάδων.
2. Προμήθεια τροφίμων, ποτών και εξοπλισμού.
3. Προγραμματισμό επιχειρηματικής δραστηριότητας τουριστικών επιχειρήσεων.
4. Χρηματοδότηση τουριστικών επιχειρήσεων.
5. Τήρηση Λογαριασμών πελατών (Main Courante).
6. Εποπτεία ορόφων.
7. Άσκηση εποπτείας και διοίκησης στο προσωπικό των τουριστικών επιχειρήσεων.
8. Έρευνα αγοράς πωλήσεων τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών.
9. Διαχείριση επισιτιστικών επιχειρήσεων (εστιατόρια, καφετέριες, κ.λ.π.) μπαρ, κέντρων διασκέδασης και κυλικείων σε τουριστικούς χώρους που ανήκουν στην κατηγορία Πολυτελείας και Α'
10. Κατάρτιση προϋπολογισμού εσόδων – εξόδων.
11. Οι πτυχιούχοι του τμήματος ασκούν τις πιο πάνω αναφερόμενες δραστηριότητες και όταν αυτές αφορούν σε ξενοδοχειακά επισιτιστικά, κ.λ.π. τμήματα επιβατ. πλοίων κρουαζιερόπλοιων.
12. Παροχή Τουριστικών πληροφοριών.

13. Έκδοση εισιτηρίων.
14. Σχεδιασμός και σύνθεση τουριστικού πακέτου.
15. Σχεδιασμός και εκτέλεση ταξιδιού.
16. Προγραμματισμός και εκτέλεση μαζικής διακίνησης ατόμων.
17. Καθοδήγηση ταξιδιωτικών ομάδων (Tour Leaders).
18. Οι πτυχιούχοι του τμήματος ασκούν τις δραστηριότητες των παραγράφων 12, 13, 14, 15, 16 και 17 του παρόντος άρθρου και όταν αυτές αφορούν σε τουριστικά, ταξιδιωτικά κ.λ.π τμήματα αεροπορικών ναυτιλιακών, σιδηροδρομικών εταιριών τραπεζών κ.λ.π. .
19. Άσκηση επαγγέλματος υπεύθυνου διευθυντή ξενοδοχειακών γραφείων.
20. Άσκηση επαγγέλματος υπεύθυνου διευθυντή ταξιδιωτικών γραφείων.
21. Παροχή υπηρεσιών στη Δ/νση Επιθεώρησης του Ε.Ο.Τ. και άλλες διοικητικές και επιτελικές διευθύνσεις του.
22. Εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας για την ίδρυση-επέκταση τουριστικών επιχειρήσεων.

Οι παραπάνω πτυχιούχοι καλύπτουν όλο το φάσμα της Διοικητικής ιεραρχίας της σχετικής με τους τομείς της ειδικότητάς τους. Οι πτυχιούχοι του Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων με την απόκτηση του πτυχίου τους ασκούν το επάγγελμα, είτε ως στελέχη μονάδων, είτε ως αυτοαπασχολούμενοι. Οι πτυχιούχοι, ακόμα, συμμετέχουν στους διαγωνισμούς ΑΣΕΠ εκπαιδευτικών με την ειδικότητα πτυχιούχων λοιπών τμημάτων ΤΕΙ (ΠΕ18) και συγκεκριμένα στον κωδικό ειδικότητας ΠΕ18.02, με κωδικό πτυχίου ΠΕ18.23. Επίσης, συμμετέχουν και σε διαγωνισμούς ΑΣΕΠ για θέσεις δημοσίου με την ειδικότητα Τ.Ε. Διοικητικού-Λογιστικού. Επίσης μπορούν να απασχοληθούν σε έρευνα θεμάτων της ειδικότητάς τους.

3.7.2. Α.Σ.Τ.Ε.

Οι προϋποθέσεις και η διαδικασία εισαγωγής ορίζονται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ανάλογα με το εκάστοτε ισχύον εθνικό σύστημα εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, δηλαδή με εξετάσεις σε Πανελλήνιο επίπεδο. Επιπλέον τα μαθήματα επιλογής που θα πρέπει ο υποψήφιος να δηλώσει για να εξετασθεί, είναι μία (1) ξένη γλώσσα και το μάθημα Αρχές Οικονομικής Θεωρίας.

Η φοίτηση διαρκεί επτά (7) εξάμηνα. Κάθε εκπαιδευτικό έτος περιλαμβάνει δύο κύκλους σπουδών: τον Θεωρητικό, που αρχίζει τον μήνα Οκτώβριο κάθε εκπαιδευτικού έτους και λήγει τον μήνα Ιούνιο του επομένου έτους, και τον Πρακτικό, που αποτελεί συνέχεια του θεωρητικού και αναπόσπαστη συνέχεια της εκπαίδευσης, αρχίζει τον μήνα Ιούλιο και λήγει στο τέλος του μηνός Σεπτεμβρίου. Οι μαθητές τοποθετούνται με μέριμνα του Ο.Τ.Ε.Κ. για πρακτική άσκηση σε επιλεγμένες Ξενοδοχειακές και Τουριστικές Επιχειρήσεις.

Με την ολοκλήρωση των σπουδών του, ο απόφοιτος του Τμήματος ανακηρύσσεται «Πτυχιούχος», διαθέτει δε τις απαραίτητες επιστημονικές και τεχνολογικές γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να μπορεί να δραστηριοποιηθεί επαγγελματικά σε όλους τους τομείς του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος είτε ως στέλεχος τουριστικών επιχειρήσεων, οργανισμών και υπηρεσιών του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, είτε ως αυτοαπασχολούμενος.

Ειδικότερα ο πτυχιούχος της Α.Σ.Τ.Ε.Ρ. έχει τα ίδια επαγγελματικά δικαιώματα με τους αποφοίτους των Τ.Ε.Ι., Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων²⁵.

Οι εκπαιδευτικές μονάδες τουριστικής εκπαίδευσης είναι η Ανώτερη Σχολή Τουριστικών Επαγγελμάτων Ρόδου (Α.Σ.Τ.Ε.Ρ.) και η Ανώτερη Σχολή Τουριστικών Επαγγελμάτων Αγίου Νικολάου, Κρήτης (Α.Σ.Τ.Ε.Α.Ν.).

Η διαμονή και διατροφή των σπουδαστών πραγματοποιείται δωρεάν σε ξενοδοχείο της πόλης, λίγα μέτρα μακριά από το χώρο του εκπαιδευτηρίου. Οι πρωτοετείς φοιτητές των Α.Σ.Τ.Ε. διαμένουν υποχρεωτικά στο οικοτροφείο της Σχολής, αρκεί να πληρούν κάποιες προϋποθέσεις. Οι δευτεροετείς και τριετείς φοιτητές, διαμένουν προαιρετικά στο Οικοτροφείο. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, οργανώνονται κάθε εξάμηνο εκπαιδευτικές εκδρομές και επισκέψεις σε ξενοδοχεία και άλλες τουριστικές επιχειρήσεις.

Παρακάτω αναφέρεται ενδεικτικά το πρόγραμμα σπουδών της Σχολής στον Άγιο Νικόλαο και το πρόγραμμα σπουδών της Α.Σ.Τ.Ε.Ρ.²⁶.

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ	Β' ΕΞΑΜΗΝΟ
Εισαγωγή στο Τουρισμό	Μαζική Παραγωγή Φαγητών
Μαγειρική	Μπαρ – Ποτά – Οινολογία
Εστιατορική Τεχνική	Εισαγωγή στους Η/Υ
Υπηρεσία Ορόφων	Διαχείριση Τροφίμων & Ποτών
Οικονομικά Μαθηματικά	Στατιστική Επιχειρήσεων
Αρχές Διοίκησης	Γενικές Αρχές Λογιστικής
Αρχές Οικονομικής	-
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ	Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ
Οργάνωση & Λειτουργία Επισιτιστικών Μονάδων	Τήρηση Λογαριασμών Πελατών
Υπηρεσία Υποδοχής & Κρατήσεων	Μηχανοργάνωση Ξενοδοχείων
Τουριστική Οικονομία	Τουριστική Γεωγραφία της Ελλάδος
Αρχιτεκτονική – Εξοπλισμός ξενοδοχείων	Εργασιακές Σχέσεις
Λογιστική Εταιριών	Αγγλική Τουριστική Ορολογία
Στοιχεία Δικαίου	2η Ξένη Γλώσσα (Τουριστική

²⁵ <http://kesyp.flo.sch.gr/www/index.php/2010-02-02-09-14-32/2010-02-24-10-01-26/218-2010-02-06-19-15-19>

²⁶ <http://www.astean.edu.gr/grDepartments.html>

	Ορολογία)
ΚΑΙ ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	
Τουριστική Κοινωνιολογία	-
Τουριστική Ψυχολογία	-
Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ	ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ
Τουριστικό Marketing	Επαγγελματικός Τουρισμός
Χρηματοοικονομική Διοίκηση	Προώθηση Ξενοδοχειακού Προϊόντος
Ξενοδοχειακή νομοθεσία	Ξενοδοχειακό Λογισμικό
Διοίκηση Ξενοδοχειακών Επιχειρ.	Επιχειρηματικότητα στο Τουρισμό
Συντήρηση Εγκαταστάσεων & Εξοπλισμών Ξενοδοχείων	Σεμινάριο Τελειοφοίτων
Διαπολιτισμική Εκπαίδευση & Επικοινωνία στο Τουρισμό	Ψυχαγωγία Ξενοδοχείων
ΚΑΙ ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ:	
Έρευνα Τουριστικής Αγοράς	Τουριστική Ανάπτυξη
Καταναλωτική Συμπεριφορά του Τουρίστα	Τουριστική Πολιτική
Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ	
Πρακτική Εξάσκηση	
Εκπόνηση Πτυχιακής Εργασίας	

3.7.2.1. Πρόσβαση αποφοίτων Α.Σ.Τ.Ε. στα Τ.Ε.Ι.

Η κατάταξη των αποφοίτων των Ανωτέρων Σχολών Τουριστικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.Τ.Ε.) του Οργανισμού Τουριστικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ο.Τ.Ε.Κ.) στα τμήματα Τουριστικών Επιχειρήσεων των Τ.Ε.Ι. της χώρας, γίνεται στο 6^ο εξάμηνο σπουδών. Οι κατατασσόμενοι με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος απαλλάσσονται από την πρακτική άσκηση και από την εξέταση όσων μαθημάτων του 6ου και 7ου εξαμήνου ή ασκήσεων του προγράμματος σπουδών διδάχθηκαν πλήρως ή επαρκώς στη Σχολή προέλευσης. Οι κατατασσόμενοι δεν έχουν δικαίωμα απαλλαγής από την πτυχιακή εργασία. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται τα μαθήματα ή οι ασκήσεις του 6ου και 7ου εξαμήνου, τα οποία σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών κρίνεται ότι δεν διδάχθηκαν πλήρως ή επαρκώς στη σχολή προέλευσης.

Το ποσοστό κατατάξεων ορίζεται για τα Ιδρύματα του Νομού Αττικής, καθώς και του Νομού Θεσσαλονίκης, σε 5% επί του αριθμού των εισακτέων στο τμήμα υποδοχής. Για τα υπόλοιπα Ιδρύματα δεν υπάρχει ποσοτικός περιορισμός.

Η κατάταξη γίνεται από την Επιτροπή Κατατάξεων. Στα ιδρύματα που υπάρχει περιορισμός, η κατάταξη γίνεται με βάση τον βαθμό του πτυχίου και κατά

φθίνουσα σειρά μέχρι την κάλυψη του προβλεπόμενου ποσοστού θέσεων. Η Επιτροπή Κατατάξεων είναι η ίδια με αυτή που συγκροτείται βάσει της υπουργικής απόφασης Φ.2/121871//β3 (ΦΕΚ 1517/Β/3.11.2005, όπως συμπληρώθηκε και ισχύει²⁷.

3.8 Μεταπτυχιακές σπουδές

Στο επίπεδο Μεταπτυχιακών σπουδών οργανώνονται και λειτουργούν τα παρακάτω προγράμματα:

3.8.1 Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου λειτουργεί Διατμηματικό Π.Μ.Σ. στο «Σχεδιασμός, Διοίκηση & Πολιτική του Τουρισμού» στη Χίο. Οι σπουδές χωρίζονται σε δύο (2) κατευθύνσεις:

- Στρατηγική Τουριστικής Ανάπτυξης και
- Διοίκηση Φιλοξενίας (Hospitality)

Το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης αποκτάται μετά από κύκλο σπουδών διάρκειας τριών (3) ακαδημαϊκών εξαμήνων. Τα δύο εξάμηνα συνιστούν άμεση εκπαιδευτική παρακολούθηση και το τρίτο περιλαμβάνει τη συγγραφή διπλωματικής εργασίας. Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική και σε περίπτωση που ο φοιτητής υπερβεί το όριο των απουσιών διαγράφεται από το μεταπτυχιακό.

Η εξέταση των μαθημάτων κατά τα δύο πρώτα εξάμηνα γίνεται με γραπτές εξετάσεις ή εργασίες ή συνδυασμό και των δύο. Η επιλογή του τρόπου εξέτασης επαφίεται στην κρίση του διδάσκοντα.

Το τρίτο εξάμηνο αφιερώνεται στην εκπόνηση διπλωματικής εργασίας. Τα θέματα των διπλωματικών εργασιών προτείνονται είτε από τον φοιτητή σε συνεννόηση με τον επιβλέποντα καθηγητή είτε από τους διδάσκοντες ως την αρχή του τρίτου εξαμήνου. Η υποβολή της Διπλωματικής Εργασίας πραγματοποιείται στο τέλος του ιδίου ή του επόμενου εξαμήνου²⁸.

Οι φοιτητές που επιλέγονται σε αυτό το Μεταπτυχιακό επιβαρύνονται με την καταβολή διδάκτρων ύψους τεσσάρων χιλιάδων ευρώ (4000€) ενώ δίνονται υποτροφίες στους φοιτητές με την υψηλότερη επίδοση.

Επίσης οι φοιτητές που συγκεντρώνουν τα αναγκαία προσόντα μπορούν να διεκδικήσουν υποτροφίες από Εθνικά και Ευρωπαϊκά ιδρύματα π.χ. το Ίδρυμα

²⁷ <http://www.astean.edu.gr/grDepartments.html>

²⁸ <http://tourism-pms.aegean.gr/default.asp?pid=24>

Κρατικών Υποτροφιών²⁹, το European Science Foundation³⁰, το NATO ή και από ιδιωτικούς φορείς όπως από τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού³¹, το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας³², ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και οργανώσεις ξενοδόχων, κληροδοτήματα, ημιδημόσιους φορείς και την τοπική αυτοδιοίκηση.

3.8.2 Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς λειτουργεί το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων «Management Τουρισμού». Διαρκεί τρία (3) εξάμηνα για φοιτητές πλήρους φοίτησης και απαιτεί την καταβολή διδάκτρων. Οι σκοποί του προγράμματος είναι:

Η προαγωγή των γνώσεων στη Διοίκηση Επιχειρήσεων [συνδυασμένη με πρόσθετη γνώση του ευρύτερου τουριστικού τομέα (hospitality, travel and leisure industries)].

Η δημιουργία υψηλού επιπέδου επιχειρηματικών στελεχών με σύγχρονες διοικητικές ή επαγγελματικές γνώσεις.

Η προαγωγή της έρευνας (οικονομική – επιχειρηματική, κοινωνική, περιβαλλοντική και πολιτισμική) για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων (και ιδιαίτερα των τουριστικών) σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Το πρόγραμμα έχει διαμορφωθεί τόσο από τις γενικές προδιαγραφές των αντίστοιχων προγραμμάτων ελληνικών και ξένων Α.Ε.Ι. όσο και από την ανάγκη το περιεχόμενο και η έμφαση στο πρόγραμμα να αντιστοιχούν στα χαρακτηριστικά των ελληνικών, κυρίως, επιχειρήσεων (με έμφαση στον ευρύτερο τομέα των τουριστικών υπηρεσιών).

Τα μαθήματα διδάσκονται κατά κανόνα στην ελληνική γλώσσα από αγγλική κυρίως βιβλιογραφία και τα δίδακτρα ανά εξάμηνο ανέρχονται στο ποσό των δύομισι χιλιάδων ευρώ (2.500€). Προ της ενάρξεως του προγράμματος, δίδονται ταχύρυθμα μαθήματα υποδομής όπως π.χ. Λογιστική, Στατιστική³³.

3.8.3 Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Το διετές πρόγραμμα «Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων» ξεκίνησε τη λειτουργία του το ακαδημαϊκό έτος 2000-2001 με το σύστημα της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης, προσφέροντας 4 Θεματικές Ενότητες. Σκοπός του προγράμματος είναι η παροχή εξειδικευμένων γνώσεων στη Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων. Το ακαδημαϊκό έτος για το Μεταπτυχιακό

²⁹ www.iky.gr

³⁰ <http://www.esf.org/>

³¹ www.gnto.gr

³² <http://www.grhotels.gr/>

³³ http://www.unipi.gr/akad_tmhm/org_dioik_epix/metapt/pms/enimerotiko_fulladio.pdf

Πρόγραμμα Σπουδών αρχίζει τον Οκτώβριο και τελειώνει τον Ιούλιο του επόμενου έτους. Έχει διάρκεια 32 εβδομάδων μελέτης και ακολουθούν τελικές γραπτές εξετάσεις, διάρκειας τριεσήμισι ωρών.

Κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους, και σε κάθε Θεματική Ενότητα, απαιτούνται πέντε (5) τετράωρες συναντήσεις με τον εκάστοτε Καθηγητή – Σύμβουλο, οι λεγόμενες Ομαδικές Συμβουλευτικές Συναντήσεις. Σκοπός των συναντήσεων αυτών είναι κυρίως η επεξεργασία και ανάπτυξη όλης της προβλεπόμενης μελέτης που θα ακολουθήσει στο ακαδημαϊκό έτος.

Για την απόκτηση του πτυχίου, οι φοιτητές θα πρέπει να παρακολουθήσουν επιτυχώς και τις τέσσερις (4) Θεματικές Ενότητες και να εκπονήσουν μια Διπλωματική Εργασία.

Τα δίδακτρα καταβάλλονται για κάθε Θεματική Ενότητα ξεχωριστά και αντιστοιχούν στο ποσό των οκτακόσιων πενήντα ευρώ (850€).

3.9 Κινητικότητα σπουδαστών Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδος

3.9.1 Ο θεσμός της Πρακτικής Άσκησης Σπουδαστών των ΤΕΙ

Σύμφωνα με το άρθρο 24 του ιδρυτικού Νόμου 1404/83 και το Π.Δ. 174/85, οι τελειόφοιτοι σπουδαστές των ΤΕΙ πραγματοποιούν υποχρεωτικά εξάμηνη πρακτική άσκηση (ΠΑ) σε φορείς απασχόλησης του ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο γνωστικό αντικείμενο της εξειδίκευσής τους. Η ΠΑ θεωρείται μάθημα του 8ου εξαμήνου, αποτελεί δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα του προγράμματος σπουδών των Τμημάτων ΤΕΙ, δεν βαθμολογείται μεν, αλλά αντιστοιχεί σε ένα σημαντικό αριθμό μονάδων διδακτικού φόρτου.

Στη διάρκεια της ΠΑ, ο σπουδαστής/στρια ασφαλίζεται υποχρεωτικά από το ΙΚΑ, μόνο κατά του επαγγελματικού κινδύνου, δηλαδή σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος, του παρέχεται η δέουσα ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, καθώς και επίδομα ατυχήματος.

Οφέλη ασκούμενου Σπουδαστή/στριας

Με τον θεσμό της ΠΑ επιτυγχάνεται η πρώτη επαφή, του τελειόφοιτου σπουδαστή/στριας, με το επάγγελμα του. Ενσωματώνεται στο περιβάλλον εργασίας, μιας καλά οργανωμένης επιχείρησης, η οποία δραστηριοποιείται στο ευρύτερο γνωστικό αντικείμενο της εξειδίκευσής του, συμμετέχοντας ενεργά στην παραγωγική διαδικασία.

Αποζημίωση και Ασφάλιση Σπουδαστών

Η προβλεπόμενη μηνιαία αποζημίωση του ασκούμενου Σπουδαστή για το διάστημα της Πρακτικής του Άσκησης σε ιδιωτικό φορέα απασχόλησης καθορίζεται με την κοινή Υ.Α. Ε5/1797/20-3-1986 «σε ποσοστό 80% επί του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη, που ισχύει κάθε φορά, με βάση την Εθνική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας», ήτοι με τα σημερινά δεδομένα α) $25 \times 22,83 \times 80\% = 456,60\text{€}$ (για σπουδαστές κάτω των 25 ετών) ή β) $25 \times 26,18 \times 80\% = 523,60\text{€}$ (για σπουδαστές άνω των 25 ετών) και καταβάλλεται από την επιχείρηση σε μηνιαία βάση.

Ο ιδιωτικός φορέας απασχόλησης οφείλει, σύμφωνα με την κοινή απόφαση Ε5/1303/3-3-86 των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΦΕΚ. Β, 168/86), να ασφαλίζει στο Ι.Κ.Α. τον ασκούμενο Σπουδαστή, κατά το χρόνο της πρακτικής του άσκησης, έναντι επαγγελματικού κινδύνου. Σύμφωνα με την παραπάνω κοινή απόφαση, το κόστος της ασφάλισης με τα σημερινά δεδομένα ανέρχεται στα 10,11€ μηνιαίως και βαρύνει αποκλειστικά εξ ολοκλήρου τις υπηρεσίες απασχόλησης.

Επιχορήγηση Πρακτικής Άσκησης

Α) Επιχορήγηση της επιχείρησης μέσω ΟΑΕΔ

Οι επιχειρήσεις του Ιδιωτικού τομέα που προσφέρουν θέσεις πρακτικής άσκησης σε σπουδαστές Τ.Ε.Ι. επιχορηγούνται, σύμφωνα με την Υ.Α. Ε5/4825/ (Φεκ. 453/16-7-1986, τ. Β'), από τον ΟΑΕΔ «σε ποσοστό 50% επί της καταβαλλόμενης κάθε φορά αποζημίωσης». Σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται, η επιχείρηση καταβάλει στον Σπουδαστή στο τέλος κάθε μήνα την προβλεπόμενη αποζημίωση του και μετά το πέρας της Πρακτικής Άσκησης επιχορηγείται από τον ΟΑΕΔ. Με τα σημερινά δεδομένα η επιχορήγηση ανέρχεται είτε στο ποσό των 1369,80€ είτε στο ποσό των 1.570,80€

Β) Επιχορήγηση μέσω του σπουδαστή μέσω της Πράξης «ΠΑ ΤΕΙ»

Στην περίπτωση αυτή η μηνιαία αποζημίωση στον ασκούμενο καταβάλλεται ως εξής:

α) Το ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδος, μέσω της Επιτροπής Ερευνών του, με χρηματοδότηση από την Πράξη «Πρακτική Άσκηση ΤΕΙ» του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδος, η οποία υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους, αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει το ποσό των 340,00€ μηνιαίως και
β) η επιχείρηση αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει στον/στην ασκούμενο/νη Σπουδαστή/στρια, είτε το ποσό των 116,60 € μηνιαίως όταν πρόκειται για σπουδαστή/στρια κάτω των 25 ετών είτε το ποσό των 183,60€ μηνιαίως όταν πρόκειται για άνω των 25 ετών.

Σε κάθε περίπτωση μπορεί να ληφθεί μόνο μια από τις δύο επιχορηγήσεις, ήτοι, είτε της επιχορήγησης της επιχείρησης μέσω ΟΑΕΔ, είτε του σπουδαστή μέσω της πράξης «ΠΑ ΤΕΙ».

Στην περίπτωση επιχορήγησης μέσω ΕΣΠΑ, ο φορέας απασχόλησης δεν υποχρεούται ν' αναγγείλει τη θέση ΠΑ στον ΟΑΕΔ.

3.9.2 Πρόγραμμα Socrates Erasmus³⁴

Το SOCRATES είναι το πρόγραμμα δράσης της ευρωπαϊκής κοινότητας στον τομέα της εκπαίδευσης. Το ERASMUS είναι το κομμάτι του SOCRATES που αφορά την ανώτατη εκπαίδευση. Το ERASMUS είναι ένα πρόγραμμα που ιδρύθηκε από την Ε.Ε. και περιλαμβάνει μια σειρά μέτρων σχεδιασμένα για να υποστηρίξουν τις ευρωπαϊκές δραστηριότητες των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων συμπεριλαμβάνοντας την κινητικότητα και ανταλλαγή των φοιτητών τους και του εκπαιδευτικού προσωπικού. Το πρόγραμμα είναι ανοιχτό στις χώρες μέλη της Ε.Ε., στην Ισλανδία, το Λίχτενσταϊν τη Νορβηγία αλλά και έχει επεκταθεί και στις συνδεδεμένες χώρες της Κεντρικής Ευρώπης (Βουλγαρία, Λετονία, Εσθονία, Λιθουανία, Σλοβενία, Δημοκρατία Τσεχίας, Ουγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία και Μάλτα), καθώς και στην Κύπρο. Η Τουρκία προς το παρόν διαπραγματεύεται την πιθανή μελλοντική της συμμετοχή.

Ποιοι μπορούν να συμμετέχουν στο ERASMUS;

Για να πάρεις μέρος στο πρόγραμμα SOCRATES/ ERASMUS, πρέπει να εκπληρώνεις τους ακόλουθους όρους: Να είσαι φοιτητής, εγγεγραμμένος σε επίσημο πρόγραμμα σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης που στοχεύει σε απόκτηση τίτλου (πτυχίο, μεταπτυχιακό, μέχρι και διδακτορικό) σε μια από τις συμμετέχουσες στο πρόγραμμα χώρες. Να είσαι πολίτης μιας από τις εμπλεκόμενες χώρες (ή είναι αναγνωρισμένο επίσημα ότι είσαι πρόσφυγας ή άπατρις ή μόνιμος κάτοικος σε μια από αυτές τις χώρες). Να έχεις συμπληρώσει τουλάχιστον το πρώτο έτος των σπουδών σου.

Υπάρχει κάποιο χρηματικό επίδομα για το ERASMUS;

Ναι. Το πρόγραμμα παρέχει οικονομική βοήθεια σε πολλές χιλιάδες φοιτητών. Αυτά τα επιδόματα έχουν σκοπό να συνεισφέρουν στην κάλυψη κάποιων εξτρά εξόδων που σχετίζονται με τις σπουδές στο εξωτερικό, όπως έξοδα μετακινήσεων, έξοδα για την εκμάθηση της γλώσσας, γενικά, μεγαλύτερα έξοδα που σχετίζονται με το υψηλότερο κόστος ζωής της χώρας υποδοχής. Το επίδομα που παρέχει το πρόγραμμα SOCRATES/ERASMUS εφόσον εγκριθεί αφορά όλη την περίοδο σπουδών στο εξωτερικό (από τρεις μήνες ως μια ακαδημαϊκή χρονιά).

³⁴ www.mycampus.gr/my_sos/programmata_antallagis_foititon/programmata_antallagis_foititon.html

3.9.3 Τ.Ε.Ι. Πάτρας και πρόγραμμα Socrates Erasmus

Το ΤΕΙ της Δυτικής Ελλάδος στα πλαίσια της Αποστολής του και μέσω του προγράμματος ERASMUS που εντάσσεται στο γενικότερο Πρόγραμμα Lifelong Learning ή Δια Βίου Μάθηση σε συνεργασία με το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), προσφέρει στους Σπουδαστές του ευκαιρίες για:

1. Να συνεχίσουν, εφόσον το επιθυμούν, τις σπουδές τους σε ένα ξένο Πανεπιστήμιο ακόμα και εωσότου λάβουν από αυτό Πτυχίο.
2. Να αποκτήσουν προσόντα, εμπειρίες και σύγχρονες γνώσεις σε άλλα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια
3. Μια σταδιοδρομία υψηλών προδιαγραφών και με Ευρωπαϊκό μέλλον,
4. Να διευρύνουν τους ορίζοντες στη Ζωή τους

Τα συνεργαζόμενα με το ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδος Πανεπιστήμια, είναι διαθέσιμα στο γραφείο Δημοσίων Σχέσεων, στην ιστοσελίδα του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδος (www.teipat.gr).

Διαδικασίες ολοκλήρωσης της κινητικότητας Erasmus.

Οι ενδιαφερόμενοι σπουδαστές:

1. Επισκέπτονται το Γραφείο Erasmus στο Τμήμα Διεθνών και Δημοσίων Σχέσεων του ΤΕΙ καθώς και τον ορισμένο από τα Τμήματα Καθηγητή – Ακαδημαϊκό Υπεύθυνο του Erasmus, για πληροφορίες σχετικά με τις διαθέσιμες θέσεις κινητικότητας (Υποτροφίες) σε συνεργαζόμενα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
2. Έρχονται σε επαφή με τον Υπεύθυνο του Τμήματός τους για την επιλογή του Πανεπιστημίου υποδοχής και την επιλογή μαθημάτων που θα παρακολουθήσουν εκεί, αλλά και για την σύνταξη του Learning Agreement, (Συμφωνητικό Μάθησης) που είναι μια τριμερής συμφωνία μεταξύ του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδος, του Πανεπιστημίου υποδοχής και του Σπουδαστή, για το είδος και την διάρκεια των σπουδών του στο εξωτερικό. Αντίστοιχη είναι και η διαδικασία για την Πρακτική Άσκηση.
3. Σε συνεργασία με το Γραφείο Erasmus του ΤΕΙ αφ' ενός, απ' όπου προμηθεύονται τα σχετικά έντυπα (αιτήσεις κλπ) και καθοδηγούνται για την συμπλήρωσή τους, και αφ' ετέρου με τον Υπεύθυνο του Τμήματός τους, για το Πρόγραμμα Erasmus, ολοκληρώνουν τις διαδικασίες επικοινωνίας με το Πανεπιστήμιο υποδοχής και εφοδιάζονται με τα απαραίτητα έγγραφα για την μετάβασή τους.

4. Προμηθεύονται από τον Ασφαλιστικό τους φορέα (συνήθως φορέα των γονέων τους) το ειδικό έντυπο E128 το οποίο είναι απαραίτητο για την ιατρική περίθαλψη στις χώρες της Ε.Ε.

5. Περισσότερες πληροφορίες ο Σπουδαστής μπορεί να ζητήσει από την ομάδα Συντονισμού του Προγράμματος στο Γραφείο Erasmus στο Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων.

3.9.4 Το πρόγραμμα για ανταλλαγή φοιτητών για πρακτική άσκηση της AIESEC

Το Πρόγραμμα Διεθνούς Πρακτικής Άσκησης της AIESEC δίνει τη δυνατότητα σε Έλληνες φοιτητές, προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς, να εργαστούν και να ζήσουν σε μία από τις 107 χώρες του δικτύου της από 2 μήνες έως 18 μήνες. Στόχος του Προγράμματος, είναι οι φοιτητές να αποκτήσουν εργασιακή εμπειρία στο εξωτερικό καθώς και να γνωρίσουν ανθρώπους και τον τρόπο ζωής τους.

Τι είναι η AIESEC;

Η AIESEC είναι ο 3ος μεγαλύτερος εθελοντικός οργανισμός παγκοσμίως που διοικείται αποκλειστικά από φοιτητές και πραγματοποιεί το Πρόγραμμα Διεθνούς Πρακτικής Άσκησης (ΠΔΠΑ) από το 1948. Το δίκτυό της περιλαμβάνει 107 χώρες και 1700 πανεπιστήμια σ' όλο τον κόσμο. Στην Ελλάδα, υπάρχει σε 7 Πανεπιστήμια: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πανεπιστήμιο Αιγαίου και Πανεπιστήμιο Πάτρας.

Κεφάλαιο 4^ο: Μελέτη περίπτωσης, Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων, Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας.

Η ταυτότητα της έρευνας περιλαμβάνει δεδομένα που παρελήφθησαν από τη γραμματεία της Σχολής Τουριστικών Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι. Πάτρας, τα οποία αναφέρονται σε 251 άτομα, άνδρες και γυναίκες, ανώνυμα και τα οποία έχουν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις απέναντι στη Σχολή, εκκρεμεί μόνο οι ορκωμοσία.

Τα δεδομένα αυτά αναφέρονται στην περίοδο από την 1^η Οκτωβρίου 2009 έως την 30^η Ιουνίου 2013.

Όλα αυτά τα δεδομένα επεξεργάστηκαν με τη βοήθεια του Microsoft Excel, βρίσκοντας μέσες τιμές και κατασκευάζοντας διαγράμματα.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	
Τύπος έρευνας	Γραπτή – Ηλεκτρονική. Παραλαβή ανώνυμων δεδομένων από τη γραμματεία της σχολής.
Σκοπός Έρευνας	Σκοπός της έρευνας, είναι να αναλύσουμε στατιστικά την φοίτηση του τουριστικού τμήματος του ΤΕΙ Πάτρας.
Ιδιαίτερα Χαρακτηριστικά Δείγματος	Σπουδαστές (άνδρες – γυναίκες) πτυχιούχοι.
Δεδομένα	Επιλέχθηκαν όλοι οι σπουδαστές του τμήματος που είχαν ολοκληρώσει όλες τις υποχρεώσεις προς το τμήμα και εκκρεμούσε η ορκωμοσία για την περίοδο 01/10/2009 – 30/06/2013
Μέγεθος δείγματος	Το μέγεθος του δείγματος είναι διακόσια πενήντα ένα (251) άτομα (άνδρες – γυναίκες).

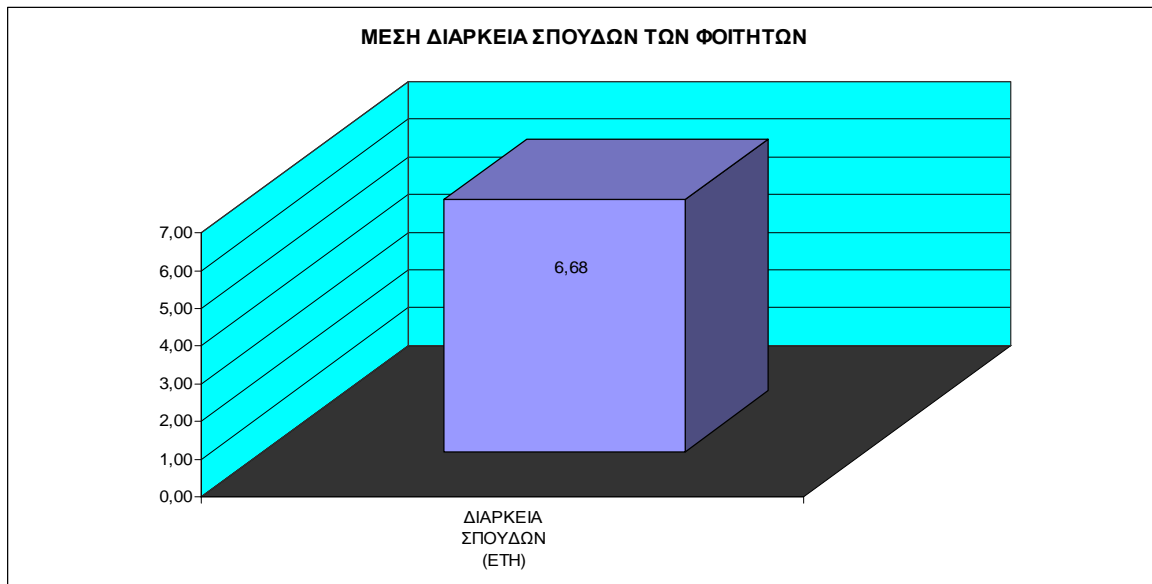
Στο παρόν κεφάλαιο που αποτελείτε από την έρευνα θα διαπιστώσουμε πολλά αρνητικά πράγματα για τη λειτουργία των τουριστικών σπουδών. Το παράξενο και ίσως και εκεί να εντοπίζεται το πρόβλημα είναι ότι οι περισσότεροι απόφοιτοι των τουριστικών σχολών εργάζονται επαγγελματικά στον τουριστικό τομέα. Αυτό φανερώνει την ανάγκη των τουριστικών επαγγελματιών – εργοδοτών για μέτριας ποιότητας υπάλληλων. Γνωρίζοντας τις απαιτήσεις του κλάδου οι σπουδαστές και επόμενοι τουριστικοί υπάλληλοι δεν δίνουν το απαραίτητο ενδιαφέρον στις σπουδές τους γιατί θεωρούν ανώφελο να σταδιοδρομήσουν ως σερβιτόροι κατέχοντας πτυχίο με υψηλό βαθμό.

Ας δούμε παρακάτω αναλυτικά τη στατιστική μελέτη.

* (λόγω ελλিপών στοιχείων δεν ήταν δυνατών η μελέτη των φοιτητών ως προς την κινητικότητά τους.)

Μέση Διάρκεια Σπουδών

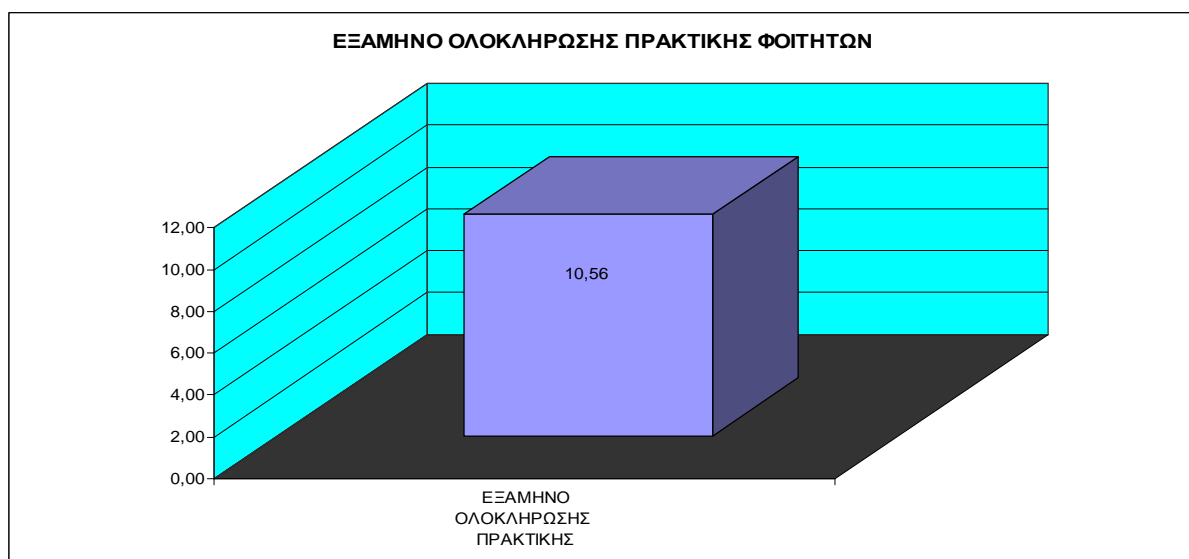
Στο παρακάτω διάγραμμα παρατηρούμε ότι η μέση διάρκεια σπουδών των φοιτητών του Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι. Πάτρας είναι 6,68 έτη. Είναι 2,68 έτη πάνω από την ελάχιστη διάρκεια σπουδών, μιας και τα εξάμηνα του τμήματος είναι συνολικά 8 (4 έτη).

Διάγραμμα 3. Μέση Διάρκεια Σπουδών

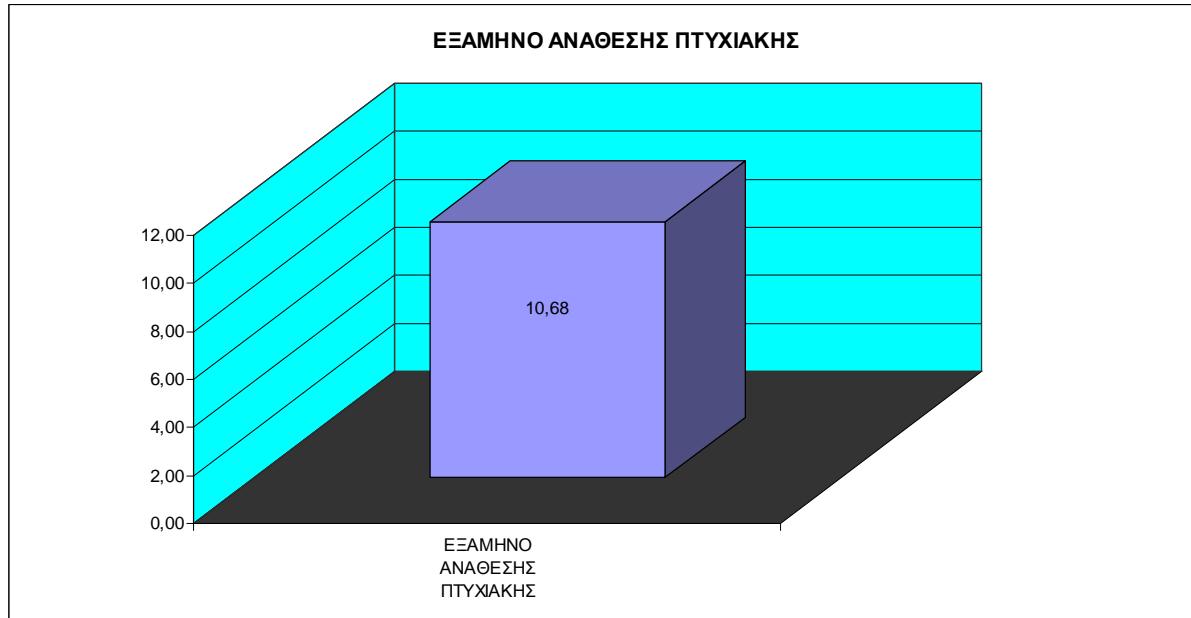
Εξάμηνο Ολοκλήρωσης Πρακτικής

Στο 2^ο διάγραμμα βλέπουμε ότι οι φοιτητές ολοκληρώνουν την πρακτική τους άσκηση όχι στο 8^ο εξάμηνο, που θεωρητικά είναι το εξάμηνο πρακτικής, αλλά κατά μέσο όρο μετά το 10^ο εξάμηνο.

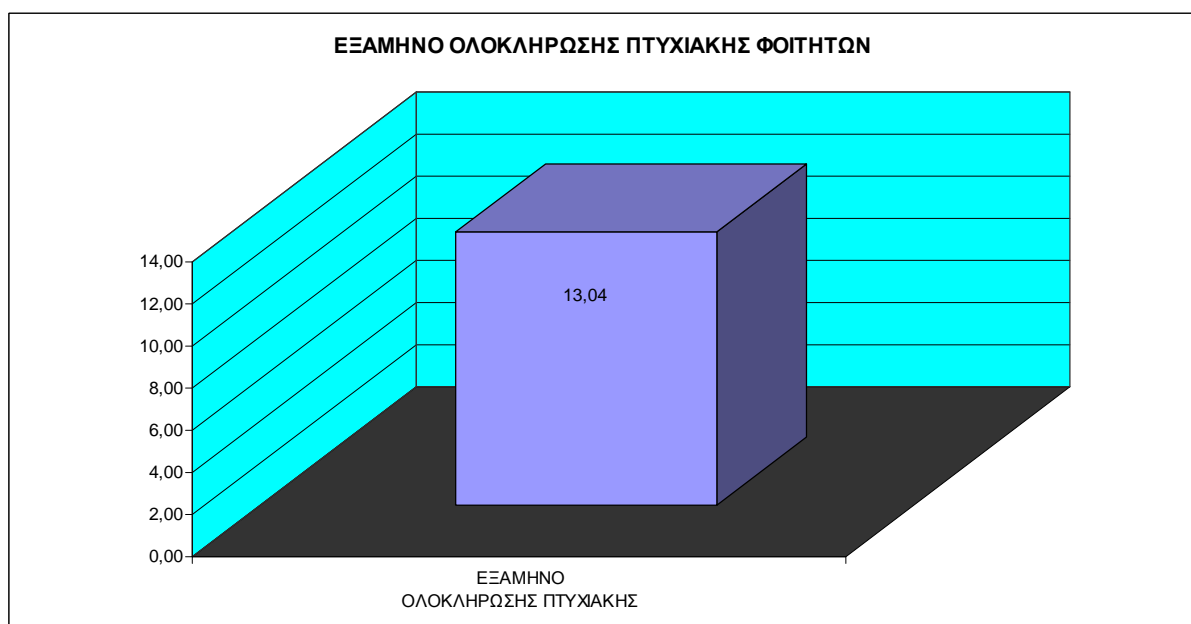
Εξάμηνο ανάθεσης πτυχιακής.

Σε αυτό εδώ το διάγραμμα φαίνεται ότι οι φοιτητές καθυστερούν να αναλάβουν την πτυχιακή τους εργασία, όπως συμβαίνει και με την πρακτική άσκηση.

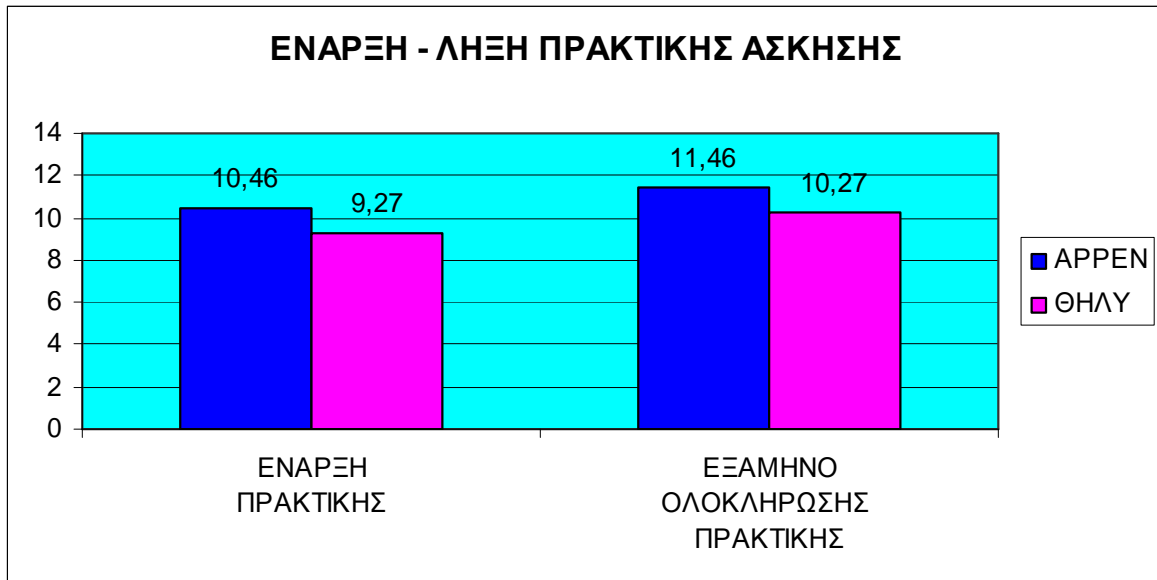
Εξάμηνο ολοκλήρωσης πτυχιακής φοιτητών

Στο 4^ο διάγραμμα η εικόνα για την αποτελεσματικότητα των φοιτητών δεν είναι καθόλου καλή μιας και ολοκληρώνουν την πτυχιακή τους εργασία κατά μέσο όρο 2,5 εξάμηνα από την ημερομηνία ανάθεσης δηλαδή ενάμιση έτος περίπου και 5 εξάμηνα (2,5 έτη) από την θεωρητικά κανονική διάρκεια σπουδών.

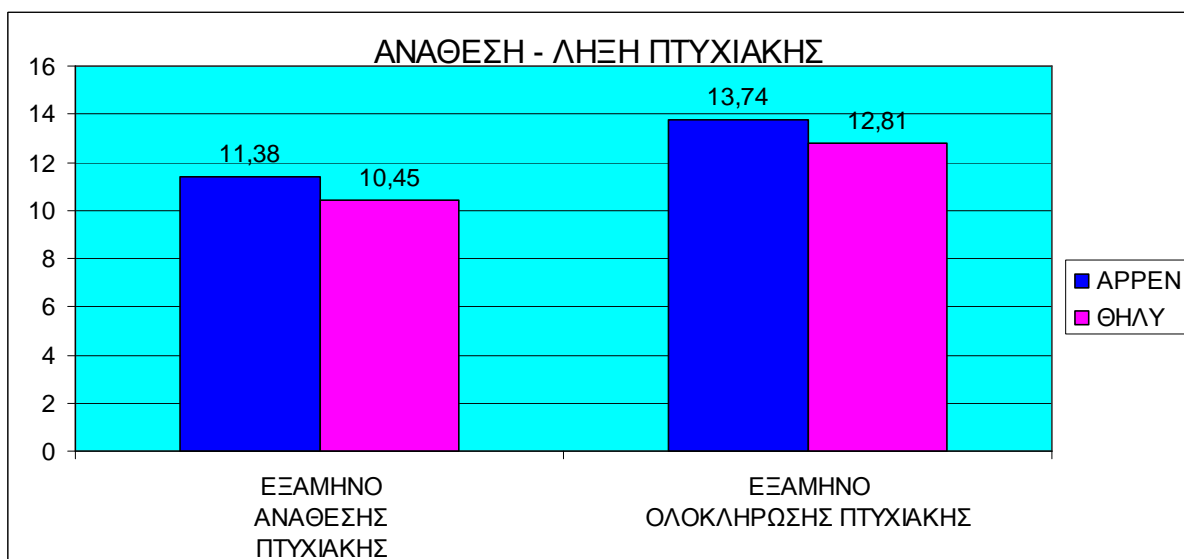
Έναρξη – λήξη πρακτικής άσκησης.

Μέχρι στιγμής μόνο το παραπάνω διάγραμμα φαίνεται ότι έχει την κανονική ροή χρονοδιαγράμματος. Έχει διάρκεια μόνο ένα εξάμηνο, όπως λέει και ο κανονισμός.

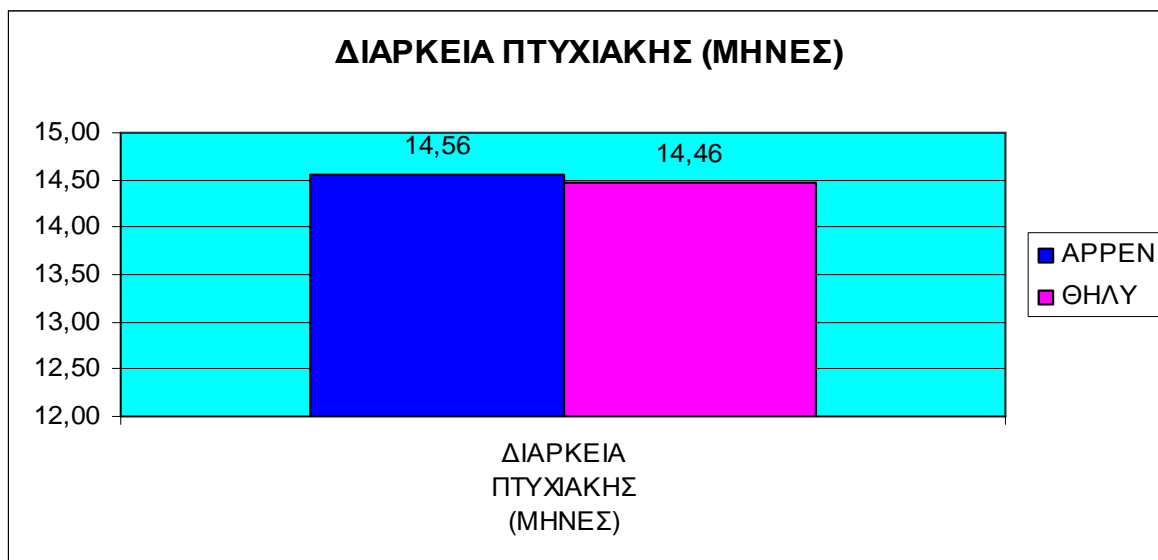
Ανάθεση – λήξη πτυχιακής εργασίας.

Στο 6^ο διάγραμμα συγκρίνουμε τους άνδρες με τις γυναίκες όσον αφορά την πτυχιακή τους εργασία. Παρατηρούμε ότι οι γυναίκες κατά μέσο όρο αναλαμβάνουν νωρίτερα την πτυχιακή τους εργασία αλλά ο χρόνος ολοκλήρωσης είναι ίδιος με αυτόν των ανδρών, περίπου στα 2,5 εξάμηνα.

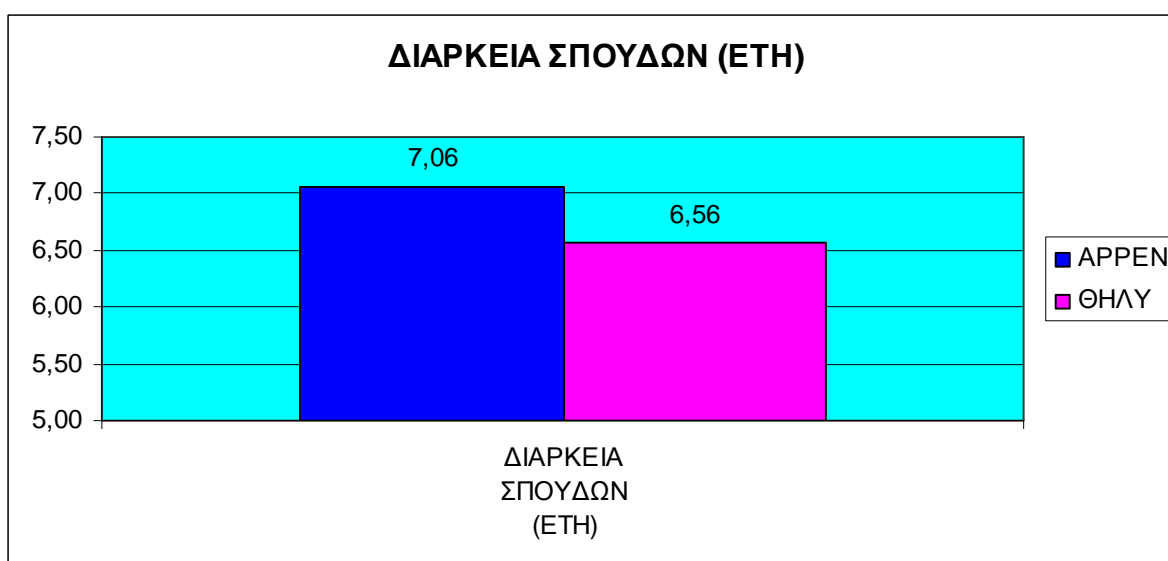
Διάρκεια πτυχιακής σε μήνες.

Στο παρακάτω διάγραμμα φαίνεται αυτό στο οποίο αναφερθήκαμε και στο 6^ο ότι η διάρκεια ολοκλήρωσης της πτυχιακής είναι σχεδόν ίδια για άνδρες και γυναίκες αλλά αυτό δεν είναι κάτι θετικό μιας και για μια εργασία μεσολαβούν πάνω από 14 μήνες ενώ θα έπρεπε να ολοκληρωθεί μέσα σε ένα εξάμηνο.

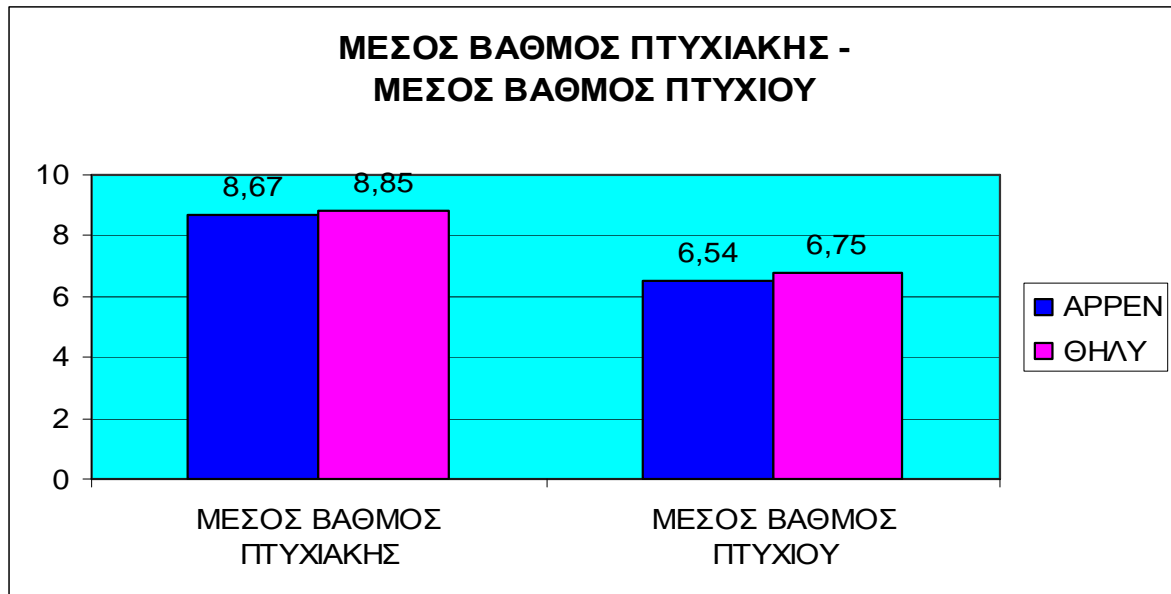
Διάρκεια σπουδών σε έτη.

Δυστυχώς στο παρακάτω διάγραμμα παρατηρούμε ότι για τους άνδρες χρειάζονται σχεδόν τα διπλάσια χρόνια από το ελάχιστο για να ολοκληρώσουν τη σχολή, για τις γυναίκες τα πράγματα είναι ελάχιστα καλύτερα. Αν θα ήταν πιο συνεπής στις υποχρεώσεις τους θα μπορούσαν αν όχι να πάρουν ένα δεύτερο πτυχίο να ολοκληρώσουν ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα.

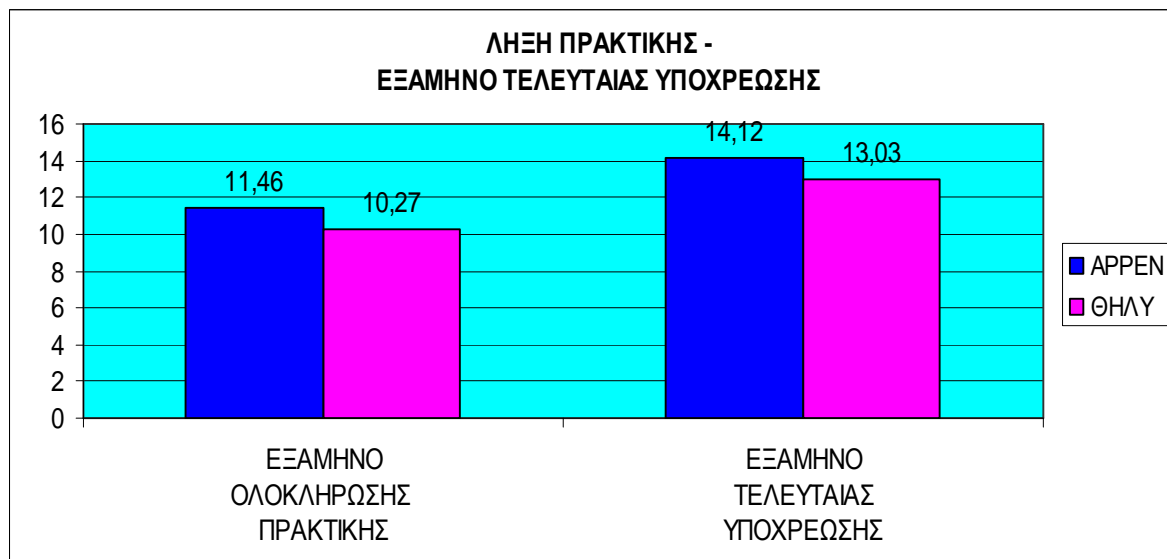
Μέσος βαθμός πτυχιακής και πτυχίου.

Και σε αυτό το διάγραμμα οι γυναίκες έχουν καλύτερα αποτελέσματα από τους άνδρες. Έχουν καλύτερο βαθμό στη πτυχιακή τους και καλύτερο βαθμό πτυχίου, αν και ο μέσος όρος του βαθμού πτυχίου είναι χαμηλός και για τους δύο.

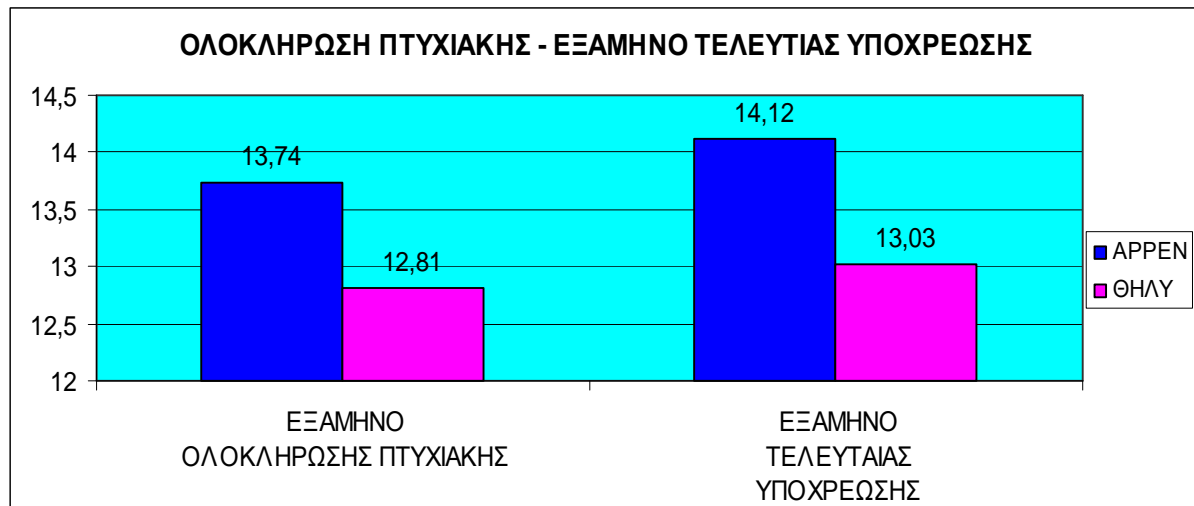
Λήξη πρακτικής και εξάμηνο τελευταίας υποχρέωσης

Διαβάζοντας τον τίτλο του διαγράμματος θα περίμενε κανείς να δει ίδιες στήλες αλλά δυστυχώς κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Ακόμα και όταν έχει λήξει η πρακτική άσκηση μεσολαβούν περίπου 3 εξάμηνα εωσότου ορκιστούν και πάρουν το πτυχίο τους.

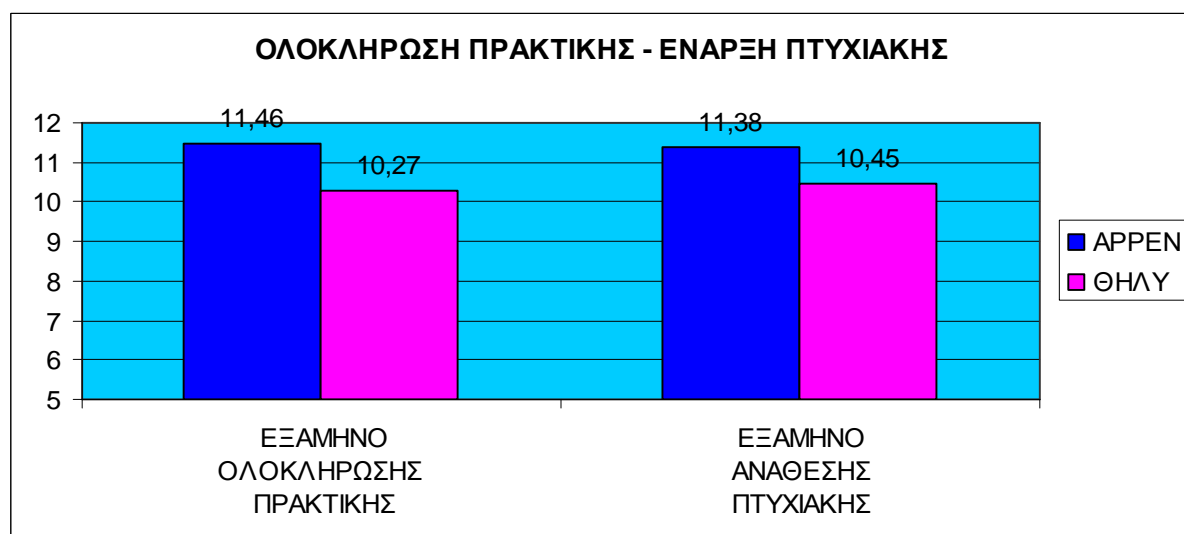
Ολοκλήρωση πτυχιακής και εξάμηνο τελευταίας υποχρέωσης.

Συγκριτικά με το προηγούμενο διάγραμμα σε αυτό εδώ παρατηρούμε ότι μετά την ολοκλήρωση της πτυχιακής αμέσως μετά ακολουθεί η ορκωμοσία. Άρα και η πτυχιακή είναι ένας λόγος που επιμηκύνετε η διάρκεια σπουδών των φοιτητών.

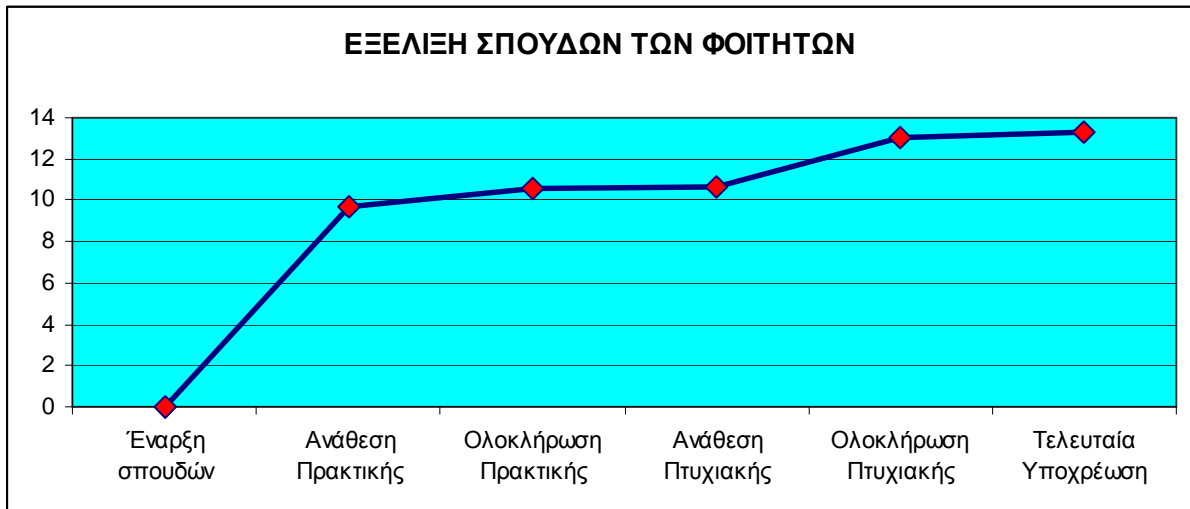
Ολοκλήρωση πρακτικής και έναρξη πτυχιακής.

Στο παρακάτω διάγραμμα βλέπουμε το εξής «παράδοξο» το οποίο μας δείχνει ότι οι άνδρες λίγο πριν τελειώσει η πρακτική τους έχουν ήδη αναλάβει την πτυχιακή τους ενώ βλέπουμε ότι οι γυναίκες κάνουν ένα μικρό διάλλειμα.

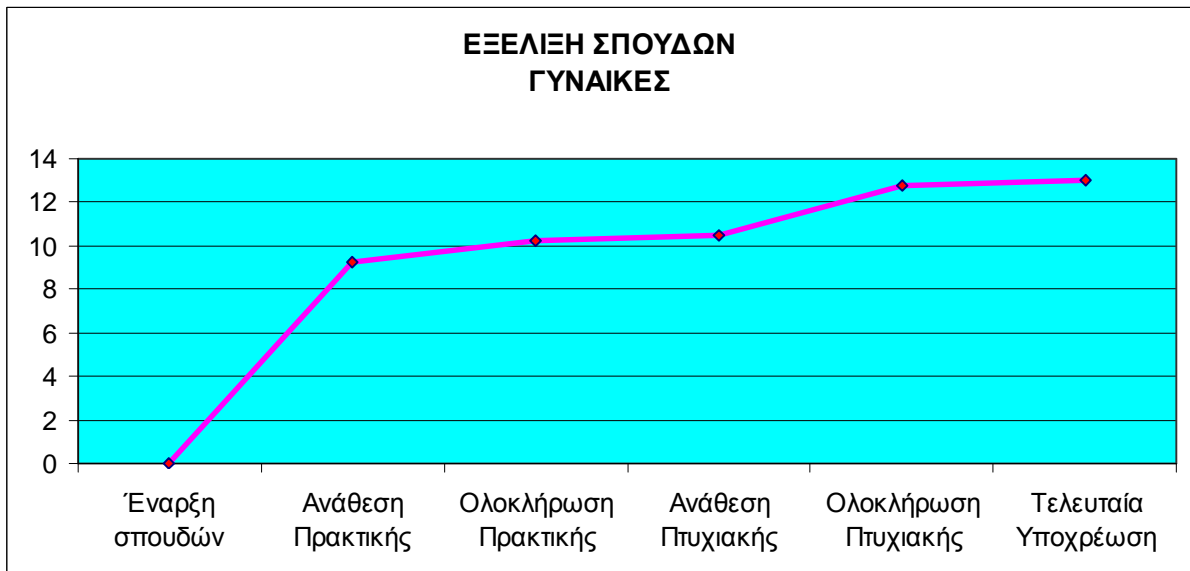

Εξέλιξη σπουδών των φοιτητών.

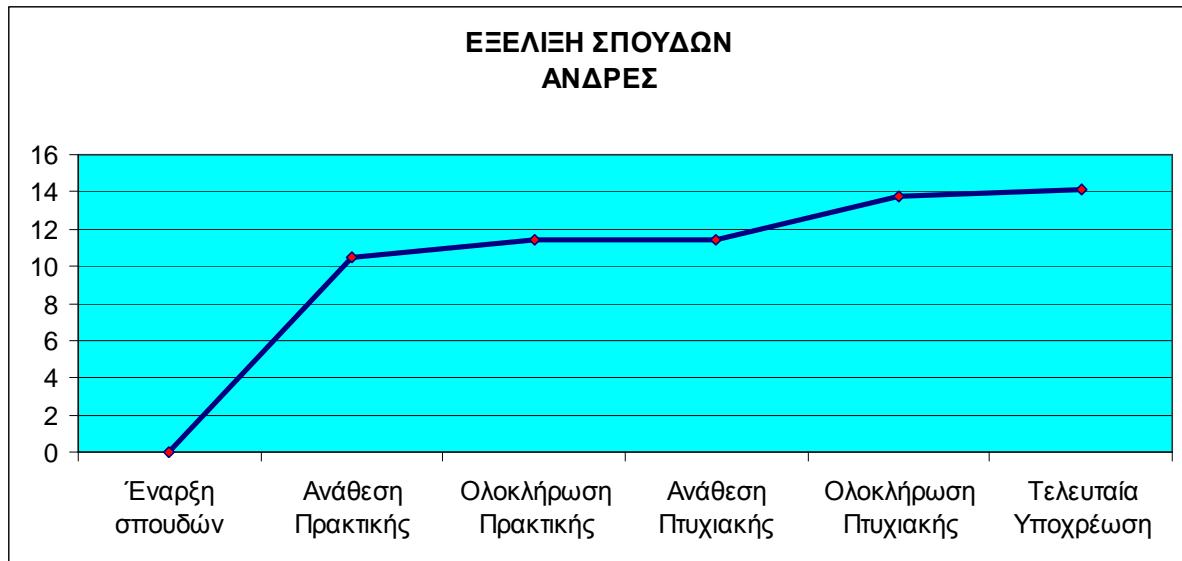
Η εικόνα μιλάει από μόνη της, περίπου 14 εξάμηνα για την ολοκλήρωση της σχολής. 7 ολόκληρα χρόνια για την ολοκλήρωση μιας σχολής, όπου είναι γνωστό ότι το αντικείμενο σπουδών δεν δικαιολογεί όλα αυτά τα έτη. Σίγουρα πρέπει να γίνουν αλλαγές ως προς τη λειτουργία της σχολής. Αυτό σημαίνει πιο αυστηρούς όρους στη λειτουργία όπως επίσης περισσότερη και καλύτερη δουλειά από το εκπαιδευτικό προσωπικό.

Εξέλιξη σπουδών γυναίκες.

Εξέλιξη σπουδών άνδρες

Παρατηρώντας τα παραπάνω διαγράμματα, βλέπουμε ότι η εξέλιξη σπουδών των γυναικών είναι λίγο καλύτερη από την αντίστοιχη των ανδρών. Οι γυναίκες ολοκληρώνουν τις υποχρεώσεις τους ένα εξάμηνο νωρίτερα από τους άνδρες.

Στοιχειώδη στατιστικά μέτρα (Περιγραφική Στατιστική)

Στατιστικό Μέγεθος	Εξάμηνο Έναρξης Πρακτικής	Εξάμηνο Ολοκλήρωσης Πρακτικής	Εξάμηνο Ανάθεσης Πτυχιακής	Εξάμηνο Ολοκλήρωσης Πτυχιακής	Βαθμός Πτυχιακής	Διάρκεια Σπουδών	Εξάμηνο Τελευταίας Υποχρέωσης
Αριθμητικός Μέσος	9,68	10,56	10,68	13,04	8,80	6,68	13,29
Διάμεσος	10,00	10,00	11,00	13,00	9,00	6,58	13,00
Επικρατούσα Τιμή	10,00	10,00	11,00	13,00	9,00	5,58	13,00
Ελάχιστη Τιμή	4,00	6,00	5,00	8,00	5,00	4,01	8,00
Μέγιστη Τιμή	16,00	19,00	17,00	20,00	10,00	10,28	21,00
Εύρος	12,00	13,00	12,00	12,00	5,00	6,27	13,00
Τυπική απόκλιση	2,53	2,18	2,53	2,72	0,79	1,43	2,87

✓ Η κατασκευή των διαγραμμάτων έγινε με τη βοήθεια του Microsoft Excel

Επίλογος - Συμπεράσματα

Η έρευνα ανέδειξε προβλήματα που με την πρώτη ματιά δεν είναι εμφανή σε μια Σχολή Τουριστικών Επιχειρήσεων. Δυστυχώς η προσπάθεια που καταβάλλεται από το μεγαλύτερο μέρος των σπουδαστών δεν είναι τόσο μεγάλη όπως θα έπρεπε για τις σπουδές τους.

Ασχέτως αν ήταν ή όχι πρώτη τους επιλογή να φοιτήσουν στον ξενοδοχειακό τομέα θα πρέπει να δείξουν περισσότερη αφοσίωση στις σπουδές μιας και για πολλούς θα είναι η μελλοντική τους ασχολία. Αντιμετωπίζοντας με αυτό τον τρόπο τις σπουδές κατανοούμε ότι η ποιότητα των μελλοντικών υπαλλήλων του τουριστικού κλάδου της χώρας δεν θα είναι αυτή που ο κλάδος έχει ανάγκη και οι παρερχόμενες υπηρεσίες δεν θα είναι αυτές που οι επισκέπτες προσδοκούν.

Γνωρίζοντας όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, και αναφέρομαι στην πολιτική ηγεσία, τους επαγγελματίες του τουρισμού, τους εκπαιδευτές των τουριστικών σχολών, πως ο τουρισμός είναι η βαριά βιομηχανία της χώρας μας, και ίσως και η λύση για έξοδο από την οικονομική κρίση θα πρέπει να παρθούν πολλά και σημαντικά μέτρα για τη βελτίωση της τουριστικής εκπαίδευσης.

Η χρονική περίοδο που διανύουμε είναι ευκαιρία για τον τουρισμό της χώρας μας να πάρει τα πάνω του μια και οι συνθήκες ευνοούν την αύξηση του εισερχομένου τουρισμού λόγω χαμηλών τιμών και αναταράξεων στη γύρω περιοχή και την αστάθεια των ανταγωνιστών μας.

Αλλά δεν αρκούν μόνο οι παραπάνω λόγοι. Οι τουρίστες θα έρθουν και είναι χρέος μας να ξαναέρθουν. Για να το πετύχουμε αυτό θα χρειαστεί να προσφέρουμε ένα υψηλό επίπεδο υπηρεσιών και μόνο έχοντας το σωστά εκπαιδευμένο προσωπικό θα τα καταφέρουμε.

Οι πολιτικοί πρέπει να βάλουν στόχους, οι ξενοδόχοι – οι επαγγελματίες του τουρισμού πρέπει να γίνουν ανταγωνιστικοί, οι εκπαιδευτές να συντονιστούν με την αγορά εργασίας για να προωθήσουν ικανά στελέχη και οι εκπαιδευόμενοι να έχουν μεγαλύτερη θέληση για μάθηση και να είναι απαιτητικοί για ένα καλύτερο μέλλον για αυτούς και τη χώρα τους.

Λόγω ελλειπών στοιχείων δεν ήταν δυνατών η μελέτη των φοιτητών ως προς την κινητικότητά τους.

Βιβλιογραφία – Πηγές

- Εξαρχος Γ. – Σ. Καραγιάννης (2004). «Αγροτουρισμός: Μοχλός για την ανάπτυξη της υπαίθρου». Έκδοση: Κέντρο Τεχνολογικής Ερευνας Κρήτης. Θεσσαλονίκη.
- Βαρβαρέσος Στέλιος, 1998, «Τουρισμός», Εκδόσεις: Προπομπός.
- Βλάμη Αιμιλία, 2005, «Η Χρηματοδότηση και Γεωγραφική Ανάπτυξη του Ελληνικού Τουρισμού: Η περίπτωση της Ελληνικής Ξενοδοχίας 1950 – 2005»
- Ηγουμενάκης, Νίκος Γ., 1999, «Τουριστικό μάρκετινγκ», Εκδόσεις: Interbooks
- Κολτσιδόπουλος Γεώργιος Δημ., 2001, «Τουρισμός», Εκδόσεις: Έλλην
- Τσόκα Ιωάννα, 2008, ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ «Στρατηγική και Ιατρικός Τουρισμός: η περίπτωση της Ελλάδας»
- Λούκης Α. Αθανασίου, 2004, «Τουριστική εκπαίδευση και κατάρτιση», Αθήνα : Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων.
- Νίκα Γιάννα, Παπαδογιωργάκη Πελαγία, 2012, ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, «Η οργάνωση της τριτοβάθμιας τουριστικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα: Αξιολόγηση και προτάσεις για την αναβάθμισή της»
- Jafari, J. and Ritchie. J.R.B., 1981, «Towards a framework for tourism education: problems and prospects»
- Gartner, William C. 2001. “Issues of Sustainable Development in a Developing Country Context”, in Tourism in the Age of Globalisation, edited by Salah Wahab and Chris Cooper. London:Routledge.
- Hunzinger W. & Krapf K. (1942), “Grundriß der Allgemeinen Fremdenverkehrslehre“, Zürich: Polygraphischer Verlag
- A. Mathieson and G. Wall, 1982, Tourism: Economic, Physical and Social Impacts.
- Lickorish Leonard J., Jenkins Carson L., 2004, «Τουρισμός και Αναψυχή, Εκδόσεις: Κριτική»

- Chris Cooper, Rebecca Shepherd, John Westlake, 1996, «Educating the Educators in Tourism: A Manual of Tourism and Hospitality Education, World Tourism Organisation» – University of Surrey,
- Gee, C Y and Fayos-Solá (eds) (1997) International Tourism: A Global Perspective
- Eduardo Fayos-Sola, Chris Cooper, Donald Hawkins, Sheryl Spivack, 1997, «An Introduction to TEDQUAL, A Methodology for Quality in Tourism Education and Training», World Tourism Organisation
- Luk van Langenhove, Els Lowyck, Tom Baum, 1993, Ed., «Human Resources Issues in International Tourism», Butterworth Heinemann,
- Chris Holloway, Labour, 1993, «Vocational Education and Training,» Cab International,
- Kenneth Wilson, David Worland, Tom Baum, 1993, Ed., «Human Resources Issues in International Tourism», Butterworth Heinemann
- William F. Theobald, 1998, εκδόσεις Global Tourism, Butterworth Heinemann, Δεύτερη Έκδοση
- Dale C., Robinson N., 2001, «The theming of tourism education: a three-domain approach International Journal of Contemporary Hospitality Management», MCB, University Press
- CEDEFOP, Occupations within the Hotel/Tourism Sector within the EC, Berlin 1991
- Middleton V. & Ladkin A., 1996, «The Profile of Tourism Studies Degree Courses in the UK 1995/96», London, The National Liaison Group for Higher Education in Tourism.
- (<http://www.investingreece.gov.gr/default.asp?pid=36§orID=37&la=2>)
- (http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_economy_1_31/12/2008_297695)
- <http://www.iobe.gr/media/meletes/tous12.pdf>
- <http://www.paskedi.gr/index.jsp?CMCCode=24&CMRCCode=1781NRJ4I>

- Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, Διευθύνσεις Αερολιμενικού Ελέγχου Αεροδρομίων
- <http://www.epsmsso.gr/2009/images/olympia2b.jpg>
- Σ.Ε.Τ.Ε. (ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ)
- www.eap.gr
- www.look4studies.com
- www.μεταπτυχιακεσσπουδες.com
- www.minedu.gov.gr
- <http://tour.teipat.gr>
- <http://kesyp.flo.sch.gr>
- www.astean.edu.gr
- www.unipi.gr
- <http://tourism-pms.aegean.gr>
- www.aiesec.org/greece/universityofmacedonia